اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

شنبه ● ۵ خرداد ۱۴۰۳ ● ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ ● ۲۵ مه ۲۰۲۴ ● سال هفتم ● شماره ۱۳۱۰ ● ۸صفحه ● قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

سهم اندک بخش معدن از تولید ناخالص داخلی

بهرام شـکوری، رئیس کمیسـیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران و رئیس انجمن مس ایران در دومین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی با بررسـی وضعیت فعلی صنایع فلزات غیرآهنی در ایران و جهان، به دلایل جذابیت بخش معدن در دنیا پرداخت. به گفته او، نیاز مبرم به فلزات برای دسـتیابی به محیط زیسـت پاک (فناوری‌های کم کربن)، نیاز مبرم به فلزات خاص برای دستیابی به تکنولوژی‌های نوین...

۲

مماشات در اجرای پروژه‌های معدنی قابل قبول نیست

معـاون امور معـادن وزیر صنعت، معـدن و تجارت گفت: ورود شرکت تهیه و تولید مواد معدنی در چند سال اخیر در استان خراسان جنوبی به نتیجه رسیده و نشان می‌دهد نقشه معدنی منطقه عوض شـده است. به گزارش روزگارمعدن به نقل از روابط عمومی مجتمع معدنی خراسـان جنوبی، رضا محتشمی پور، معاون امور معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت در دیدار با استاندار خراسان جنوبی...

۴

«روزگار معدن» تأثیر معدنکاری بر محیط‌زیست را بررسی کرد؛

فضای رقابتی میان محیط زیست و معدن

۳

طرح: مهدی کاوه‌ای/AI

سرمقاله

دفاع مقدس به یاد آزادسازی خرمشهر عزیز

۲

یادداشت‌ها

هدف از معدنکاری چیست؟

۲

خام‌فروشی را بهانه نکنید

۳

ممنوعیت ورود، مانع بهبود تولید داخلی

۴

بازگشت به بازارهای صادراتی

۶

۶دست‌انداز واردکننده‌های مواد اولیه شیمیایی

۷

بخریم یا بفروشیم؟

۸

نوبت اول

«آگهی تجدید مزایده عمومی»

شـهرداری اندیشـه در نظر دارد به استناد مجوز ۵/۶۶۱/د مـورخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۱ موضوع ابلاغ بند ۱ صورتجلسـه شـماره ۱۴۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۴ شـورای اسـلامی شهر اندیشه، نسبت بـه فـروش اموال غیرمنقـول خود از طریق مزایـده عمومی به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط به شرح ذیل اقدام نماید.

۱- موضوع مزایده:

عبارت اسـت از فروش ۱۶ واحد اداری واقع در فاز ۳ اندیشـه، طبقه چهارم مجتمع اداری تجاری نور

۲- مبلغ فروش:

مبلغ پایه کارشناسی شده (گزارش کارشناس رسمی داد گستری به شـماره ۱۱۰۳/آ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۳) به شرح جدول پیوست اسناد می‌باشد:

تبصره ۱: فروش واحدهای فوق مطابق با وضع موجود بوده و خریدار تحت هیچ شرایطی حق تغییر کاربری ملک را نخواهد داشـت. خریدار می‌بایست قبل از شرکت در مزایده از ملک مورد نظر بازدید و سپس نسبت به ارائه پیشنهاد قیمت اقدام نماید.

تبصـره ۲: کلیه هزینه‌های مربوط به شـارژ ماهانه، آب، برق، گاز، تلفـن، عوارض ملکـی و صنفی تا زمان اعـلام برنده مزایده برعهده شهرداری می‌باشد.

تبصره ۳: هزینه‌های اخذ اسـتعلام ادارات مربوطه و همچنین انتقال اسناد در دفترخانه برعهده برنده مزایده خواهد بود.

۳- تضمین شرکت در مزایده:

سپرده شرکت در مزایده مطابق جدول پیوست اسناد مزایده می‌باشد که می‌بایست تا پایان مهلت تسلیم پیشنهاد قیمت به یکی از صورت‌های ذیل به واحد دبیرخانه شـهرداری تسلیم و شماره ثبت پاکت الف را دریافت نمایند.

الف) رسـید بانکی واریز وجه مزبور به‌شماره‌حسـاب سـپرده ضمانت‌شـرکت در مزایده ۰۱۱۳۹۹۴۴۵۶۰۰۱ نزد بانک ملی شعبه شهر اندیشه کد ۲۴۱۷

ب) ضمانت‌نامه بانکی

تذکر ۱: مدت تضمین فوق باید در زمان بازگشـایی پیشنهاد قیمت معتبر بوده و برای سـه ماه دیگر نیز قابل تمدید باشـد و عـلاوه بر آن ضمانت‌نامه‌های بانکی باید طبق فرم‌های قابل قبول تنظیم شود.

تذکر ۲: به پیشـنهادهایی که سپرده شرکت در مزایده آنها به غیر از موارد فوق باشد ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۴- مدارک لازم جهت دریافت اسناد مزایده:

متقاضیان جهت دریافت اسـناد مزایده می‌بایسـت از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت www.setadiran.ir اقدام نمایند.

۵- مهلت و محل دریافت اسناد مزایده:

از تاریخ انتشـار آگهی لغایت پایان وقت اداری روز **یکشـنبه** مورخ **۱۴۰۳/۰۳/۱۳** و محل دریافت آن صرفا از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت www.setadiran.ir می‌باشد.

۶- مهلت و محل تسلیم پیشنهادات:

متقاضیان می‌بایسـت پاکت‌های پیشـنهاد قیمـت خود را که برابر شـرایط مندرج در کاربرگ مزایده تنظیم شـده اسـت را حداکثر تا پایان وقت اداری روز **شـنبه** مورخ **۱۴۰۳/۰۳/۲۶** در سـامانه تدارکات الکترونیک دولـت www.setadiran.ir بارگذاری نمایند.

* **تذکـر:** در جلسـه بازگشـایی صرفـا اسـناد دارای امضاء الکترونیکی مورد پذیرش است.

۷- تاریخ و محل بازگشایی پیشنهادات:

روز **یکشنبه** مورخ **۱۴۰۳/۰۳/۲۷** از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت www.setadiran.ir می‌باشد.

۸- هزینـه درج آگهـی در روزنامه به عهده برنده موضوع مزایده است.

۹- شـهرداری اندیشـه در رد یا قبول تمام پیشنهادات بدون ذکر دلیل مختار می‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۳/۰۳/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲

بهروز کاویانی، شهرداری شهر اندیشه

روزگار معدن
شنبه
• ۵ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۵ مه ۲۰۲۴
• سال هفتم • شماره ۱۳۱۰

سرمقاله

دفاع مقدس به یاد آزادسازی خرمشهر عزیز

ناصر بزرگمهر
nbozorgmehr@yahoo.com
به نام او که هر چه بخواهد همان می شود

سلطان محمود از تلخک پرسید: فکر می کنی چگونه جنگ و نزاع بین مردم آغاز می‌شود؟
تلخک گفت: ای پدر سوخته، منظورت چیست؟
سلطان گفت: توهین می کنی، سر از بدنت جدا خواهم کرد.
تلخک خندید و گفت: قربانت گردم، جنگ همین گونه آغاز می‌شود، کسی غلطی می کند و کسی به غلط جواب می دهد.
عبید زاکانی، طناز بزرگ ایرانی، قصه تلخ شروع جنگ‌ها و اختلافات را به زبان بسیار شیرین برای ما به یادگار گذاشته است، اگر بتوانیم از آن درس بگیریم.
متاسفانه با کمی جست‌وجو در تاریخ جهان متوجه می‌شویم که بشر روزی را بدون جنگ و خونریزی به یاد ندارد. از هابیل و قابیل گرفته تا امروز، همواره جدال و کشتار مسئله روزمره و بخشی از زندگی بشر روی این کره خاکی بوده است.
همه مردم، از علما و دانشمندان و اهل علم و فضل گرفته تا مردم کوچه و بازار نسبت به جنگ و تاثیر آن در زندگی نظرات فراوانی داده‌اند.
هراکلیتوس یونانی در قرن‌های دور، جنگ را پدر همه چیز می‌داند.
نیچه آلمانی، جنگ را عصاره تمدن می‌داند.
امروزه بخش عظیمی از سرمایه بشر برای جنگ است و بزرگ‌ترین کارخانجات و عظیم‌ترین بودجه‌های مادی، صرف تهیه ابزار آلات جنگی می‌شود.
شاعران بسیاری نیز از بیداد و ویرانگری جنگ نالیده‌اند.
سعدی علیه‌الرحمه، صلح را بهتر از جنگ می‌داند؛

اگر پیل زوری و گر شیر جنگ/به نزدیک من، صلح بهتر که جنگ

یا مولوی که می فرماید:

چون که بی‌رنگی اسیر رنگ شد/موسی‌ای با موسی‌ای در جنگ شد

چون به بی‌رنگی رسی کان داشتی/موسی و فرعون دارند آشتی

و حافظ که فرمود:

جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه
چون ندیدند حقیقت، ره افسانه زدند.

حتی ادبیات جنگی ما نیز صلح‌طلبانه است و نشانگر این که صلح‌جویی و آرامش‌طلبی در ذات فرهنگی ماست.
یکی از نمونه‌های شاخص شعر جنگ، سروده‌های قیصر امین‌پور است.
قیصر به‌واسطه حضور در صحنه، حادثه جنگ را لمس کرده و نسبت به شاعری که جنگ را از رسانه‌ها دیده، مسلما درک بهتری از آن دارد. در کنار هزاران شاعر و ادیب فارسی‌زبان که به فرهنگ ضدجنگ در سرزمین فرهنگ‌خیز ما توجه کرده‌اند، چند شعر از مرحوم قیصر امین‌پور را که با مردم زیسته نقل می کنیم:

دردهای من/درد مردم زمانه نیست/مردم زمانه است...

در شب‌های بمباران‌ها می سراید:

شب موقع بدی‌ست/هر شب تمام ما/با چشم‌های زل زده می‌بینیم/عفریت مرگ را/کابوس آشنای شب کودکان شهر/هر شب لباس واقعه می پوشد ...

در شعر "طرحی برای صلح" می گوید:

به امید پیروزی واقعی/نه در جنگ/که بر جنگ!

قیصر دزفولی است و مردم هر روز را با غرش موشک شروع می‌کنند:

شعری برای شهر خودم دزفول
دیدم که باید لفظ ناخوش موشک به کار برد؛
اما موشک زیبایی شعر مرا می کاست
گفتم شعر من که از خانه‌های خراب مردم بهتر نیست
و در خانه‌های خراب و خاک‌آلود خویش، طلوع صبح را انتظار می‌کشند:
مردی به روی جوی خیابان خم بود/با چشم‌های سرخ و هراسان/دنبال دست دیگر خود می گشت.

شاعر تصاویر تلخ و تکان‌دهنده از جنگ را با شعر گزارش می‌کند:

باور کنید/من با دو چشم مات خود دیدم
که کودکی ز ترس خطر تند می‌دوید
اما سری نداشت/لختی دگر به روی زمین غلتید
و ساعتی دگر/مردی خمیده‌پشت و شتابان
سر را به ترک بند دوچرخه/سوی مزار کودک خود می‌برد
چیزی درون سینه‌ی او کم بود.

یکی از منتقدین درباره قیصر نوشته که او با نمایش ویرانی‌های جنگ، چهره متجاوز را ترسیم می کند و قدمی به سمت صلح برمی‌دارد و بدین ترتیب این شاعر ضدجنگ در کنار مردم سرزمینش می‌ایستد و با شعرش می جنگد و همه شاعران سرزمین ما، آرزومند برکندن دشمنی هستند:

شهیدی که بر خاک می خفت/چنین در دلش گفت:
اگر فتح این است/که دشمن شکست
چرا همچنان دشمنی هست؟

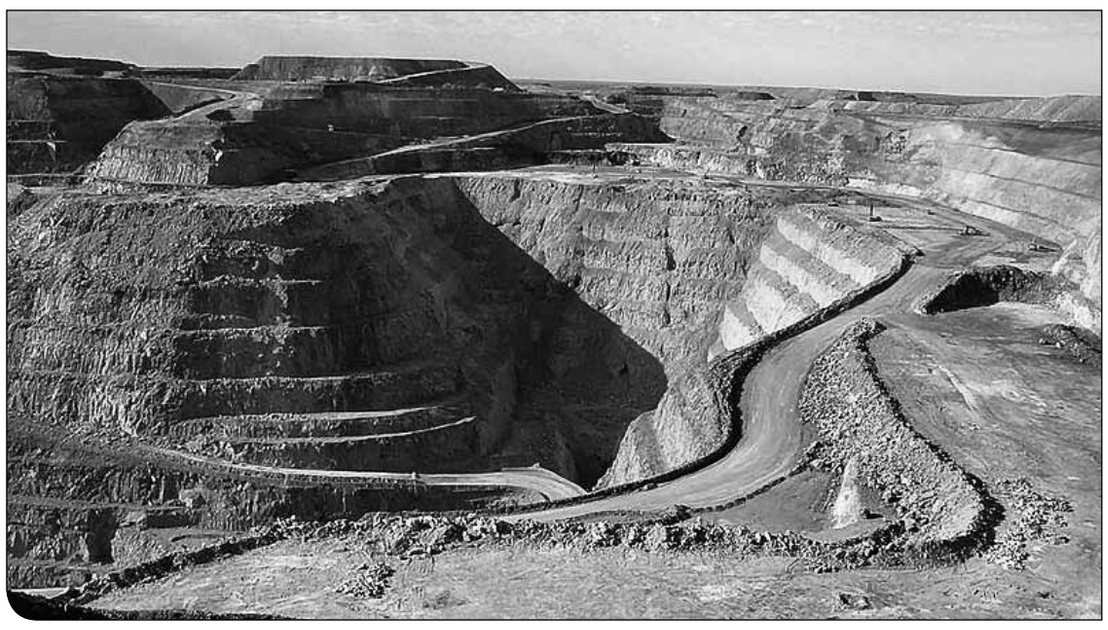
اینکه مفهوم «دفاع» در برابر مفهوم «حمله» به کار گرفته می‌شود، یعنی ابتدا تهاجم و تجاوز وجود دارد و سپس در مقابل دفاع مطرح می‌شود. دفاع واکنشی طبیعی است، کاری که ما در ۸ سال دفاع کردیم،
البته این پدیده انسانی و بشردوستانه را انگیزه‌های دینی و جهادی نیز حمایت می کنند و به این ترتیب، ترکیب «دفاع مقدس» حاصل می‌آید.
این نگاه منتقدانه، یک نگاه جهانی است که در هر سرزمینی می‌تواند به‌عنوان الگو مورداستفاده قرار گیرد، از ادبیات آمریکای لاتین تا آفریقای سیاه، از نژاد زرد تا او کراین، از بوسنی تا غزه امروز، خصوصا که نسل جوان امروز جهان می‌بیند که وقتی جنگی در می‌گیرد، رئیس جمهور و نخست وزیر و ژنرال‌ها در آن کشته نمی‌شوند و هزاران کودک غزه است که در خون می‌غلتند.
نقل قول می کنند که «آبراهام لینکلن» در جنگ‌های داخلی آمریکا گفته است:
در جنگ اگر اقتصاد کشوری فروپاشد، مقامات آن ورشکسته نخواهند شد و بانک‌ها کاخ ریاست جمهوری را مصادره نخواهند کرد.
اگر کشوری به ورطهٔ قحطی و تورم شدید بیفتد، مقامات از فکر گرسنگی زن و بچه‌شان دیوانه نخواهند شد و
از راه انداختن هیچ دعوایی ترس ندارند، چون کتک‌ها را کسان دیگری می خورند...
شاعری دیگر که نمی‌دانم کیست گفته است:
وقتی جنگ آغاز شود،
سیاستمداران گلوله
ثروتمندان نان
و فقیر فرزندش را می‌دهد
جنگ که پایان می یابد
سیاستمداران دست همدیگر را می‌فشارند
ثروتمندان قیمت‌ها را افزایش می‌دهند
و فقرا سرگردان به‌دنبال قبر فرزندان خود می گردند.

سهم اندک بخش معدن از تولید ناخالص داخلی

بهرام شکوری، رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران و رئیس انجمن مس ایران در دومین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی با بررسی وضعیت فعلی صنایع فلزات غیرآهنی در ایران و جهان، به دلایل جذابیت بخش معدن در دنیا پرداخت. به گفته او، نیاز مبرم به فلزات برای دستیابی به محیط زیست پاک (فناوری‌های کم کربن)، نیاز مبرم به فلزات خاص برای دستیابی به تکنولوژی‌های نوین، تجدیدناپذیر بودن مواد معدنی، افزایش تقاضا نسبت به عرضه در مواد معدنی، نقش مواد معدنی در بازارهای سرمایه جهانی و بورس، نقش معدن در توسعه بنیادی، نیاز مبرم برخی از کشورها برای رشد و بقا به مواد معدنی و اطمینان از بازگشت سرمایه از جمله دلایل این جذابیت است. شکوری در ادامه با اشاره به توسعه پروژه‌های معدنی در دنیا به گزارش Intelligence Industrial Info,s Business اشاره کرد که بر اساس آن در سطح جهان بیش از ۱۳هزار پروژه سرمایه‌گذاری فعال در صنعت معدن وجود دارد که مبلغ کل سرمایه‌گذاری ۱،۱۸تریلیون دلار است. براساس این گزارش، سال گذشته کمترین تعداد معادن جدید از زمان پیگیری این اطلاعات ثبت شده است که نشان می‌دهد تقریبا ۲۴۰معدن در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با ۵۲۰معدن در سال ۲۰۱۴ فعال شدند. دلایل زیادی برای این کاهش وجود دارد؛ از جمله اینکه هرقدر معادن به عمق می‌روند، دسترسی به آنها سخت‌تر می‌شود، گرفتن مجوزهای کار سخت‌تر می‌شود و هزینه‌های اکتشافی افزایش پیدا می‌کند.رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران با اشاره به اینکه فلزات معدنی جایگزین سوخت‌های فسیلی در آینده هستند، گفت: همزمان با کاهش ذخایر معدنی و تلاش جهان برای حل مشکلات گازهای گلخانه‌ای دنیا در حال حرکت به سمت فناوری‌های کم‌کربن است. اهداف برنامه‌ریزی‌شده در اروپا، کاهش حداقل ۸۰درصد انتشار Co۲ تا سال ۲۰۵۰ است. برخی از فلزات معدنی برای کمک به حل چالش در تغییر اکوسیستم جهانی مورد توجه صنعتگران است. در صنعت حمل‌ونقل، سلول‌های سوختی هیدروژنی و در فناوری‌های تجدیدپذیر که به سمت فناوری‌های کم‌کربن حرکت می‌کنند از مواد معدنی مختلف استفاده می‌شود. به گفته او فلزات آلومینیوم، مس، نیکل، مولیبدن و نقره پنج فلز اصلی مورد استفاده در تکنولوژی‌های کم‌کربن (تجدیدپذیر) هستند. رئیس انجمن مس ایران با اشاره به سرمایه‌گذاری اکتشاف در ایران گفت: ایران با جمعیتی معادل یک‌درصد جمعیت کره زمین، یک‌درصد مساحت زمین، مالک یک‌درصد ذخایر معدنی دنیاست؛ اما سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی آن اندک است. به گفته شکوری، تکیه بر منابع نفتی یکی از عوامل غفلت از پتانسیل معدنی کشور است. شکوری در پایان با بیان اینکه آینده دنیا آینده فلزات غیرآهنی است، گفت: رشد ۱۳درصدی هدف‌گذاری‌شده بخش معدن با این سیاستگذاری فعلی اتفاق نخواهد افتاد.

به مناسبت روز معدن بررسی شد

نقش ضعیف انجمن‌های معدنی

گروه خبر

اول خرداد هر سال به عنوان روز ملی معدن نامگذاری شده است و در این زمینه هم همواره مراسمی برگزار می‌شود اما مراسم امسال به دلیل وقوع حادثه دلخراش و درگذشت رییس‌جمهوری و هیات همراه لغو شد.
این روز همواره فرصتی را فراهم می کرد که فعالان بخش خصوصی در کنار دولتمردان قرار بگیرند و به بیان مشکلات و پتانسیل‌های معدنی کشور بپردازند. جایگاه بخش معدن در اقتصاد کشور و اهمیت ارزآوری این حوزه و نقش دولت و بخش خصوصی از جمله موارد مورد تاکید بوده است. موضوعی که امسال کارشناسان بر آن تمرکز دارند این است که بهتر است بیش از همیشه صدای بخش خصوصی را شنید. توجه به نقش سازمان‌ها، انجمن‌های بخش معدن از مواردی است که امسال فعالان بخش معدن آن را مهم ارزیابی کرده‌اند و باور دارند که مسوولان باید به آن بیشتر فکر کنند.
در دو دهه اخیر با وجود تحریم‌ها، بخش معادن و فلزات آسیب کمتری دید و در برابر ناملایمات توانست مقاومت کند. این حوزه با تامین بخشی از ارز مورد نیاز کشور هزینه‌های جدی‌ای را متقبل شد و به موازات آن شرکت‌های بورسی این حوزه به عنوان شرکت‌هایی با سود پایدار به خوبی جایگاه خود را باز یافتند، اما امروز معدنی‌ها مسوولیت زیادی را بر دوش می‌کشند، به طور مثال بدون اینکه ارزی از دولت دریافت کنند خود با ارز آزاد ماشین‌آلات نو خریداری و سعی می‌کنند مشکلات‌شان را حل کنند ولی در کمال ناباوری دیده می‌شود که نمی‌توانند اجازه ترخیص دریافت کنند! یا مشکلی که سال گذشته و حتی امسال هم بخش معدن را آزرده‌خاطر کرده بحث عوارض صادراتی بوده که فشارها را بر این عرصه دوچندان کرده است.
موضوعاتی که نشان می‌دهد شاهد دیدگاه عقب‌افتاده‌ای در بخش معدن هستیم و معلوم نیست چند معدن باید تعطیل شود و چند معدنکار باید هزینه کنند تا بالاخره مسوولان درسی بگیرند و تکانی بخورند! سیاست‌های متناقض، شخصی دیدن منافع جمعی، نگاه درآمدزایی به بخش معدن و لزوم تشکیل وزارت معدن از جمله مواردی هستند که امسال معدنی‌ها بر آن تاکید دارند.
دولتمردان و تصمیم‌گیران جامعه که تصور می‌کنند استخراج معادن با یافتن گنج برابر است و در نتیجه هر روز مالیات، عوارض یا تکلیف طاقت‌فرسا برای این حوزه تعریف می‌کنند، باید آگاه شوند که چطور تصمیم بگیرند. باید بدانند علی‌رغم تبلیغات معادن ما با جایگاه واقعی‌ای که می‌توانیم داشته باشیم خیلی فاصله داریم و نقش دخالت دولت در عقب‌ماندگی این حوزه پررنگ است.

نیازمند وزارت معدن هستیم

یک استاد دانشگاه رشته معدن به جهان صنعت گفت: بخش معدن ایران نیاز به سازمانی دارد که مجزا و جدا از وزارت صمت باشد. به این معنی که وزارت معادن و صنایع معدنی را به گونه‌ای جدا راه‌اندازی کنیم. در این روند انتظار می‌رود که شاهد ارتقای نقش رییس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور و تشکیل شورای‌عالی زمین‌شناسی در کشور باشیم که به معنی تشکیل شورایی است که متشکل از وزیران و روسای سازمان‌هایی بوده که همه کارشان با علوم زمین در ارتباط است.
پیمان افضل با اشاره به اهمیت توجه به نظر کارشناسان و لزوم بهره از آن خاطرنشان کرد: وقتی سیل مشهد را می‌بینیم متوجه می‌شویم که بیشترین عاملش به خاطر عدم استفاده از دانش زمین‌شناسان در ساخت‌وساز و عمران شهری است. این در حالی است که خیلی از سیلاب‌ها را سازمان زمین‌شناسی قبلا پیش‌بینی کرده و نقشه‌هایش را کشیده است اما در ساخت‌وساز مناطق به هیچ‌وجه به نقشه‌ها ارجاع داده نشده و در نتیجه آسیب‌های زیادی به کشور وارد شده است.

نقش بخش خصوصی

این استاد دانشگاه با اشاره به نقش بخش خصوصی خاطرنشان کرد: باید بخش عمده کارهای اجرایی را نه به هلدینگ خصولتی بلکه به بخش خصوصی واگذار کنند. باید پیمانکاری به بخش خصوصی واگذار شود و قوانین محدودکننده برداشته شود.
افضل با اشاره به مانع‌تراشی‌ها برای بخش خصوصی و بخشنامه‌های متضاد در راستای توسعه اظهار کرد: باید ورود ماشین‌آلات معدنی نو به کشور آزاد شود اما متاسفانه تاکید می‌شود که باید همه چیز را در داخل تولید کرد. امروز تعداد زیادی معدن داریم که نمی‌توانند رشد و توسعه پیدا کنند، تنها به این خاطر که تجهیزات و ماشین‌آلات به آنها ارائه نمی‌دهند.
حتی معدنکارانی داریم که بدون اینکه ارزی از دولت دریافت کنند خود با ارز آزاد ماشین‌آلات نو خریده‌اند ولی نمی‌توانند اجازه ترخیص بگیرند! اینها نشان می‌دهد که شاهد دیدگاه عقب‌افتاده در بخش معدن هستیم و معلوم نیست که چند معدن به این صورت باید تعطیل شود تا بالاخره مسوولان درسی بگیرند!
او تاکید کرد: وقتی نمی‌گذاریم نوسازی دستگاه‌ها و به‌روزرسانی ماشین‌آلات صورت گیرد مشخص است که صنعت معدن با بخشنامه‌های متعدد و ضد و نقیض پیشرفت لازم را نمی‌کند.

جایگاه انجمن‌ها کجاست؟

این استاد دانشگاه با اشاره به اهمیت بررسی نظر انجمن‌ها ادامه داد: مساله دیگر سندیکاهای صنفی و انجمن‌های علمی کشور مثل انجمن مهندس معدن ایران، انجمن زمین‌شناسی، انجمن سنگ‌آهن ایران و خانه معدن هستند که باید در قانون معادن نظرشان لحاظ شود اما می‌بینیم که معمولا رها شده‌اند.
حتی باید در سیلابس‌های درسی نظرشان مورد توجه قرار گیرد تا متناسب با قوانین روز موارد درسی هم تغییر کند. این در حالی است که شاهدیم صرفا چند نفر در وزاتخانه می‌نشینند و بخشنامه‌ای صادر می‌کنند که هیچ کاربردی هم ندارد!
او با انتقاد گفت: به طور مثال سازمان نظام مهندسی معدن تاسیس شد که چیزی شبیه سازمان نظام مهندسی ساختمان شود اما وزارتخانه همچنان به دخالت‌های خود در این زمینه ادامه داد و روند کار را با اختلال مواجه کرد. بنابراین آنطور که انتظار می‌رفت شاهد نقش‌آفرینی نهادهای مستقل نیستیم. خیلی از اختیاراتی که دست وزارتخانه بوده به سازمان نظام مهندسی معدن تفویض نشده است.
او تاکید کرد: این در حالی است که معدن و زمین‌شناسی اساسی‌ترین رکن در پیشرفت یک کشور در سده ۲۱ به خصوص کشور ما هستند. در حال حاضر با توجه به اینکه دوران نفت رو به پایان است و فروش نفت خام و بحث تبدیل نفت به سوخت‌های فسیلی به مرور رو به کاهش بوده، موضوع انرژی تجدیدپذیر مطرح است و می‌تواند سهم بسیار بزرگی از بازار را بگیرد بنابراین بخش معدن بسیار کلیدی است و ما هم باید بیشتر به آن توجه کنیم.

جایگاه ما کجاست؟

در ادامه یک کارشناس معدن با بیان اینکه معدن در حال حاضر در عصر جدیدی در منطقه به سر می‌برد به «جهان صنعت» گفت: در منطقه خاورمیانه امروز بیشتر کشورها به سمت توسعه و سرمایه‌گذاری در بخش معدن روی آورده‌اند. برنامه‌های عربستان، عمان، افغانستان، پاکستان، آذربایجان، ارمنستان و ترکیه نشان می‌دهد که بخش معدن در منطقه چقدر مهم بوده و چقدر مورد اهمیت واقع شده است.
سیدسهراب حسینی با اشاره به نقش چین گفت: امروز که بسیاری از ذخایر معدنی به اتمام رسیده ملاحظه می‌شود که توسعه اقتصادی کشورهای دیگر از جمله چین به شدت به مواد اولیه و خام مرتبط شده است. این کشور در آفریقا معدنکاری می‌کند و دست به معدنکاری فراملیتی می‌زند. البته آمریکا، استرالیا، کانادا و کشورهای اروپایی این نگاه را از پیش داشته‌اند اما امروز بحث جدیدی از معدن مطرح است. امروز کشورهای منطقه در حال انتقال دانش و تکنولوژی از کشورهای پیشروی بخش معدن به داخل هستند بنابراین ملاحظه می‌شود که تمام دنیا رویکرد جدیدی نسبت به بخش معدن پیدا کرده‌اند.
او سپس به نقش کشورمان اشاره و خاطرنشان کرد: ایران به عنوان کشوری که پیشرو بوده در این عرصه در نظر گرفته می‌شود. ایران در بخش معدن قبل از بسیاری از کشورهای منطقه فعالیت داشته، نیروی تخصصی بسیار خوبی دارد و از پتانسیل‌های معدنی قوی برخوردار است بنابراین مهم است که این عرصه به ما تنگ نشود و جایگاه خود را از دست ندهیم و همچنان بتوانیم پیشرو باشیم. اما متاسفانه سیاستگذاری‌هایی که در بخش معدن اعمال می‌شود به صورت کوتاه‌مدت بوده و با نگاه بلندمدت و توسعه پایدار برنامه‌ریزی نمی‌شوند. حتی بارها ملاحظه شده که با دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های خلق‌الساعه باعث افول این بخش شده‌ایم.

انتظار از مسوولان

این کارشناس معدن در ارتباط با اینکه چه تقاضایی از سیاستگذاران دارید، بیان کرد: از مسوولان بخش معدن تقاضا می‌کنم که به این عرصه نگاه باز و توسعه‌محور داشته باشند. امروز باید به سمتی پیش برویم که دانش، تکنولوژی و ماشین‌آلات وارد کشور شود. در عین حال که به بحث تولید داخلی در زمینه‌های مختلف نگاه می‌شود باید معدن به عنوان اصل اقتصادی و صنعت مادر دیده شود.
حسینی در ارتباط با سیاست حمایت از تولید داخلی و موانع ورود ماشین‌آلات تصریح کرد: نباید به خاطر اینکه ماشین‌سازی در کشور توسعه یابد از اصل ماجرا که معدنکاری است، دور بمانیم. هرچه توسعه معدنی ما نسبت به کشورهای همسایه به خصوص عربستان، عمان، عراق و افغانستان و آذربایجان مستقیم‌تر باشد می‌توانیم رهبری مواد معدنی را در منطقه به عهده بگیریم و حتی در قیمت‌گذاری‌ها اثرگذار باشیم. حتی شاهد صادرات خدمات فنی- مهندسی به کشورهای همسایه و کشورهای آفریقایی باشیم بنابراین نباید امروز اهداف را گم کنیم و باید به سمتی برویم که توسعه معدنی استفاده از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های معدنی یکی از اصول اقتصادی کشور باشد. او در ارتباط با اهمیت و نقش شوراهای گفت‌وگو گفت: بخش دولتی و خصوصی باید جلسات متعدد داشته باشند و فاصله بین دولت و بخش خصوصی به کمترین حالت ممکن برسد. در این بین تمام مشکلات معدنی‌ها مورد پایش قرار گیرد و سازمان آمار بیشتر در بخش معدن فعال باشد. در واقع انتظار می‌رود که همه چیز در قالب برنامه‌ریزی بلندمدت تحت استراتژی مشخص در جهات مختلف باشد. او با اشاره به مواردی گفت: توسعه استراتژی بازار و رهبر بودن در بخش صادرات مواد معدنی، ایجاد بازارهای جدید، توسعه استخراج، بهینه‌سازی فرآوری، سرعت در اکتشافات و عمیق شدن آنها از جمله مواردی است که باید مورد توجه قرار گیرد تا پتانسیل واقعی کشور مشخص شود و ذخایر قطعی بیشتری کشف شوند. در این شرایط است که می‌توانیم در عرصه جدید معدنی از قافله عقب نمانیم وگرنه خیلی سریع مثل بسیاری از موارد دیگر که عقب مانده‌ایم این بار در بحث معدن علی‌رغم داشتن ریشه باستانی عقب خواهیم ماند.

سهم اندک بخش معدن از تولید ناخالص داخلی

بهرام شکوری رییس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران و رییس انجمن مس ایران با بررسی وضعیت فعلی صنایع فلزات غیرآهنی در ایران و جهان، به دلایل جذابیت بخش معدن در دنیا پرداخت. به گفته او، نیاز مبرم به فلزات برای دستیابی به محیط‌زیست پاک (فناوری‌های کم‌کربن)، نیاز مبرم به فلزات خاص برای دستیابی به تکنولوژی‌های نوین، تجدیدناپذیر بودن مواد معدنی، افزایش تقاضا نسبت به عرضه در مواد معدنی، نقش مواد معدنی در بازارهای سرمایه جهانی و بورس، نقش معدن در توسعه بنیادی، نیاز مبرم برخی از کشورها برای رشد و بقا به مواد معدنی و اطمینان از بازگشت سرمایه از جمله دلایل این جذابیت است. شکوری در ادامه با اشاره به توسعه پروژه‌های معدنی در دنیا به گزارش Intelligence Industrial Info,s Business اشاره کرد که براساس آن در سطح جهان بیش از ۱۳هزار پروژه سرمایه‌گذاری فعال در صنعت معدن وجود دارد که مبلغ کل سرمایه‌گذاری ۱/۱۸ تریلیون دلار است. براساس این گزارش، سال گذشته کمترین تعداد معادن جدید از زمان پیگیری این اطلاعات ثبت شده است که نشان می‌دهد تقریبا ۲۴۰معدن در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با ۵۲۰معدن در سال ۲۰۱۴ فعال شده‌اند. دلایل زیادی برای این کاهش وجود دارد، از جمله اینکه هر چقدر معادن به عمق می‌روند، دسترسی به آنها سخت‌تر می‌شود و هزینه‌های اکتشافی افزایش پیدا کرده، گرفتن مجوزهای کار سخت‌تر می‌شود و هزینه‌های اکتشاف و تلاش جهان برای حل مشکلات گازهای گلخانه‌ای دنیا در حال حرکت به سمت فناوری‌های کم‌کربن است. اهداف برنامه‌ریزی‌شده در اروپا، کاهش حداقل ۸۰درصد انتشار Co۲ تا سال ۲۰۵۰ است. برخی از فلزات معدنی برای کمک به حل چالش در تغییر اکوسیستم جهانی مورد توجه صنعتگران است. در صنعت حمل‌ونقل، سلول‌های سوختی هیدروژنی و در فناوری‌های تجدیدپذیر که به سمت فناوری‌های کم‌کربن حرکت می‌کنند از مواد معدنی مختلف استفاده می‌شود. به گفته او فلزات آلومینیوم، مس، نیکل، مولیبدن و نقره پنج فلز اصلی مورد استفاده در تکنولوژی‌های کم‌کربن (تجدیدپذیر) هستند. رییس انجمن مس ایران با اشاره به سرمایه‌گذاری اکتشاف در ایران گفت: ایران با جمعیتی معادل یک درصد جمعیت کره زمین، یک درصد مساحت زمین، مالک یک درصد ذخایر معدنی دنیاست اما سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی آن اندک است. به گفته شکوری، تکیه بر منابع نفتی یکی از عوامل غفلت از پتانسیل معدنی کشور است. شکوری در پایان با بیان اینکه آینده دنیا آینده فلزات غیرآهنی است، گفت: رشد ۱۳درصدی هدف‌گذاری‌شده بخش معدن با این سیاستگذاری فعلی اتفاق نخواهد افتاد. با اینکه اول خرداد از حدود ۳۰سال قبل به عنوان روز معدن ثبت شده است اما در دهه هشتاد به دلیل برگزاری روز صنعت و معدن در تیر ماه هر سال عملا این روز که خاص معدنکاران بود به فراموشی سپرده شد و به دلیل غلبه همیشگی صنعت بر معدن عملا بزرگداشت معدن مغفول مانده است. به هر حال نامگذاری روز معدن توسط هیات وزیران وقت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۷ بنا به پیشنهاد وزارت معادن و فلزات وقت تصویب شد؛ روزی که فرصتی است تا ضمن تبیین اهمیت و جایگاه بخش معدن در توسعه کشور و کسب‌وکارها، همچنین سرمایه‌گذاری و اشتغال، معدنکاران بتوانند سیاست‌های هر ساله در این بخش را با حضور مسوولان به چالش بکشند تا چراغ راه فعالان این بخش باشد.

رکود؛ مهمان دائمی رینگ آهن و فولاد کشور

در اردیبهشت‌ماه، رکود مهمان رینگ محصولات زنجیره آهن و فولاد بود. در شرایطی که توان صعود پایدار قیمتی از دلار در بازار آزاد گرفته شده و مقاطع طویل فولادی با رکود سنگین مصرفی و سرمایه‌ای مواجه هستند، کاهش قیمت‌های پایه توان تحریک تقاضا در رینگ صنعتی را نداشت، بنابراین بخش قابل‌توجهی از عرضه‌های شمش فولاد بدون مشتری، معامله نشده است. در این شرایط استمرار رکود در بازار آزاد نیز به افت قیمت مقاطع طویل فولادی منجر شده و برخی نوردکاران برای عبور از این وضعیت رکود به زیرفروشی روی آورده‌اند. استمرار شرایط رکود در بخش آهن و فولاد کشور زنگ خطر تعطیلی واحدهای صنعتی را به‌خصوص در حلقه‌های نهایی به صدا درآورده است. ۸۶هزار تن شمش فولاد در آخرین عرضه واحدهای ذوب در رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران در اردیبهشت‌ماه امسال مورد معامله قرار گرفت. این رقم حدود ۲۷هزار تن بالاتر از میزان فروش شمش فولاد در هفته قبل برابر دوشنبه ۲۴اردیبهشت‌ماه بود؛ اما همچنان رینگ شمش فولاد با رکود مواجه است. میزان فروش شمش از رینگ صنعتی بورس‌کالا ظرف روز ۳۱اردیبهشت‌ماه در کمترین میزان پس از هفته ابتدایی بازگشایی بازار در فروردین به‌استثنای هفته قبل قرار گرفت.

۴۸درصد عرضه شمش بدون مشتری ماند

شمش فولاد ظرف روز ۳۱اردیبهشت‌ماه در بازه قیمتی ۱۹هزار و ۴۰۰تومان تا ۲۱هزار تومان در بازار فیزیکی بورس‌کالای ایران عرضه شد که کف و سقف قیمت پایه نسبت به عرضه هفته قبل کاهش حدودا ۵۰۰تومانی داشت. کاهش نرخ پایه تاثیر محدودی بر روند معاملات گذاشت. به این ترتیب در شرایطی که تقاضایی بالغ بر ۱۹هزار تن در این رینگ به ثبت رسید، در نهایت ۸۶هزار تن شمش فولاد با میانگین قیمت ۲۰هزار و ۵۳۰تومان مورد معامله قرار گرفت. به این ترتیب در این روز ۵۲درصد عرضه‌ها مورد معامله قرار گرفت. در این شرایط تحریک صادرات، به‌خصوص در حلقه‌های نهایی زنجیره فولاد، راهکاری ضروری برای برون‌رفت از رکود سنگین حاکم بر معاملات این زنجیره است.

تبدیل شمش به میلگرد صرفه ندارد

با احتساب مالیات ارزش‌افزوده و کارمزد ارکان بورس، نرخ تمام‌شده فروش شمش فولاد از رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران به ۲۲هزار و ۴۰۰تومان می‌رسد. با در نظر گرفتن هزینه حمل حدود ۶۰۰تومانی برای انتقال شمش فولاد به واحد نورد و هزینه تبدیلی برابر ۱.۱درصد از نرخ شمش، قیمت تمام‌شده تولید هر کیلوگرم میلگرد از این شمش فولاد به ۲۵هزار و ۵۰۰تومان می‌رسد. این در حالی است که در هفته جاری میلگرد فولادی در بازار آزاد با نرخ ۲۶هزار تومان معامله شده و به گفته فعالان بازار آزاد، در این نرخ نیز خبری از تقاضا در این بازار نیست. در صورت کسر مالیات ارزش‌افزوده، نرخ فروش میلگرد در بازار آزاد برابر ۲۳هزار و ۷۰۰تومان است. در شرایطی که بازار آزاد انباشته از مقاطع طویل فولادی بدون مشتری است، خرید شمش فولاد و تبدیل آن به محصول نهایی فاقد توجیه اقتصادی است.

خواب بهاره؛ از معدن تا آهن‌اسفنجی

رکود ظرف آخرین هفته از اردیبهشت‌ماه بر معاملات حلقه‌های ابتدایی زنجیره آهن و فولاد در کشور حکمفرما بود و این موضوع باعث شد تا بخش عمده‌ای از عرضه‌های بدون مشتری، معامله نشوند. فروش نرفتن بخش قابل‌توجهی از عرضه محصولات ابتدایی زنجیره آهن و فولاد در حالی رقم خورد که از قیمت پایه این محصولات کاسته شد؛ اما این افت نرخ پایه نتوانست به ترغیب خریداران بینجامد. به این ترتیب در آخرین عرضه واحدهای تولیدکننده محصولات ابتدایی زنجیره آهن و فولاد در کشور ظرف اردیبهشت‌ماه، ۳۰درصد گندله، ۳۵درصد کنسانتره و ۶۵درصد آهن‌اسفنجی مورد معامله قرار گرفت. افت حجم معاملات در حالی در این بازار رقم خورد که از قیمت‌های پایه در بازه هفتگی کاسته شده؛ اما رکود سنگین حاکم بر بازار مصرف داخلی و چالش‌های صادراتی در شرایطی که نرخ ارز نیز در مدار افت قیمت نوسان دارد، مانع از آن می‌شود که کاهش قیمت پایه بتواند به ترغیب خرید بینجامد. بررسی داده‌های بورس‌کالای ایران از عرضه ۱۷۵هزار و ۳۰۰تن آهن‌اسفنجی در رینگ صنعتی بازار فیزیکی با قیمت پایه‌ای برابر ۱۲هزار و ۴۹۷تومان به ازای هر کیلوگرم از این محصول در رینگ اولیه و بازار مچینگ حکایت دارد. از کل عرضه آهن‌اسفنجی، ۱۰هزار و ۳۰۰تن مچینگ و مابقی در بازار اولیه انجام شد. در ادامه تقاضایی بالغ بر ۱۲۵هزار تن در این رینگ به ثبت رسید و در نهایت نیز ۱۱۴هزار و ۷۰۰تن آهن‌اسفنجی در نرخ پایه مورد معامله قرار گرفت. تمامی معاملات به شکل نقدی انجام شد.

روزگار معدن
شنبه
۵ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۵ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۰

موثقی‌نیا در نشست با سهامداران و مدیران ایریتک:

مشعل آهن اسفنجی اردبیل تا پایان امسال روشن شود

رئیس هیات عامل ایمیدرو اعلام کرد: تلاش این سازمان، حمایت از مجموعه ایریتک و ارتقای جایگاه این شرکت است. به گزارش «روزگارمعدن» به نقل از واحد خبر روابط عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، محمدرضا موثقی نیا در نشست با سهامداران و مدیرعامل شرکت بین المللی مهندسی ایران (ایریتک) گفت: جایگاه ایریتک با توجه به ظرفیت های مناسب فنی مهندسی و سطح ارتباط با شرکت های فناوری بین المللی، برای ایمیدرو مهم است و از توسعه این شرکت پشتیبانی می کند. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: در حال حاضر، نظام مدیریت پروژه در شرکت ایریتک با مشکلاتی مواجه است و باید در این بخش، بازنگری صورت گیرد. از سوی دیگر، مجریان طرح های زیرمجموعه ایریتک نیز باید به صورت مجدانه، مطالبات و نیازهای طرح ها را از نهادهای مربوطه پیگیری کنند و مانع کندی پیشرفت طرح ها شوند.

برنامه افزایش سرمایه شرکت ایریتک

رئیس هیات عامل ایمیدرو با اشاره به اینکه افزایش سرمایه شرکت ایریتک در حال انجام است، بیان داشت: این مهم اجرای طرح ها را به سطح مناسبی می رساند.

وی تاکید کرد: بهره برداری به موقع طرح احیای مستقیم اردبیل مورد تاکید دولت است و مسئولان این طرح باید تلاش خود را برای افزایش پیشرفت آن بیشتر کنند به طوری که تا پایان امسال، روشن شدن مشعل ها را شاهد باشیم و تا پایان خرداد ۱۴۰۴ نیز این طرح، به تولید محصول برسد. وی افزود: در این راستا، توجه به موضوعاتی همچون فرآیند خرید، نظام حقوق و پرداخت، الزامات بانکی و مالی اهمیت خاصی دارد. هرجا نیاز به دریافت اختیارات از مجمع باشد، ایمیدرو آمادگی همکاری دارد. مجموعه این اقدامات باید به گونه ای انجام شود تا پیمانکاران با انگیزه بیشتر طرح ها را پیش برند. موثقی نیا درباره وضعیت

پیشرفت طرح احیای مستقیم اردبیل گفت: عملیات اجرایی این طرح در دی ۱۴۰۰ آغاز شده و اکنون ۵۴ درصد پیشرفت دارد. سرمایه گذاری ارزی و ریالی این طرح به ترتیب ۱۱۰ میلیون و ۲۰۰ هزار یورو و یک هزار و ۲۰۰ میلیارد ریال است.

«روزگار معدن» تأثیر معدنکاری بر محیط‌زیست را بررسی کرد؛

فضای رقابتی میان محیط زیست و معدن

شهریار خادمی

تأثیر معدن بر عملکرد جامعه و یک ناحیه جغرافیایی غیر قابل چشم‌پوشی است. با وجود رونق اقتصادی بی‌نظیری که معدن در منطقه ایجاد می‌کند مخالفت های شدیدی از سوی طرفداران محیط زیست و منابع طبیعی همراه دارد؛ امروزه در تحقیقات جدید ثابت شده است این تأثیر حتی با بیماری‌های مردمی که در نزدیک معدن زندگی می‌کنند در ارتباط است. وابستگی و رفاه بشر به مواد معدنی آن‌چنان قدمت دارد که پژوهشگران تاریخ زندگی بشر را بر اساس انواع کانی‌ها تقسیم می‌کنند (عصر حجر، عصر مفرغ، عصر آهن). وجود کانی‌های ارزان‌قیمت، زمینه لازم را برای پایه‌ریزی تمدن صنعتی ایجاد کرده و هنوز هم رفاه عمومی جوامع بشری وابستگی نزدیکی با مصرف سرانه محصولات معدنی دارند.

ساختار زمین‌شناسی و ظرفیت معدنی ایران به نحوی است که می‌توان در همه جای آن به ذخایر گران‌بها، غنی و متنوع معدنی دست پیدا کرد. بر این اساس، بخش معدن در برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و بودجه‌های سالیانه جایگاه خاصی دارد. اما از طرف دیگر، تهدیدات ناشی از سرعت بی‌سابقه‌ای که در استخراج معادن پدید آمده، به‌ویژه در مناطق جنگلی کشور، بر فواید آن سنگینی می‌کند. استخراج و فرآوری مواد معدنی، به‌خصوص در معادن روباز، نقش مهمی در مشکلات زیست‌محیطی از قبیل کاهش سطح جنگل‌ها، فرسایش خاک و آلودگی آب‌وهوا ایفا می‌کند. باوجود اصول ۴۵ و ۵۰ قانون اساسی و الزامات زیست‌محیطی که مطرح می‌کنند، بخش‌های مختلف شامل وزارت صمت، سازمان جنگل‌ها و مراتع، وزارت نیرو و غیره، به فعالیت‌های مخالف این اصول می‌پردازند و در بعضی مواقع نیز بخشی نگری در تصویب و تفسیر قوانین باعث به وجود آمدن تعارض و تداخل امور محوله در این سازمان‌ها شده است. در همین راستا ما در«روزگار معدن» گفت‌وگویی با یک فعال محیط‌زیست داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

مناطق کویری حساس همچون جنگل‌های هیرکانی

سلیمان بازوند کارشناس محیط‌زیست به «روزگار معدن» درباره موضوع یاد شده گفت: معادن ما متاسفانه بخشی از اکوسیستم کشور را از بین برده است و یا درحال تخریب وسیعی است، درست است که ما در مناطق کویری دارای معادن متعددی هستیم و می‌گویم خشک هستند و بارندگی آنچنانی در آن شکل نمی‌گیرد ویا توان اکولوژیکی بالا به ظاهر ندارد و از نظر زیست محیطی به ظاهر ارزش ندارد اما اینگونه نیست.همانطور که جنگلهای هیرکانی از نظر ارزش اکولوژیکی مثال زدنی هستند و نیاز به توجه بیشتر از نظر زیست محیطی دارند مناطق بیابانی نیز بخاطر اکولوژیکی خاصی که دارند بسیار شکننده تر از مناطقی مثل استانهای شمالی هستند.

وی با اشاره به سختی احیا مناطق آسیب دیده کویری افزود: ما اگر یک ظرفیت اکولوژیکی در مناطق بیابانی و کویری داشته باشیم و به واسطه فعالیت انسانی آن ظرفیت را از بین ببریم شرایط برای احیا و باز گرداندن به وضع سابق بسیار سخت تر از منطقه جنگلی که برخوردار از منابع اب و ریزش‌های جوی هست می‌باشد و امکان اینکه ما بتوانیم با صرف هزینه در مدت زمان کوتاهی شرایط رو به حالت اولیه برگردانیم خیلی بیشتر از یک منطقه بیابانی است.

این کارشناس محیط‌زیست ادامه داد: بنابراین در مناطق بیابانی ما باید خیلی با دقت بیشتری عمل کنیم که توان اکولوژیک و ظرفیت‌های اکوسیستم رو تحت تاثیر قرار ندهیم اما متاسفانه این باور غلط در نزد کارشناسان بخشهای دیگر نه بخشهای محیط‌زیست وجود دارد به طور مثال، یک کارشناس معدن صرفاً نگاهش با رویکرد اکتشاف و استخراج و بهره‌برداری از معدن است اما متاسفانه نگاه زیست محیطی به این موضوع ندارد و در واقع به فعالیت معدنی خودش توجه می‌کند و بخاطر همین متاسفانه خسارتهای خیلی زیادی به محیط‌زیست در اثر فعالیتهای معدنی به وجود می‌آورد.

بازوند ادامه داد: تأثیر صنعت معدن در ایران به‌عنوان یکی از بخش‌های اصلی اقتصاد کشور، در حفظ ضوابط محیط زیستی بسیار مهم است. در این راستا، دولت برای حفظ محیط‌زیست در فعالیت‌های معدنی، قوانین و مقرراتی را تدوین کرده است که توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست نظارت می‌شوند.

وی افزود: شرکت‌های معدنی در ایران برای حفظ محیط‌زیست، باید اقداماتی ازجمله انجام آزمایش‌ها محیطی، استفاده از فنّاوری‌های پاک، مدیریت پسماندها و نظارت مستمر را انجام دهند. معدنکاری یکی از حوزه‌های تولیدی در ایران است و به دلیل داشتن ظرفیت‌های مناسب در این حوزه، این بخش در اولویت برخی وزارتخانه‌هایی که مسئول توسعه کشور هستند، قرار دارد. همچنین از طریق بخش خصوصی نیز حمایت می‌شود. از این منظر، معدنکاری به‌عنوان یک فعالیت اقتصادی مهم محسوب می‌شود و ارزش کار معدن روزبه‌روز در برنامه‌های توسعه کشور بالا می‌رود. بعد از نفت، معدن در حال رسیدن به جایگاهی است که در برنامه‌های آتی توسعه کشور به‌عنوان یکی از محورهای توسعه مطرح شود. اما متأسفانه، در کنار این اهمیت، ذات و نوع فعالیت‌های معدنکاری و همه بخش‌های آن به‌طور خیلی محسوسی در حوزه محیط‌زیست اثرگذار بوده است. تجربه ۴۰ سال گذشته نشان می‌دهد که این بخش به‌طور گسترده آثار و پیامدهای غیرقابل جبرانی بر طبیعت ایران گذاشته است.

این کارشناس محیط‌زیست ادامه داد: برخلاف تمام پیوست‌ها و اطلاعاتی که ارائه می‌شود، این پیوست‌ها شکل اجرایی به خود نگرفته و کشور دچار تخریب‌های زیادی ناشی از فعالیت‌های معدنی شده است. همه فعالیت‌های توسعه‌ای از حوزه نفت، صنعت، راه و غیره پیامدهایی در بخش محیط‌زیست وارد می‌کنند، اما وزارتخانه‌ها یا بخش‌های دیگر تا حدودی به این توان رسیده‌اند که بخشی از تأثیرات منفی خود را جبران کنند و با برنامه تا حدی در جهت حفظ محیط‌زیست گام بردارند.

بازوند ادامه داد: اما بخش معدنکاری در حوزه محیط‌زیست؛ تعامل، همراهی و آن انتظاری که از آن می‌رود را برآورده نکرده یا نتوانسته برآورده کند که این امر علت‌های مختلفی دارد. ظرفیت‌های معدنی کشور، عدم استفاده از فنّاوری‌های پیشرفته و یا نبود آن‌ها، نقص در قوانین و مقررات محیط زیستی، عدم رعایت نکات ایمنی و بهداشتی در فعالیت‌های معدنی و همچنین تداوم برخی از فعالیت‌های غیرقانونی و غیرمسئولانه ازجمله عوامل مؤثر در این مسئله هستند. به‌طورکلی، برای حفظ محیط‌زیست در بخش معدن، باید از فنّاوری‌های پیشرفته و دقیق استفاده کرد و قوانین محیط زیستی را به‌طور کامل اجرا کرد. همچنین با توجه به اهمیت حفظ محیط‌زیست، باید به اینکه فعالیت‌های معدنی به‌طور مستمر و پایدار در جهت حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار صورت گیرد، توجه شود.برای این منظور، باید معدنکاری را به‌عنوان یک فعالیت اقتصادی مسئولانه و مطابق با مقررات محیط زیستی در نظر گرفت و تلاش برای جبران آثار منفی آن را برکنار توسعه فعالیت‌های معدنی انجام داد.

لزوم حفظ فاصله معدن با مناطق مسکونی

بازوند در پاسخ به این سوال که فعالیت‌های معدنی در ایران چه تأثیراتی بر محیط‌زیست کشور گذاشته است، اظهار کرد: فعالیت‌های معدنی باعث آلودگی آب، خاک، هوا، صوتی و تخریب دید و منظر می‌شود و متأسفانه برنامه جامعی برای احیای منطقه پس از دوره فعالیت‌های معدنی وجود ندارد. در حقیقت، فعالیت‌های معدنی به‌طورکلی در سه بخش آب، خاک و هوا به‌طور بالقوه موجب آلودگی و تخریب می‌شود. در معادن زیرزمینی و روزمینی از موادی که باعث تولید پساب، فاضلاب و آلودگی هوایی می‌شود استفاده می‌شود.

وی افزود: این فعالیت‌ها فرسایش را نیز ایجاد می‌کند و ازجمله اقدامات تخریبی زمین هستند. همچنین، تردد کامیون‌ها، ماشین‌آلات راه‌سازی و جاده‌سازی و معدنی برای روستاها آلودگی هوا ایجاد می‌کند و در برخی موارد به استفاده از مواد ناریه نیز مرتبط است. انفجارهایی که در معادن انجام می‌شود، آلودگی صوتی ایجاد می‌کند و موجب ایجاد مشکلاتی برای مردم می‌شود.

بازوند ادامه داد: در صورتی که فاصله بین روستاها و معادن رعایت شود، ازنظر ایمنی کار برای شهرها و روستاهایی که نزدیک محدوده معدن قرار دارند، ایمنی بیشتری فراهم می‌شود. بااین‌حال، ذات فعالیت معدن به شکلی است که نمی‌تواند همیشه این فاصله را رعایت کند و گاهی استفاده از ذخایر معدنی امکان‌پذیر نیست. به‌طور مثال، در دره زرشک یا علی‌آباد استان یزد در اطراف شهرستان تفت، یک پروژه معدنی مس چندین سال است که موردبررسی و بحث قرارگرفته است. این استخراج‌ها عمق لایه‌برداری تمام قنوات، چشمه‌ها، مسیرهای طبیعی، آب‌ها و زیستگاه‌های حیات‌وحش را دچار اختلال می‌کند. به‌علاوه، فعالیت‌های معدنی پسماند و باطله برداری‌های شدیدی را با خود به همراه دارد. مثلاً در معادن مس و طلا از روش‌هایی استفاده می‌شود که آلاینده‌هایی تولید می‌کند و باطله‌های آلوده‌ای از خود به‌جا می‌گذارد. این باطله‌ها ممکن است شامل فلزات سنگین، مواد شیمیایی و سموم باشند که به آب، خاک و هوا آلوده می‌شوند و می‌توانند برای انسان‌ها و حیوانات خطرناک باشند.

این فعال محیط‌زیست بیان کرد: برای پیشگیری از آلودگی و تخریب محیط‌زیست به دلیل فعالیت‌های معدنی، باید از فناوری‌های پاک و سبز در فرآیند استخراج استفاده کرد. این فناوری‌ها می‌توانند به تولید کم آلاینده‌ترین مواد ممکن کمک کنند و به‌اندازه‌ای که امکان‌پذیر است، از پسماندهای فعالیت‌های معدنی جلوگیری کنند. برای مثال، استفاده از فناوری‌های سبز در فرآیند استخراج طلا می‌تواند به کاهش تولید آلاینده‌ها و باطله‌های آلوده کمک کند.

همچنین، باید به حفاظت از زیستگاه‌ها و محیط‌زیست در اطراف معادن توجه کرد و فعالیت‌های معدنی را به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد که به حداقل رساندن آلودگی و تخریب زیستگاه‌های حیات‌وحش منجر شود. همچنین، باید برنامه‌هایی برای احیای منطقه پس از دوره فعالیت‌های معدنی ارائه داد تا محیط‌زیست وزندگی مردم در آن منطقه تحت تأثیر فعالیت‌های معدنی قرارگرفته رونق گیرد.

مدیران معدن به محیط‌زیست توجه کافی نداشته‌اند

وی در پاسخ به سوال دیگری که آیا این برنامه‌ها برای همه معادن در سطح جهان اجرا می‌شوند یا خیر بیان کرد: برنامه‌های حفاظت محیط زیستی برای فعالیت‌های معدنی باید برای همه معادن اجرا شود. درواقع، همه شرکت‌های معدنی در سراسر جهان باید قوانین و مقررات حفاظت محیط زیستی را رعایت کنند و باید برای اجرای برنامه‌های حفاظت محیط زیستی همکاری کنند. در ایران، سازمان حفاظت محیط‌زیست مسئول نظارت بر فعالیت‌های معدنی است و باید از رعایت قوانین و مقررات حفاظت محیط زیستی توسط شرکت‌های معدنی اطمینان حاصل شود.

بازوند افزود: همچنین اقداماتی برای حفاظت از محیط‌زیست در فعالیت‌های معدنی در سطح جهانی نیز انجام می‌شود. سازمان‌ها و سازمان‌های بین‌المللی، نهادها و انجمن‌های مرتبط با حفاظت محیط‌زیست، همکاری با صنعت معدن و دولت‌های مختلف را برای حفاظت از محیط‌زیست در فعالیت‌های معدنی تشویق می‌کنند.

وی بیان کرد: برخی از این سازمان‌ها عبارت‌اند از: بانک جهانی، اتحادیه اروپا، سازمان ملل متحد در کل، اقداماتی برای حفاظت از محیط‌زیست در فعالیت‌های معدنی در سطح جهانی انجام می‌شود و تلاش برای کاهش تأثیرات منفی فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست در سراسر جهان ادامه دارد.

بازوند با بیان اینکه فعالیت‌های معدنی در ایران تأثیرات جدی بر محیط‌زیست کشور داشته‌اند، اما به‌صورت کامل نمی‌توان گفت که این تأثیرات چه میزانی است، اظهار کرد: در بسیاری از موارد، مدیران معدن به محیط‌زیست توجه کافی نداشته‌اند و به‌جای آن، تلاش خود را برای دریافت مجوزها و اجازه‌های لازم به کار گرفته‌اند. این در حالی است که فعالیت معدنی علاوه بر ایجاد درآمد و اشتغال، به‌عنوان یک فعالیت تخریبی محسوب می‌شود؛ یعنی با ورود ماشین‌آلات به منطقه، ایجاد جاده‌ها، بریدن کوه‌ها و استخراج معادن زیرزمینی، بر محیط‌زیست خسارت وارد می‌شود.

وی افزود: درحال‌حاضر، در بسیاری از استان‌ها، معادنی وجود دارند که به دلیل نوع آلودگی آن‌ها، سالانه هزاران دام تلف می‌شوند. این آلودگی‌ها نه‌تنها به دلیل فعالیت‌های معدنی بلکه به دلیل کارخانه‌های فرآوری مواد معدنی نیز ایجاد می‌شود. به‌عنوان مثال، کارخانه‌های فولادسازی و تولید مس و طلا، باعث تولید آلودگی در منطقه می‌شوند. همچنین، دپوی شدید ضایعات این معادن محیط را آلوده می‌کند، بعضی صنایع از این مواد استفاده می‌کنند، بخشی از آن را برداشت می‌کنند و مابقی می‌ماند. برای مثال، برای استخراج طلا، تنها یک قسمت کوچکی از ماده معدنی طلا به‌دقت می‌آید و بقیه به‌صورت ضایعات و پساب در محیط باقی‌مانده و به آلودگی محیطی منجر می‌شود. با توجه به این‌که مقدار زیادی ضایعات و پساب در این فعالیت تولید می‌شود، تأثیر آن بر محیط‌زیست بسیار جدی است.

وی ادامه داد: به‌طورکلی، صاحبان معادن نمی‌توانند چندان رویکرد زیست‌محیطی داشته باشند زیرا فعالیت معدنی به‌طور ذاتی باعث تخریب محیط‌زیست می‌شود. ازاین‌رو، تصویب قوانین قابل قبولی برای کنترل تأثیرات معدنکاری بر محیط‌زیست ضروری است، اما به نظر دیگر، برای حل مشکلات محیطی ناشی از فعالیت‌های معدنی، باید به روش‌ها و فناوری‌های جدید و پایدارتر توجه کرد و تلاش کرد که آثار منفی فعالیت‌های معدنی روی محیط‌زیست کاهش یابد. در حوزه‌های دیگر مانند صنعت و نفت، اقدامات خوبی برای کاهش تأثیرات منفی بر محیط‌زیست انجام‌شده است، اما در حوزه معدن، هنوز کار زیادی برای کنترل آثار منفی این فعالیت بر محیط‌زیست باقی‌مانده است. لذا، باید اولویت‌بندی کارهای ضروری برای کاهش تأثیرات منفی فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست را در نظر گرفت و راهکارهای جدید و پایدارتر را برای این منظور پیشنهاد داد.

روند بازسازی محیط‌زیست معادن

بازوند در ادامه درباره روند بازسازی محیط‌زیست معادن و اطراف معدن اظهار کرد: بازسازی محیط‌زیست معادن و یا فرآیند بازسازی معادن از زمانی شروع می‌شود که فعالیت معدنی استارت می‌خورد، اما متاسفانه تفکری غلط در این بین رایج است که ما فرض کنیم برای معدنکاری مجوز بهره‌برداری را صادر می‌کنیم و بگوییم شروع به فعالیت کن و به استخراج و بهره‌برداری و استحصال و فراوری و تولید محصول برس و هر وقت مجوز استخراج آن معدن تمام شد اگر محیط‌زیست به این مسئله گیر داد با یک کار زیست محیطی هم این موضوع حل می‌شود که این یک باور اشتباهی است.فعالیت زیست محیطی یک فعالیت معدنی از زمان اکتشاف معدن شروع می‌شود یعنی از زمانیکه برای متقاضی معدن پروانه اکتشاف صادر و معدن کار شروع به احداث راه دسترسی، احداث ترانشه، احداث چاهک، احداث تجهیزات کارگاهی کانکس یا احیاناً ساختمان‌سازی می‌کند.

بازوند اظهار کرد: ما در قانون معدنکاری ماده‌ای داریم که معدنکار می‌تواند در دوره اکتشاف برداشت محدود از معدن انجام دهد و زمانیکه برداشت ماده معدنی صورت می‌گیرد معدنکار باید مجاب شود به احیا بخشهایی که تخریب در آن رخ داده است و خسارت به محیط‌زیست وارد کرده است باید همزمان با فعالیت دوره اکتشاف و بعد از دوره اکتشاف و بهره‌برداری فعالیتهای بازسازی و احیا محیط‌زیست اطراف معدن و در محدوده‌ای که مجوز صادر شده است این امر اتفاق بیافتد.

وی اظهار کرد: البته در دوره اکتشاف این محدوده گسترده تر است و در حدود چهل کیلومتر مربع پروانه کشف داده می‌شود که ممکن است معدنکار در آن چهل کیلومتر مربع جاده احداث کند یا ترانشه احداث کند و یا ممکن است که تخریب‌هایی در محیط‌زیست ایجاد کند باید در همان و قبل از اعطای مجوز بهره‌برداری نسبت به احیا و بازسازی مناطق تخریب شده اقدام کند و باید در مرحله بهره‌برداری نیز بازسازی و احیا همزمان با بهره‌برداری انجام گیرد، ضمن اینکه بعد از اختتام فعالیت معدنی و اتمام ذخایر معدنی و برچیدن کارگاه‌ها و کمپ و وسایل باطله و ماشین‌آلات نیز باید یک فعالیت بازسازی و احیا در منطقه صورت گیرد بنابراین احیا و بازسازی محیط‌زیست معدن از زمان شروع فعالیت اکتشاف تا اختتام و تعطیلی معدن باید ادامه داشته باشد.

بازوند پاسخ به این سوال که پیشنهاد شما برای کاهش معضلات معدن‌کاری چیست، اظهار کرد: در این رابطه قوانین بسیار سخت‌گیرانه‌ای باید در زمینه برخورد و تعامل با محیط‌زیست ایجاد شود، اما تنها قوانین کافی نیست بلکه باید در کنار آن کنترل و نظارت بر فعالیت ماشین‌آلات نیز وجود داشته‌باشد. مشکلی که در بحث معدن‌کاری وجود دارد این است که سازمان‌های حفاظت از محیط‌زیست تصور می‌کنند جریمه و ممانعت کردن کافی است، اما این راه‌حل درستی نیست بلکه باید مطالعه و کارشناسی کرد و در جهت آن به شکل عملیاتی از منافع معدن استفاده و از محیط‌زیست نیز محافظت شود؛ درواقع می‌توان از منابع خدادادی و طبیعی استفاده کرد، اما با ایجاد روش‌ها و متدهای جدید راهکاری یافته که از محیط‌زیست محافظت کنیم؛ به نظر من کشور ایران در این مسئله عملکرد مطلوبی ندارد و بسیاری از سازمان‌ها تصور می‌کنند که بازدارنده بودن کافیست بلکه ما باید یک سیستم نظارت سازنده به همراه تعامل و مطالعه بر محیط‌زیست ایجاد کنیم به شکلی که در هنگام استفاده از معادن از محیط‌زیست نیز محافظت کنیم.

این فعال محیط زیست در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه چرا مجموعه های در هم تنیده معادن، محیط زیست و منابع طبیعی بیشتر اوقات عملکردشان در تضاد با یکدیگرند؛ اظهار کرد:

همیشه یک فضای رقابتی میان محیط زیست و معدن وجود دارد، اگر معدن و محیط زیست باهم به خوبی تعامل برقرار کنند و مانند کشورهایی چون استرالیا، کانادا و آمریکا بتوانند باهم به توافقات بیشتری برسند، در چرخه اقتصادی صنعت معدن قطعاً پیشرفت‌های چشمگیری رخ خواهد داد.

کشورهایی مانند استرالیا، کانادا و آمریکا داری بزرگترین معادن هستند، درحالی که می‌بنیم محیط زیستی سالم‌تر از کشور ما دارند و از همان معادن به بهترین نحو بهره می‌برند.

من همیشه به عنوان یک زمین‌شناس در اجرای پروژه‌های معدنی، طرفدار حفظ محیط زیست و اصولی اجرا کردن عملیات‌های معدنی با حداقل خسارت به محیط زیست بوده‌ام. معدنکاری سنتی باعث تخریب سطح زمین و از بین بردن گیاهان و طبیعت آن ناحیه می‌شود.

می‌توان از طریق روش‌های مدرن و نوآورانه، روش‌های فراوری را بهینه کرد و هنگام عملیات‌های معدنی با پر کردن ترانشه‌های استخراجی بعد از برداشت آن منطقه و نیز با کاشت گیاهان و درختکاری، تخریب‌های حاصل ازاکتشاف و استخراج را جبران کنیم و طبیعت پربارتر و با شکوه‌تری را نسبت به قبل ایجاد کرده باشیم.

یادداشت

خام‌فروشی را بهانه نکنید

جلال عبداللهی
فعال معدن

تحولات و رشد اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته تحت تاثیر سیاست‌گذاری‌های شفاف و بلندمدت دولت‌ها ایجاد می‌شود. در سمت مقابل ایران با صدور بخش‌نامه‌های خلق‌الساعه و نداشتن برنامه بلندمدت، مانع از رشد و توسعه اقتصادی شده است.

به عنوان مثال دولت با ابلاغ دستورالعمل‌های اخذ عوارض صادراتی و پافشاری دستگاه‌های نظارتی بر اجرای این دستورالعمل‌ها که از اساس به طور اشتباه وضع شده‌اند، فعالیت صادرکنندگان شمش روی را مختل کرده است.

دولت زمانی باید عوارض صادراتی را از صادرکنندگان اخذ کند که به دنبال کنترل شرایط بازار داخلی و رفع نیاز کشور به محصول صادراتی باشد زیرا با این اقدام امکان اینکه صنایع داخلی با کمبود اقلام مورد نیاز مواجه شوند، کاهش می‌یابد و صادرکنندگان می‌توانند پس از رفع نیاز کشور نسبت به صادرات اقدام کنند.

بر اساس گزارش منتشر شده از سوی بورس کالای ایران، در حال حاضر مصرف شمش روی در کشور ۴۰ هزار تن در سال است؛ در حالی که مجوزهای صادر شده در کشور برای تولید شمش روی ۶۰۰ هزار تن و میزان تولید سالانه آن به دلیل برخی از مشکلات تولیدکنندگان که ناشی از تصمیمات غیرکارشناسی دولت در زمینه تامین مواد اولیه است به ۲۴۰ هزار تن می‌رسد. به همین دلیل حتی با وجود این شرایط نیز میزان تولید شمش روی در ایران پاسخگوی نیاز مصرف‌کنندگان است و کمبودی در این زمینه احساس نمی‌شود.

در سال‌های گذشته مسئولان و نهادهای دولتی متولی اعلام کرده بودند که نمی‌توان استنادی به ارقام اعلام شده از منابع غیردولتی داشت و باید برای اعلام آماری دقیق از میزان تقاضا و مصرف، شمش روی در بورس کالای ایران عرضه شده و به فروش برسد.

اگرچه عرضه شمش در بورس کالا باعث شد که تولیدکنندگان بتوانند مدرک معتبری برای اثبات میزان مصرف آن در کشور داشته باشند اما با این اقدام و قیمت‌گذاری دستوری محصولات، شاهد وارد شدن ضربات مهلک دیگری بر بدنه صنعت روی ایران هستیم؛ به طوری که از ۷۰ واحد فعال در صنعت روی، فقط ۱۵ مجموعه به فعالیت خود ادامه می‌دهند و مابقی واحدها، تعطیل و یا نیمه‌فعال هستند.

در حال حاضر که با مازاد ۲۰۰ هزار تنی شمش روی در کشور روبه‌رو هستیم، صادرات این محصول موضوعی مهم و حیاتی به شمار می‌آید اما برخلاف پیگیری‌های مکرر تولیدکنندگان و انجمن‌های صنفی فعال در صنعت روی برای تسهیل مسیرهای صادراتی، مسئولان و نهادهای دولتی متولی به جای عقب‌نشینی از مواضع قبلی خود نسبت به اخذ عوارض صادراتی بیشتر از صادرکنندگان اقدام کرده‌اند؛ به طوری که از آبان ماه امسال، عوارض صادراتی شمش روی از ۰/۵ درصد به ۲ درصد افزایش یافت و بر اساس آمار اعلام شده از سوی اتاق‌های بازرگانی استان‌ها، صادرات این محصول در سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۷۰ درصد کاهش داشته است.

از سوی دیگر، اخذ عوارض صادراتی بالا، ۲ درصد مالیات علی‌الحساب صادرات، ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده و اختلاف چشمگیر نرخ ارز دولتی و آزاد، صادرات شمش روی دیگر برای صادرکنندگان مقرون به صرفه نیست و اقدامات سازمان‌های دولتی متولی سبب شده است که اکنون این صنعت در وضعیت نامناسبی قرار بگیرد؛ این در حالی است که تنش‌های ژئوپلیتیکی به وجود آمده میان اوکراین و روسیه، فرصت مناسبی را برای صادرکنندگان شمش روی فراهم کرده است زیرا بسیاری از کشورهای اروپایی که در گذشته تمایلی برای واردات شمش از ایران نداشتند، اکنون برای رفع نیاز خود با هر شرایطی حاضر به همکاری با صادرکنندگان داخلی هستند.

گفتنی است که علاوه بر اخذ عوارض ۲ درصدی از صادرکنندگان، عرضه خاک معدنی در بورس کالا با نرخ بالاتر از نرخ ارز مصوب دولت، پیش‌فروش خاک معدنی در این تالار صنعتی و کاهش قیمت‌های جهانی پس از این اتفاق، افزایش غیرمنطقی هزینه گاز، فروش خاک معدنی توسط تامین‌کنندگان خارجی بر اساس نرخ‌های داخلی نیز از موانع دیگر مسیر صادرات به شمار می‌آیند زیرا اگر صادرکنندگان امکان فروش شمش روی با قیمت‌هایی بیش از قیمت‌های جهانی را هم داشته باشند، به دلیل هزینه‌های بالای تولید با صادرات محصولات متحمل خسارات مالی فراوانی می‌شوند.

در این صورت ناچارند شمش روی را در بازارهای داخلی عرضه کنند که به دلیل تقاضای پایین مصرف‌کنندگان، شاهد اشباع بازار از محصولات هستیم. در حالی که پایه‌های صنعت روی در ایران بر اساس صادرات بنا شده است و فعالان این صنعت می‌توانند با صادرات محصولات و ارزآوری، نقش موثری در رشد اقتصادی کشور داشته باشند.

بهبود وضعیت صنعت روی با شکل‌گیری کمیته‌هایی تخصصی که متشکل از تولیدکنندگان، کارشناسان صنعت روی، اعضای انجمن‌های صنفی و اتاق‌های بازرگانی هستند رقم می‌خورد.

از این رو در سازمان‌های دولتی، متولی صنعت روی باید مشخص باشد تا تصمیمات لازم که تاثیرات پردامنه‌ای بر سرنوشت این صنعت دارند را به طور کارشناسی و از هر حیث مورد بررسی قرار دهند و از صدور ابلاغیه‌های خلق‌الساعه جلوگیری کنند.

علاوه‌براین، هرچه سریع‌تر باید برای حفظ مشتریان خارجی، اخذ عوارض صادراتی از صادرکنندگان شمش روی به بهانه جلوگیری از صادرات محصولات خام و نیمه‌خام و رفع نیاز بازارهای داخلی لغو شود.

در نهایت دولت به جای سنگ‌اندازی در مسیر رشد صنعت روی که زیر نظر بخش خصوصی اداره می‌شود، رویه دیگری را باید در پیش بگیرد زیرا فعالان این بخش اقدامات زیادی برای خودکفایی کشور در زمینه تولید شمش روی و افزایش کیفیت محصولات انجام داده‌اند.

همچنین شرکت‌های خصوصی برخلاف شرکت‌های دولتی در شرایط تحریمی نیز می‌توانند به فعالیت خود ادامه دهند و محدودیتی برای صادرات ندارند.

روزگار معدن
شنبه
۵ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۵ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۰

یادداشت

ممنوعیت ورود، مانع بهبود تولید داخلی

حسن حسینقلی
فعال بخش معدن

معدن یکی از رکن‌های اساسی توسعه صنعتی و اقتصادی کشور است. فعالیت معادن به‌منزله ارتقای سطح زندگی در مناطق کمتر توسعه‌یافته و بهبود شرایط اجتماعی خواهد بود. فعالیت و توسعه معادن نیازمند تامین پیش‌شرط‌هایی از جمله ماشین‌های معدنی است، بنابراین بخشنامه‌های صادرشده در این حوزه اهمیت می‌یابد. هرچند در سال‌های اخیر شاهد ایجاد محدودیت‌های بسیاری در مسیر اجرای فعالیت‌های معدنی بوده‌ایم. گویی سیاست‌گذاران بدون توجه به اثرگذاری معادن در اقتصاد، اقدام به سیاست‌گذاری در این بخش می‌کنند و نسبت به چالش‌های احتمالی بعدی در این بخش بی‌تفاوت هستند. محدودیت‌های بسیاری مسیر توسعه را دشوار می‌کند و تجدیدنظر در آنها ضروری است. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به مسیر دشوار ورود تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی اشاره کرد. این ممنوعیت در طول سال‌های گذشته با اعتراض بخش بزرگی از فعالان حوزه معدن روبه‌رو شده است. چندی پیش وزارت صنعت، معدن و تجارت جزئیات دستورالعمل واردات ماشین‌آلات معدنی مجاز با سال ساخت حداکثر ۱۰ سال را ابلاغ کرد. در طول سال‌های اخیر شاهد وضع مقررات متعددی در مسیر ورود ماشین‌های معدنی به کشور بوده‌ایم. این دست محدودیت‌ها عموما با هدف حمایت از تولید این تجهیزات در داخل کشور و جلوگیری از خروج ارز از کشور انجام می‌گیرد، اما همزمان تولید و سودآوری در حوزه معدن تحت‌تاثیر منفی قرار گرفته است. حال این سوال مطرح می‌شود که با ممنوعیت ورود ماشین‌های معدنی به کشور، داخلی‌سازی این تجهیزات، چه میزان توسعه یافته است؟ فعالان بخش معدن به‌عنوان مصرف‌کنندگان این تجهیزات همواره نسبت به کیفیت پایین و نرخ بالای این ماشین‌های معدنی در قیاس با نمونه‌های مشابه و باکیفیت خارجی گلایه‌مند هستند. ضمن آنکه تاکید دارند بخش اصلی قطعات و تجهیزات این ماشین‌های معدنی به‌اصطلاح ساخت داخل، وارداتی است، بنابراین وضع مقررات در مسیر ورود این تجهیزات را مصداق اعمال‌نفوذ برای انتقال سود به برخی فعالان صنعتی عنوان می‌کنند. اقدامی که به‌ضرر منافع ملی و اقتصادی کشور است و تجدیدنظر در آن ضروری به‌نظر می‌رسد. در طول ۵ سال اخیر شاهد ایجاد ممنوعیت‌های متعددی در مسیر واردات ماشین‌آلات معدنی به کشور بوده‌ایم، به‌این‌ترتیب در حال حاضر عقب‌ماندگی و کاستی جدی در این بخش مشاهده می‌شود. کمبود ورود ماشین‌های معدنی به کشور لطمات جدی را به روند فعالیت در این بخش تحمیل کرده و از بازدهی فعالیت در این حوزه کاسته است. دستورالعمل جدید ورود ماشین‌آلات معدنی به کشور نیز، ورود این تجهیزات ضروری را منوط به‌شرط و شروط بسیاری کرده است. دشواری ورود تجهیزات معدنی به کشور عملا مانع توسعه فعالیت در این بخش است. منوط کردن ورود تجهیزات معدنی به پرداخت حقوق دولتی معادن سیاست اشتباهی است. بخش بزرگی از فعالان معدنی کشور به‌ویژه آنهایی که در حوزه معادن کوچک و متوسط فعالیت دارند، نسبت به حقوق دولتی تعیین‌شده برای خود گلایه‌مند هستند. در واقع این حقوق دولتی به‌منزله پرداخت هزینه‌ای است که به تعطیلی فعالیت معادن کوچک و متوسط منتهی می‌شود. ایجاد ممانعت در مسیر ورود ماشین‌های معدنی به کشور، به بهانه حمایت از تولید داخلی انجام می‌شود. این در حالی است که ساخت ماشین‌های معدنی در داخل کشور، ادعایی از اساس کذب است. بخش قابل‌توجه و اثرگذار قطعات این ماشین‌های معدنی وارداتی از چین هستند. این قطعات که شامل موتور، گیربکس، هیدرولیک، برق و... می‌شود، کیفیت مناسبی ندارند. سازندگان ماشین‌های معدنی در کشور، برای ورود این قطعات و تجهیزات بی‌کیفیت دلار نیمایی دریافت می‌کنند. در نهایت نیز ماشین‌های بی‌کیفیت موردبحث با ۳ برابر نرخ آن در بازار جهانی در داخل کشور به‌فروش می‌رسد. در نتیجه رانت قابل‌توجهی در اختیار عده‌ای خاص قرار می‌گیرد و فعالیت‌های معدنی از توسعه بازمی‌ماند. علاوه‌براین هیچ خدمات پس از فروشی نیز به فعالان بخش معدن، پرداخت نمی‌شود. بنابراین باید اقرار کرد که روند ورود ماشین‌های معدنی به کشور نیازمند بازنگری اساسی برای رفع کاستی‌ها است. در واقع انتظار می‌رود به‌جای ایجاد ممنوعیت در مسیر واردات تجهیزات معدنی، مشکلات و کاستی‌های این بخش مرتفع شود. در چنین فضایی امکان توسعه فعالیت‌های معدنی و تکیه اقتصاد بر این بخش نیز مهیا خواهد شد.

خبر

اعزام هیات معدنی الجزایر در خصوص همکاری در حوزه معدن و صنایع معدنی

بازدید هیات معدنی الجزایر از مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران زمینه های همکاری و مشارکت در بخش معدن و صنایع معدنی را کلید می زند. به گزارش روزگار معدن از روابط عمومی مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران ، این جلسه که امروز صبح با حضور مدیر و مدیران بخش فنی مرکز ، معاون اداره کل معادن الجزایر و مسئول مشارکت و روابط خارجی در گروه معادن ، مدیر شرکت ملی فولاد و آهن و مدیر توسعه شرکت ملی سنگ مرمرا لجزایر برگزارشد. در این جلسه پور کریمی مدیر مرکز در خصوص فعالیت های مرکز گفت : امکانات آزمایشگاهی موجود در مرکز از بخش اکتشاف معادن تا انتهای فرایند بازیافت باطله های معادن و بازیابی عناصر با ارزش از معدن بوده و مرکز در زمینه فلزات پایه پروژه های متعددی را به اتمام رسانده است. وی در ادامه افزود، ایمیدرو آمادگی سرمایه گذاری در بخش طلا و آهن را در خارج از کشور دارد و همچنین ، مرکز در سال جاری بر روی پروژه های عناصر حیاتی و بازیافت پسماند از باطله ها پروژه های متعددی را شروع به کار کرده است . آقای مدیج بودبوب ، معاون اداره کل معادن الجزایر نیز ضمن ابراز خرسندی از بازدید از ایران و مرکز تحقیقات گفت :این کشور دارای معادن بزرگ در زمینه فسفات و، سنگ آهن و طلا و... می باشد که بعد از استقلال الجزایر در پی بهره برداری بهینه از این معادن هستند و آماده و پدیرای سرمایه گزاری خارجی هستند. معاون اداره کل معادن الجزایر در ادامه تمایل خود را به ایجاد رابطه همکاری و مشارکت دو کشوردر زمینه های معدنی و بهره برداری از معادن ابراز داشت.

معاون امور معادن و فرآوری مواد وزیر صمت:

مماشات در اجرای پروژه‌های معدنی قابل قبول نیست

معاون امور معادن وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: ورود شرکت تهیه و تولید مواد معدنی در چند سال اخیر در استان خراسان جنوبی به نتیجه رسیده و نشان می‌دهد نقشه معدنی منطقه عوض شده است.

به گزارش روزگارمعدن به نقل از روابط عمومی مجتمع معدنی خراسان جنوبی، رضا محتشمی پور، معاون امور معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت در دیدار با استاندار خراسان جنوبی با اشاره به همراهی مسئولان استان با سرمایه گذاران، اظهار داشت: در سال‌های اخیر در بخش معدن اقدامات خوبی انجام شده و عملیات مطالعات پایه در بخش بزرگی از خراسان جنوبی تمام شده است.

وی با اشاره به اقدامات انجام شده توسط شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در استان و نقش شرکت در جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی، بیان کرد: ورود شرکت تهیه و تولید مواد معدنی در چند سال اخیر به نتیجه رسیده لذا نشان می‌دهد نقشه معدنی منطقه عوض شده است.

معاون امور معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت با تأکید بر اینکه ظرفیت‌های معدنی نباید معطل بماند بلکه باید در استان‌ها به این مسأله با حساسیت لازم پرداخته شود، افزود: به هیچ عنوان مماشات با معطلی در اجرای پروژه‌های معدنی قابل قبول نیست و باید این موضوع به درستی در شورای معادن مطالبه شود.

محتشمی‌پور اضافه کرد: خراسان جنوبی ظرفیت‌های بالایی در حوزه معادن دارد که باید از گذشته‌ها اقدامات چشمگیری برای آن انجام می‌شد، اکنون هم با تعیین تکلیف پروانه‌های معطل مانده باید معادن به سرعت فعال شوند.

محتشمی‌پور در پایان با اشاره به اینکه مناطق معدنی توسط ایمیدرو در خراسان جنوبی شناسایی شده، ادامه داد: بر اساس ظرفیت‌های موجود، پروانه باید صادر شود تا با سرعت بتوان کار بهره‌برداری معدنی را انجام داد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه برنامه سفر خود به استان خراسان جنوبی در جلسه‌ای با حضور مدیرکل بهره برداری وزارت صمت و مدیر مجتمع معدنی خراسان جنوبی دستور رفع مشکلات شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در زمینه صدور پروانه و فعالیت‌های اکتشافی در استان‌های خراسان را صادر کردند.

محتشمی پور همچنین از اقدامات شرکت تهیه و تولید در استان‌های خراسان ابراز خرسندی کرده و بر لزوم ادامه و توسعه فعالیت‌ها در زمینه اکتشاف و مشارکت با سرمایه گذاران بخش خصوصی تاکید کرد.

صادرات سیمان توسط افراد، به‌ضرر تولیدکنندگان تمام می‌شود

زیان ارزان‌فروشی سیمان برای اقتصاد

مرضیه احقاقی

صنعت سیمان از جمله صنایع اساسی کشور است. بانظر به مصرف قابل‌توجه سیمان در اجرای پروژه‌های ساخت‌وساز و عمرانی، این محصول در رده کالاهای استراتژیک قرار دارد؛ بر همین اساس نیز همواره دولت روی فرآیند فروش این محصول، نظارت مستقیم داشته است. این نظارت در مواردی به بیراهه کشیده و به زیاندهی بسیاری از صنایع سیمان کشور منتهی شد. در حال حاضر نیز، نرخ پایه سیمان در رینگ معاملاتی بورس کالا، به‌مراتب ارزان‌تر از بهای فروش این محصول در کشورهای همسایه است. در نتیجه در شرایطی که هیچ رقابتی برای خرید سیمان شکل نمی‌گیرد، از سود صنایع بسیار کاسته می‌شود. این صنایع توان بازسازی و نوسازی تجهیزات تولید خود را از دست می‌دهند و به‌بیان‌دیگر، تاب‌آوری آنها بسیار محدود می‌شود. از سال گذشته و با رأی دیوان عدالت اداری مبنی بر مجوز صادرات سیمان توسط تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی دارای کارت بازرگانی، شاهد بروز مشکلات جدی در این بخش هستیم. بسیاری از افراد حقیقی دارای کارت بازرگانی سیمان را از بورس کالا در شرق کشور خریداری و اقدام به صادرات آن به کشور افغانستان می‌کنند.

به‌این‌ترتیب ارزان‌فروشی سیمان در بورس کالا به واسطه‌گری منتهی می‌شود. علاوه‌براین، شاهد کاهش بهای سیمان ایرانی در بازارهای جهانی خواهیم بود. در همین‌حال، سود صنایع سیمان از دست خواهد رفت و تنها روزنه‌های تداوم تولید در این بخش از میان خواهد رفت. علاوه‌براین در شرایطی که صادرات سیمان به اشخاص واگذار می‌شود، بازگشت ارز آن با اماواگرهای بسیاری روبه‌رو خواهد شد و لطمات جدی تحت‌تاثیر آن، اقتصاد کشور را متاثر می‌کند.

◉ صادرات سیمان از چه درجه اهمیتی برای فعالان این بخش برخوردار است؟

در طول چند دهه اخیر، صنعت سیمان کشور با جذب سرمایه از سوی بخش خصوصی و با هدف تامین نیاز کشور به اجرای فعالیت‌های عمرانی و ساخت‌وساز، توسعه یافته است. ظرفیت تولید سیمان کشور حدود ۹۰ میلیون تن برآورد می‌شود. میزان تولید در این صنعت باوجود تمام محدودیت‌های پیش‌روی آن در حوزه انرژی و ... به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی برآورد می‌شود، بنابراین صادرات در این صنعت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و به ارتقای سطح استفاده از ظرفیت سیمان و افزایش بهره‌وری تولید، منجر خواهد شد.

در همین‌حال باید خاطرنشان کرد؛ مسئولان و سیاست‌گذاران در طول دهه‌های گذشته به بهانه‌های واهی و با تکیه بر اهمیت فروش سیمان به‌عنوان محصولی غیرقابل‌جایگزین در اجرای پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وساز، مانع واقعی‌سازی بهای آن شده‌اند. الزام به ارزان‌فروشی سیمان برای مدت‌زمان طولانی، آن‌هم در شرایطی که بهای هزینه‌های تولید این محصول رو به رشد است و شاهد تورم افسارگسیخته‌ای در اقتصاد هستیم، از تاب‌آوری صنعت سیمان کاسته است. واحدهای سیمانی نتوانسته‌اند از پس هزینه‌های تجهیز، نوسازی و بازسازی خطوط تولید خود بربیایند. در این موقعیت، صادرات روزنه‌ای است که به سودآوری واحدهای سیمانی کشور کمک می‌کند، هرچند ظرف یک سال اخیر این روزنه امید نیز کوچک شده است.

◉ چه چالشی در روند صادرات سیمان، قابل‌توجه است؟

رأی دیوان عدالت اداری مبنی بر رفع ممنوعیت صدور محصولات از جمله سیمان توسط غیر از تولیدکنندگان و ابلاغ آن در سال ۱۴۰۲ مشکلات تولیدکنندگان سیمان را چندبرابر کرده است. قبل از صدور رأی دیوان عدالت اداری مبنی بر دادن اختیار صادرات سیمان به اشخاص حقیقی، عمده صادرات سیمان توسط تولیدکنندگان انجام می‌شد، اما اکنون این موضوع مهم به افراد حقیقی و حقوقی غیرتولیدکننده واگذارشده است.

این در حالی است که صادرات تاثیر بسزایی بر تنظیم بازار داخلی و همچنین ارزآوری برای کشور دارد. اما به‌دنبال توسعه صادرات توسط افراد حقیقی شاهد بروز مشکلات جدی در این بخش خواهیم بود.

◉ چرا خرید و صادرات سیمان توسط افراد حقیقی، موردتوجه قرار گرفته است؟

سیمان را باید ارزان‌ترین محصول ساختمانی دانست. باوجودی که این محصول در بورس کالا عرضه می‌شود، اما همچنان نرخ آن در قیاس با سایر محصولات، به‌شدت پایین است. سیمان در برخی مناطق کشور از جمله در شرق و شمال‌شرق ایران ارزان‌تر معامله می‌شود، چراکه واحدهای قابل‌توجهی در این مناطق به تولید سیمان مشغول هستند. در نتیجه با افزایش عرضه سیمان در رینگ معاملاتی بورس کالا، رقابتی برای خرید این محصول شکل نمی‌گیرد و بخش عمده سیمان تولیدشده در این منطقه با قیمت پایه معامله خواهد شد. در چنین فضایی، افراد حقیقی اقدام به خرید سیمان با بهای ارزان و صادرات آن می‌کنند. بخش عمده‌ای از این محصول به کشور افغانستان صادر می‌شود و روند فروش سیمان توسط تولیدکنندگان واقعی را با مشکلات جدی روبه‌رو می‌کند.

◉ صادرات سیمان توسط اشخاص حقیقی چه چالش‌هایی را به‌دنبال دارد؟

خرید سیمان با قیمت ارزان از بورس کالا توسط واسطه‌ها و فروش آن به بازار بین‌المللی، یعنی کسب درآمد از دلالی و سیمان ارزان داخلی. در چنین موقعیتی منافع تولیدکننده و ملی از میان خواهد رفت. بدون تردید رصد صادرات توسط افراد حقیقی، صرف در اختیار داشتن کارت بازرگانی به‌شدت دشوار است و حتی چالش قاچاق یا صادرات بدون بازگشت ارز را شدت می‌بخشد. در واقع به‌دنبال توسعه صادرات توسط اشخاص حقیقی، رصد تجارت از طریق سامانه جامع تجارت، دشوار می‌شود.

در ادامه باید خاطرنشان کرد؛ تولیدکنندگان باتوجه به مشکلاتی که روند فعالیت آنها را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد، برای تداوم سودآوری نیازمند صادرات هستند. در واقع صادرات امکانی برای رفع مشکلات مالی این واحدها را مهیا می‌کند، اما در شرایط توصیف‌شده، همین امکان نیز در اختیار واسطه‌ها قرار خواهد گرفت.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که صادرات سیمان توسط واسطه‌ها در قیاس با تولیدکنندگان، ارزان تمام می‌شود. بنابراین تولیدکنندگان توان رقابت در این بخش را نخواهند داشت و از گردونه تجارت خارج خواهند شد. این در حالی است که مشکلات و چالش‌های متعددی را در مسیر تولید متحمل شده‌اند و حال شایسته دریافت این سود هستند.

◉ تداوم امکان فروش سیمان توسط واسطه‌ها چه چالش‌هایی را به بخش تولید تحمیل می‌کند؟

در طول سال‌های اخیر شاهد بروز محدودیت جدی در تامین انرژی صنایع بودیم. واحدهای سیمانی کشور در ماه‌های گرم سال با کمبود برق و در هفته‌های سرد سال با محدودیت گاز روبه‌رو می‌شوند. این دست محدودیت‌ها در عمل آینده فعالیت در صنایع سیمان را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. علاوه‌براین، امکانی برای بروز تنش در بازار خریدوفروش این محصول ساختمانی فراهم می‌شود. البته در طول سال‌های گذشته تولیدکنندگان سیمان تمام توان خود را در دوره بروز محدودیت به تامین بازار داخلی، اختصاص می‌دهند. در نتیجه دوره محدودیت انرژی با کمترین تاثیر ممکن بر بازار سیمان می‌گذرد. حال با تغییر مسیر صادرات و تسهیل خرید این محصول از بورس کالا و فروش آن به بازار جهانی، دولت نمی‌تواند به تداوم تنظیم بازار در آینده امید داشته باشد.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد صنعت سیمان برای سال‌های طولانی با چالش قیمت‌گذاری دستوری مواجه بوده است. این صنعت تحت‌تاثیر فشار قیمتی دولت نتوانسته بهای فروش محصولات خود را با قیمت تمام‌شده تولید، هماهنگ کند. حال تولیدکننده خود را محق می‌داند که از منافع صادرات برای تداوم تولید و رفع برخی مشکلات فعالیتش استفاده کند. چنانچه این موضوع اصلاح نشود، صنایع با مشکلات جدی درگیر می‌شوند و در عمل توان نوسازی و بازسازی را از دست خواهند داد.

◉ قاچاق سیمان به کشورهای همسایه را چه میزان محتمل می‌دانید؟

قیمت سوخت و به‌ویژه بنزین در کشور ما به‌مراتب پایین‌تر از بهای فروش آن در کشورهای منطقه است، برهمین‌اساس نیز، شاهد قاچاق این محصول هستیم. باتوجه به بهای پایین سیمان تولیدشده در ایران در مقایسه با قیمت فروش این محصول در بازار جهانی، شاهد بروز مشکلات جدی در روند خریدوفروش آن خواهیم بود. در همین حال امکان قاچاق سیمان نیز افزایش خواهد یافت. یعنی صادرات رسمی این محصول و ارزآوری حاصل از آن به قاچاق و بدون الزامات بازگشت ارز منتهی می‌شود. در واقع باید اذعان کرد سیاست غلط یادشده نه‌تنها ضربه جدی به تولید تحمیل می‌کند، بلکه صادرات و اقتصاد کشور را هم، نشانه خواهد گرفت.

◉ کلام آخر

در حال‌حاضر بالغ بر ۷۰ واحد سیمانی با مجموع ظرفیت بیش از ۸۸ میلیون تن سیمان در کشور فعال هستند. ایران یازدهمین تولیدکننده بزرگ سیمان دنیا است. فاصله میان ظرفیت تولید سیمان و حجم بازار در دسترس، موجب ایجاد ظرفیت مازاد قابل‌توجه در صنعت سیمان، کشور شده است. در چنین فضایی، صادرات تنها راه تداوم تولید و بهره‌مندی از ظرفیت‌های این صنعت خواهد بود. بااین‌وجود باید تاکید کرد که صادرات سیمان به بازارهای منطقه همواره تحت‌الشعاع واقعیت‌های اقتصادی کشور است. در واقع باتوجه به ارزان‌فروشی سیمان در بازار داخلی شاهد فروش این محصول ساختمانی با قیمت پایین در بازار بین‌المللی هستیم. این موضوع چالش‌های جدی را به اقتصاد کشور و عملکرد صنایع تحمیل می‌کند. در همین‌حال آینده حضور ایران در بازارهای صادراتی را، دشوار خواهد کرد، بنابراین فعالان صنعت سیمان کشور خواستار اصلاح مقررات و حذف امکان صادرات این محصول توسط اشخاص شده‌اند. چنانچه صادرات سیمان به تولیدکنندگان واگذار شود، سود حاصل از صادرات در اختیار صنایع قرار می‌گیرد و امکانی برای رفع مشکلات آنها پدید خواهد آمد.

تعمیق رکود در بازار میلگرد

در حالی که میلگرد ایران کیفیت لازم را برای جذب مخاطبان خارجی دارد و در داخل نیز پاسخگوی نیازها است، اما متاسفانه کمتر از ۴۰درصد ظرفیت آن در کشور فعال است. در این بین چندین عامل دست‌به‌دست هم داده‌اند که باعث شده بازار میلگرد از سال گذشته همچنان در رکود بوده و شرایط نامساعدی را تجربه کند که از جمله آنها می‌توان به رکود بازار مصرف، معضل کمبود نیروی انسانی، کمبود برق، قوانین موجود در قالب مالیات و... اشاره کرد.

سیاست‌های داخلی باعث شده که این محصول در داخل هم رکود را تجربه کند. با توجه به اینکه تولیدکنندگان میلگرد و فعالان در صنعت نورد کشور نیازمند حمایت بیشتری از سوی دولت هستند، در نتیجه وظیفه سنگینی برعهده وزارت صمت است تا با رکود در این عرصه روبه‌رو نشویم. بهتر است حمایت‌هایی در راستای تامین انرژی، رونق تولید، تسهیل صادرات، فعال‌سازی تقاضای داخلی و اصلاح بخشنامه‌ها انجام شود تا شاهد تقویت جریان تولید در کارخانجات نوردی کشور و به تبع آن رونق در صنعت فولاد کشور باشیم. یکی از مشکلات فعالان میلگرد کشور بحث بخشنامه‌های متعدد است. متاسفانه صادرکنندگان هر بار با بخشنامه‌های متعدد و ضد و نقیض برای تولید روبه‌رو می‌شوند. با توجه به اینکه تولید میلگرد در کشور دو برابر نیاز داخل است، بنابراین چاره‌ای نیست جز اینکه ۵۰درصد آن صادر شود. در ادامه به دلیل اینکه بازار داخلی ظرفیت تولید مدنظر را ندارد به خصوص با افزایش مشکلات نقدینگی و کاهش پروژه‌های عمرانی فعالان این عرصه با مشکل جدی‌ای روبه‌رو شده‌اند، به این ترتیب انتظار می‌رود تمامی شرکت‌های تولیدکننده میلگرد که استانداردهای لازم بین‌المللی را رعایت می‌کنند دست به صادرات بزنند و دولت کمتر از اینها بر انتهای زنجیره فشار وارد کند. با توجه به اینکه تولید میلگرد در کشور دو برابر نیاز داخلی است، در نتیجه فعالان این حوزه باید تشویق به صادرات شوند. موضوعی که به دلیل وجود مشکلات داخلی از جمله تصمیمات یک‌شبه، هزینه‌های سنگین تولید و کمبود انرژی و... در آن کمتر دیده می‌شود، بنابراین آنچه فعالیت حوزه میلگرد را محدود کرده ضعف سیاستگذاری‌های داخلی است.

▣ مشکلات بازار مصرف

یک کارشناس حوزه میلگرد با بیان اینکه مشکلات سال جاری جدا از مسائل سال قبل نیست، به «جهان‌صنعت» گفت: موارد زیادی هستند که متاسفانه امسال برای ما فعالان میلگرد مشکل‌ساز شده‌اند که از جمله آنها میتوان به رکود بازار مصرف، معضل نیروی انسانی، کمبود برق، قوانین موجود در قالب مالیات و... اشاره کرد. محمدرضا جورابچی با اشاره به مشکلات بازار مصرف میلگرد گفت: در شرایط فعلی عرضه از تقاضا بیشتر شده است. تمام کارخانه‌هایی که فعالیت می‌کنند نمی‌توانند کالای تولیدی را به مشتری عرضه کنند، بنابراین به دلیل اینکه مشتری نداریم کالاها در انبارها مانده‌اند. او ادامه داد: تقاضای بازار مصرف مسکن و طرح‌های عمرانی به شدت کاهشی شده که به دلیل سیاست‌های انقباضی بانک‌هاست. در واقع بانک‌ها ریالی که در اختیار مردم بوده را جمع‌آوری کرده‌اند و در نتیجه چرخه اقتصادی مالی تمام شرکت‌ها و موسسات تجاری به شدت پایین آمده، از طرفی صادرات هم روند نزولی داشته است، به طوری که امروز این روند از طرف ایران به شدت کاهش یافته است.

▣ کمبود برق

این کارشناس حوزه میلگرد با اشاره به معضل افزایش قیمت برق و کمبودها نیز گفت: موضوع برق خیلی از تولیدکننده‌ها را در فشار گذاشته است، به طور مثال در اسفند سال گذشته قبض ۷۰۰میلیون تومانی برای ما آمد و وقتی اعتراض کردیم متوجه شدیم که مساله ما به تفاوت نرخ برقی است که براساس افزایش تعرفه‌ها باید بپردازیم اما در قبض‌ها اعلام نشده و حالا باید برای ۳ ماه ۷۰۰میلیون تومان پرداخت کنیم! او تاکید کرد: با اینکه در کارخانه برق مصرفی‌مان ۴۰میلیون تومان بوده اما قبضی که آمده ۱۹۰میلیون تومان است!

جورابچی با اشاره به مشکل قطعی برق نیز گفت: چند روز دیگر به دلیل گرمای هوا مشکل قطعی برق را هم خواهیم داشت. آنقدر قیمت بالاست که هر یک مگاوات بیش از ۱۵میلیارد تومان هزینه دارد و ما که ۴مگاوات می‌خواهیم باید بیش از ۶۰میلیارد تومان بابت تامین برق پرداخت کنیم. این در حالی است که وزارت صمت باید امکاناتی را با تسهیلات ویژه در اختیار تولیدکننده‌ها قرار بدهد. این کارشناس حوزه میلگرد با انتقاد از اینکه مبالغ مشخص‌شده برای پرداخت قبض را پرداخت می‌کنند اما باز هم مشکل وجود دارد، اظهار کرد: هزینه اشتراک برق، پول پست و... را پرداخت می‌کنیم اما باز برای چند ساعت باید برق قطع شود! این مساله یک سال توجیه دارد اما سال بعد باید تمهیداتی در نظر گرفته شود و ژنراتور در اختیار گذاشته شود. مسوولان باید نیروگاه‌ها را افزایش دهند چراکه کمبودش ضربه‌های زیادی را به بخش تولید وارد می‌کند. او در ادامه به مشکل اداره دارایی پرداخت و خاطرنشان کرد: از این جهت ما به عنوان تولیدکننده در عذاب هستیم. مساله این است که شمش خود به خود تولید نمی‌شود و ما به عنوان تولیدکننده هزینه‌های زیادی داریم اما اداره دارایی هزینه‌ها را رد و تفاضل با فروش را حساب می‌کنند و مالیات می‌گذارند.

▣ کمبود نیروی انسانی

جورابچی با اشاره به معضل دیگر از جمله کمبود نیروهای انسانی تصریح کرد: امروز به عنوان تولیدکننده در مضیقه نیروی کار هستیم. وضعیت به گونه‌ای شده و هزینه‌ها آنقدر افزایش یافته که با حقوق و دستمزدی که دولت برای پرسنل در نظر گرفته برایشان مقرون‌به‌صرفه نیست در مجموعه‌ها کار کنند. با اینکه چند برابر حقوق مصوب وزارت کار پرداخت می‌کنیم اما باز هم پرسنل متخصص حاضر به کار نیستند. او با ابراز تاسف گفت: امروز به برکت شغل‌های مجازی اسنپ و پیک موتوری خیلی‌ها به این سمت رفته‌اند. وقتی در روز ۵میلیون تومان درآمد دارند دیگر برایشان مقرون‌به‌صرفه نیست با ماهی ۳۰میلیون تومان کار کنند، بنابراین مدتی است که شاهدیم نیروی انسانی متخصص مثل مهندس برق و مکانیک جذب شغل‌های دیگری شده‌اند که مولد نیستند. این کارشناس حوزه میلگرد گفت: اینها همه باعث شده که روند کار سیر نزولی به خود بگیرد. به طور مثال دو شیف را به یک شیف کاهش داده‌ایم و ضرر هنگفتی به واحدهای تولیدی وارد می‌شود.

سرمایه گذاری ۱۹هزار میلیارد ریالی ایمیدرو در ۲۸ پروژه راهسازی و برق رسانی بخش خصوصی

ایمیدرو با هدف توسعه زیرساخت معادن بخش خصوصی؛ ۲۸ پروژه راهسازی و برق رسانی در دست اجرا دارد. میزان سرمایه گذاری در این پروژه ها حدود ۱۹ هزار میلیارد ریال است.

به گزارش روزگارمعدن به نقل از واحد خبر روابط عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران(ایمیدرو)، طرح هایی زیرساختی این سازمان به منظور تقویت و تسهیل تولید و توسعه در معادن بخش خصوصی به اجرا درمی آید. از تعداد ۲۸ قرارداد راهسازی و برق رسانی (به طول ۴۷۵ کیلومتر)؛ ۲۱ قرارداد به حوزه راه اختصاص دارد و هفت قرارداد برق رسانی تعریف شد. در حوزه راهسازی به طول ۲۶۱ کیلومتر، بیش از ۱۶۶۰۰ میلیارد ریال سرمایه گذاری در حال انجام است.

همچنین سرمایه گذاری پروژه های برق رسانی به طول ۲۱۴ کیلومتر، به ۲۲۷۰ میلیارد ریال می رسد. طرح ایجاد زیربناهای لازم در معادن بزرگ و مناطق معدنی کشور (زیرمجموعه ایمیدرو) راهبری اجرای این پروژه ها را بر عهده دارد.

روزگار معدن
شنبه
• ۵ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۵ مه ۲۰۲۴
• سال هفتم • شماره ۱۳۰

کشف مادۀ معدنی نادر درون یک شهاب‌سنگ!

محققان با بررسی شهاب سنگی که در استرالیا سقوط کرده یک ماده معدنی کشف کردند که تاکنون در طبیعت مشاهده نشده است. این سنگ در کنار جاده یکی از شهرهای دورافتاده استرالیا پیدا شد. در قدیم، شهر "ودربرن" یکی از نقاطِ مورد علاقۀ کاشفان طلا بود، اما هیچکس تاکنون چنین چیزی را در این شهر کشف نکرده بود.

سنگ آسمانی ودربرن، در سال ۱۹۵۱ در شمال شرقی این شهر یافت شد، این شهاب سنگ یک تکه سنگ کوچک ۲۱۰ گرمی عجیب است. ده‌ها سال است که دانشمندان در تلاشند رمز و رازهای نحوۀ کشف این شهاب سنگ را حل کنند، لکن به تازگی محققان با معمای تازه‌ای مواجه شدند.

دانشمندان در یکی از مطالعات جدیدی که به سرپرستی معدن‌شناس معروف، "چی ما" انجام شد، شهاب سنگ ودربرن را تجزیه و تحلیل کردند و اولین مادۀ طبیعی بدست آمده از آن را "اسکاتیت" نامیدند که نوعی ماده طبیعی منتج شده از "کاربید آهن" است و تاکنون هرگز در طبیعت یافت نشده است. این یعنی محققان مادۀ معدنیِ جدیدی را که قبلاً در طبیعت دیده نشده بود، را کشف کردند. از زمانی که برای اولین‌بار شهاب سنگ ودربرن کشف شد، این سنگِ صخره‌ای مشکی و قرمز توسط تیم‌های تحقیقاتی متعددی مورد بررسی قرار گرفته؛ بنابراین هم اکنون تنها حدود یک سوم نمونۀ اصلی به صورت دست نخورده باقی مانده است، که در مجموعه زمین‌شناسی موزه ویکتوریا در استرالیا نگهداری می‌شود. بقیۀ این شهاب سنگ به صورت برش‌های متعدد، استخراج شدند تا مورد تجزیه و تحلیل قرار بگیرند. این تجزیه و تحلیل‌ها نشان دهندۀ وجود آثار طلا و آهن، همراه با مواد معدنی نادری از قبیل کاماکیت، شریبرسایت، تائینیت و ترولیت هستند. و اکنون می توانیم ادسکاتیت را هم به آن لیست آنها اضافه کنیم. کشف اسکاتیت که به افتخار کارشناس شهاب‌سنگ و شیمی‌دان "ادوارد اسکات" از دانشگاه هاوایی نامگذاری شده، یک کشف قابل توجه است، زیرا قبلا وجود چنین فرمولاسیونِ اتمی متمایزی از کانی "کاربید آهن" در طبیعت تایید نشده بود. چنین تاییدی بسیار مهم است، زیرا این تاییدیه یک پیش شرطِ لازم برای به رسمیت شناختن مواد معدنی توسط انجمن بین‌المللی کانی شناسی(IMA) میباشد. در مورد مادۀ طبیعی اسکاتیت که در خارج از منطقه روستایی ودربرن کشف شده، نمی توان به طور قطع چیزی گفت، اما طبق گفتۀ "جفری بونینگ" دانشمند سیاره‌شناس از دانشگاه ملی استرالیا، که در این مطالعه شرکت نداشت، این ماده معدنی می توانست در هستۀ گرم و تحتِ فشار یک سیاره باستانی شکل گرفته باشد.

تاثیر امنیتی‌شدن فلز مس بر آینده صنایع کارخانه‌ای بررسی شد:

فلز حساس

مهدی نجفی

اصرار دولت‌ها بر امنیتی‌کردن مواد و فلزات معدنی، احتمال کمبود عرضه این محصولات را در انتهای دهه شدت داده است. جنگ تجاری چین و آمریکا که می‌رفت تا با روی کار آمدن بایدن کمرنگ شود، در نتیجه اصرار دولت آمریکا بر حمایت از صنایع داخلی خود موجبات کاهش همکاری‌های بین‌المللی برای توسعه بخش معدن شده‌است.

اقداماتی از قبیل امنیتی‌کردن فلزات و خاک‌های کمیاب مورداستفاده در تراشه‌ها و باتری‌ها روی سرمایه‌گذاری و حجم تولید آتی این مواد اثر سوئی گذاشته است. گزارش مرکز مطالعات مجمع کارآفرینان ایران نشان می‌دهد چهار صنعت لوازم‌خانگی، ماشین‌آلات، زیرساخت و نیروگاه در آینده با کمبود عرضه فلز مس و افزایش شدید قیمت این فلز روبه‌رو خواهند شد. دلیل این موضوع سختی توسعه معادن مس و سرمایه‌گذاری اندک در معادن جدید است. این گزارش نشان می‌دهد در افق ۲۰۳۰ دست‌کم ۱۲ و حداکثر ۱۹میلیون تن به حجم تقاضای مصرفی مس اضافه خواهد شد؛ حال آنکه در بهترین حالت تولید جهانی مس به ۳۰میلیون تن خواهد رسید. موضوعی که به‌معنای شکاف ۳ تا ۱۰میلیون تنی تقاضا و عرضه مس در جهان در انتهای دهه‌خواهد بود.

استفاده چشمگیر از فلز مس باعث شده‌است تا این فلز به حیطه مقولات امنیتی ابرقدرت‌ها وارد شود. چشم‌انداز تقاضای جهانی فلز مس نشان می‌دهد مصرف این محصول معدنی تا سال ۲۰۳۰ دست‌کم به ۴۰میلیون‌تن در سال‌خواهد رسید. مصرفی که به هیچ‌وجه با سرمایه‌گذاری‌های صورت‌گرفته برای افزایش تولید و سطح عرضه در این بخش همخوانی ندارد. از آنجا که بخش قابل‌توجهی از این ماده‌معدنی در چین تولید و مصرف می‌شود، ادامه این رویه زمینه‌ساز برتری چین در صنایعی است که آمریکا و شرکای غربی از جمله اتحادیه اروپا، کانادا، ژاپن و هند روی آنها متمرکز هستند. ترس آمریکا و شرکا بیش از قیمت بالا از انحصاری است که چین بر بازار این فلز گسترده کرده و فضا را برای تبدیل مس به یک اهرم سیاسی-امنیتی فراهم کرده‌است. از آنجا که کشورهای بلوک‌غرب به رهبری آمریکا تلاش می‌کنند تا زودتر از موعد به اهداف ۲۰۳۰، ۲۰۴۰ و ۲۰۵۰ در زمینه کربن‌زدایی و انرژی پاک برسند، نیاز به مس در قلب اهداف کلان و بلندمدت آب‌وهوایی آنها قرار دارد.

مس به دلیل استفاده گسترده در تراشه‌های هوشمند، باتری‌های بردبلند، زیرساخت‌های انرژی و ادوات انتقال انرژی پاک مهم‌ترین ماده‌موردنیاز جهان برای مهار گرم‌شدن زمین و کاهش انتشار آلاینده‌هاست. تصمیم اخیر اتحادیه اروپا و سپس ایالات‌متحده آمریکا در قراردادن نام مس به‌عنوان یکی از فلزات حساس، حیاتی و کمیاب نشانه تغییر رویکرد این بازیگران در بازار مس است. رویکردی که بر عرضه و تقاضای این فلز و سرمایه‌گذاری روی اکتشاف، استخراج و تولید این ماده‌راهبردی اثر مستقیم خواهد داشت. در عین‌حال این رویکرد تاثیر بارزی بر جهت‌گیری صنایعی نظیر خودروسازی، لوازم‌خانگی، نیمه‌هادی، صنایع و خدمات نیروگاهی، صنایع هوافضا و ماهواره و نیز دامنه گسترده‌ای از دیگر رشته فعالیت‌های صنعتی خواهد گذاشت. گزارش حاضر سعی دارد ضمن بازتاب‌دادن اهمیت فلز مس در تولید صنعتی جهان، چشم‌اندازی از این محصول را ارائه کرده و اهمیت ایران در تحولات بین‌المللی را بررسی کند.

سیاستگذاری برای تقویت جایگاه ایران

ایران به‌عنوان کشوری که ذخایر عظیمی از فلز مس را در دل خود پنهان کرده، یکی از کشورهای جذاب برای سرمایه‌گذاری در عصر گذار به انرژی‌های پاک است. یکی از برآوردها که از سوی معاون شرکت ملی مس ایران عنوان‌شده، نشان می‌دهد ایران با ذخایر شناخته‌شده مس به میزان ۱۹میلیارد تن، پنجمین کشور جهان از این منظر است. تولید سالانه کشور نیز طبق آمار سال ۱۴۰۱ معادل ۳۰۰هزارتن کاتد مس و یک‌میلیون و ۲۳۴هزارتن کنسانتره مس بود که معادل حدود ۱/۵ درصد از کل تولید جهانی مس است. با اینکه حجم جهانی تولید کاتد مس در سال ۲۰۲۲ حدود ۲۱/۸ میلیون‌تن بوده‌است، اما چشم‌انداز جهانی این فلز در افق ۲۰۳۰ گویای نیاز جهان به‌دست‌کم ۳۵ تا ۴۰میلیون‌تن مس کاتدی است. دلیل افزایش چشمگیر تقاضا طی سالیان آتی، سیاست جهانی کربن صفر است که با اسنادی نظیر توافق‌نامه پاریس و پیمان COP۲۷ پشتیبانی می‌شود. این سیاست برای تحقق، نیازمند الزاماتی است که یکی از آنها تحول زیرساخت‌های تولید و مصرف انرژی برق است. برای نیل به چنین وضعیتی جهان به استخراج و فرآوری حجم عظیمی از فلزات اساسی نظیر مس و آلومینیوم در کنار تولید انبوه خاک‌های کمیاب و فلزات حساس نیاز دارد. برنامه ایران نشان می‌دهد برنامه تولید کشور تا افق ۱۴۰۶ (۲۰۲۷) عبور حجم تولید مس کاتدی کشور از یک‌میلیون تن است.

برخی محافل و اندیشکده‌ها در استرالیا به صراحت از صادرات مواد معدنی و فلزات خام از این کشور ابراز ناراحتی کرده و بر ضرورت استفاده از اهرم معدن برای بازسازی حیات صنعتی این کشور تاکید کرده‌اند. کانادا نیز در سند سیاستی جدید خود برنامه مشخصی برای افزایش تولید مس در کنار گسترش زنجیره ارزش این فلز در خاک کانادا تدارک دیده است. ایالات‌متحده آمریکا نیز همانند اتحادیه اروپا و ژاپن این فلز را در فهرست خاک‌های کمیاب و مواد حساس قرارداده و طرحی جامع را برای حمایت از سرمایه‌گذاری در اکتشاف و استخراج این مواد تهیه و تصویب کرده‌است. ایران نیز لازم است با آگاهی از اهمیت بالای فلز مس در چشم‌انداز آتی جهان تا ۲۰۵۰، علاوه‌بر رشد تولید مس، برنامه‌هایی را برای استفاده از این اهرم در راستای بازسازی بخش صنعت خود طراحی و تدوین کند. گزارش حاضر در ادامه ضمن ارائه تصویری روشن از آینده فلز مس، ابعاد مختلف توسعه این صنعت، چشم‌انداز همکاری‌های جهانی در این بخش، بازیگران اصلی و امکان‌های پیش‌روی ایران برای افزایش بهره‌برداری از این مزیت ملی را بررسی خواهد کرد.

دیروز و امروز فلز سرخ

مس به‌عنوان یکی از فلزات اساسی که کاربرد وسیعی در تولید محصولات صنعتی و توسعه زیرساخت‌های انرژی دارد، در ۱۰۰سال‌گذشته کانون توجه سرمایه‌گذاران بوده‌است. اهمیت این فلز در قرن ۲۱ شدت گرفته و چشم‌انداز این صنعت را به کل دگرگون ساخته است. نتایج بررسی‌های علمی و شواهد آماری گویای شکاف چشمگیر میان حجم تولید فلز مس کاتدی در جهان در قرن ۲۰ و ۲۱ است. حجم تولید مس کاتدی طبق برآورد موسسه ورنی‌کپیتال از سال ۱۹۵۰ تا پایان سال ۲۰۰۰ حدود ۸میلیون‌تن افزایش‌یافته، اما طبق شواهد این گزارش، حجم تولید این فلز در فاصله سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ بیش از ۱۰میلیون تن رشد کرده‌است. برآورد آژانس جهانی انرژی نیز این است که تا سال ۲۰۳۰ حجم مصرف مس در جهان از ۲۵میلیون‌تن خواهد گذاشت.

البته برآورد مقاله شیپر و همکاران (۲۰۱۸) درباره افق ۲۱۰۰ فلز مس نشان می‌دهد تا پایان قرن جاری میلادی حجم تقاضای جهانی مس بسته به سناریوهای مختلف به ۸۰ تا ۴۵۰میلیون تن خواهد رسید و تقاضای مس در سال ۲۰۳۰ در بدبینانه‌ترین حالت بیش از ۳۰میلیون‌تن خواهد بود. چنین تصویری به این معناست که حتی اگر بدبینانه‌ترین سناریوی ممکن محقق شود، در طول ۸دهه آینده تقاضای جهانی برای فلز مس حدود ۶۰میلیون‌تن افزایش خواهد داشت.

نگاهی به روندهای جهانی و بازیگران این حوزه نشان می‌دهد بیش از یک‌چهارم از کل تولید مس جهان در شیلی تولیدشده و این کشور نقش بارزی در تامین نیاز مس جهان دارد. ایران نیز به‌عنوان یکی از ۲۰بازیگر اصلی صنعت مس جهان، پتانسیل بالایی برای توسعه صنایع مس و افزایش تولید این فلز مهم دارد. در صورت توجه سیاستگذاران به این موضوع، ایران حتی می‌تواند نسبت به نقش‌آفرینی در زنجیره تامین صنعتی جهان امیدوار باشد. اقدامی که اخیرا اندونزی به جد آن را درپیش گرفته‌است.

سناریوهای پیش‌رو در بازار مس

یکی از جدیدترین گزارش‌ها پیرامون چشم‌انداز بازار مس و تحولات تقاضا برای فلز سرخ نشان می‌دهد بدون‌توجه به دو مقوله «صرفه‌جویی» و «جایگزینی» نمی‌توان رشد تقاضای جهانی برای مس را کنترل کرد.

گزارش موسسه تحلیلی بی‌ام‌او کپیتال (BMO Capital) نشان می‌دهد تا افق ۲۰۳۰ تقاضا برای فلز مس به ورای ۴۰میلیون تن خواهد رسید که بخش قابل‌توجهی از این جهش به واسطه رشد مصرف مس در صنایع لوازم‌خانگی، صنعت خودرو و کل بخش حمل‌ونقل، بخش زیرساخت و نیز بخش ماشین‌آلات است.

این گزارش تاکید دارد سرجمع رشد مصرف این بخش‌ها بیش از ۵/ ۸میلیون تن به تقاضای جهانی مس خواهد افزود. تحقق این روند از منظر این موسسه تحلیلی به‌معنای رشد قیمت مس خواهد بود. دلیل رشد قیمت، تنگنای فعالیت‌های توسعه‌ای در بخش معدن است. فعالیت معدنی از سوی گروه‌های محیط‌زیستی، دولت، چالش‌های استخراج و کمبود سرمایه به دلیل طولانی‌بودن دوره بازگشت سرمایه در زمره کسب‌وکارهای کم‌طرفدار است، به همین‌دلیل نیز تحلیل بی‌ام‌او کپیتال این است که جهان باید با این مازاد تقاضا به شکلی کنار بیاید. پیشنهاد این موسسه بر کاهش شکاف تقاضا از دو مسیر صرفه‌جویی و جایگزینی متمرکز است؛موضوعی که می‌تواند تقاضای جهانی برای فلز مس را در افق ۲۰۳۰ بسته به میزان صرفه‌جویی و جایگزینی تا سطح قابل‌توجهی کاهش داده و به محدوده ۳۵ تا ۳۸میلیون تن محدود کند.

موضوعی که به‌نظر می‌رسد جدا از اهمیت آینده‌پژوهی بازار فلزات، احتیاط در نحوه توسعه طرح‌های صنعتی در رشته‌فعالیت‌های مورد اشاره را لازم نشان می‌دهد؛ در واقع در این بازار به دلیل مازاد تقاضا باید در رشته فعالیت‌های مصرف‌کننده مس به شکلی سرمایه‌گذاری کرد و زنجیره تامین را شکل داد که در یک دهه‌آینده کمترین نوسان به خطوط تولید منتقل شود، بنابراین درس این گزارش برای بنگاه‌های صنعتی این است که برای کاهش استرس زنجیره تامین در خلال سالیان آتی، توجه به بخش معدن و به‌طور خاص فلز مس است. سرمایه‌گذاری در این صنعت در راستای دسترسی به مواد معدنی مختلف از جمله مس سیاستی است که در دستور کار بسیاری از شرکت‌های صنعتی از جمله فورد، مرسدس بنز، ز.د.اف، تسلا، بوش، ال‌جی و سامسونگ قرار دارد.

گزارش بی‌ام‌او کپیتال نشان می‌دهد صنایع مختلف جهان توانایی محدودی برای جایگزینی و صرفه‌جویی در مصرف مس دارند. برای نمونه پتانسیل صنعت خودروهای درونسوز، صنعت لوازم‌خانگی و صنعت تولید برق تجدیدپذیر برای جایگزین‌کردن مصرف مس با سایر فلزات یا صرفه‌جویی در مصرف این فلز بسیار اندک است؛ این در حالی است که افزایش تقاضا برای مس از ناحیه این صنایع تا افق ۲۰۳۰ چشمگیر است و اساسا نیز امکانی برای محدودکردن این تقاضا وجود ندارد. براین مبنا دور از ذهن نیست اگر برای صنایع مورد اشاره در آینده‌ای نه‌چندان دور حجم قابل‌توجهی از استرس زنجیره تامین را پیش‌بینی کرد. دورخیز صنایع خودرو، لوازم‌خانگی، صنایع ساختمان و بخش نیروگاهی برای سرمایه‌گذاری در بخش معدن و افزایش تولید فلزاتی نظیر مس راهکاری است که گرچه در کوتاه‌مدت اثر چشمگیری بر درآمد شرکت‌ها و میزان تولید آنها ندارد اما افق بلندمدت بنگاه‌های علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این حوزه را تثبیت می‌کند.

BMO کپیتال تاکید دارد؛ در صورت عدم‌جایگزینی یا صرفه‌جویی بیشتر، تقاضای زنجیره جهانی برای مس می‌تواند تا سال ۲۰۳۰ به ۴/ ۴۰میلیون تن در سال برسد. در عین‌حال این شرکت پیش‌بینی کرده حداکثر توان صنایع مس جهان برای پاسخگویی به تقاضای فزاینده این فلز، تولید ۸/ ۳۱میلیون تن در سال ۲۰۳۰ با نرخ رشد ترکیبی ۳درصد است. رقمی که از یک شکاف ۱۰میلیون تنی در بازار مس جهان در سال ۲۰۳۰ خبر می‌دهد. جهان باید خود را برای عصر کمیابی مواد معدنی آماده کند.

بورس فلزات لندن ناجی صنعت آلومینیوم روسیه

به نظر می‌رسد هشدار بورس فلزات لندن «LME» به کسانی که به دنبال اجرای تحریم‌های جدید علیه آلومینیوم روسیه هستند، حداقل در حال حاضر کارساز بوده است.

پس از اینکه دولت‌های ایالات متحده آمریکا و بریتانیا بورس‌های کالایی را از تحویل فلز آلومینیوم با مبدا تولید روسیه بعد از ۱۲ آوریل سال ۲۰۲۴ منع کردند، معامله‌گران برای خرید محموله‌های این فلز تولید شده در روسیه موجود در انبارهای بورس فلزات لندن هجوم بردند.

بر همین اساس، بیش از نیمی از حواله فروش تناژ ثبت شده آلومینیوم در انبارهای ذخایر بورس فلزات لندن که برای فروش در شرایط محدود بازار در نظر گرفته شده بود، در هفته منتهی به ۱۲ آوریل سال ۲۰۲۴ ابطال شد؛ با این حال، امکان صدور مجدد حواله فروش برای این محموله‌ها در آینده در شرایط خاص بازار وجود دارد.

در چندین روز گذشته پس از اینکه بورس فلزات لندن قوانین خود را در مورد تحویل آلومینیوم با مبدا تولید روسیه تغییر داد، مقدار قابل‌توجهی از محموله‌های این فلز که حواله فروش برای آن‌ها صادر شده بود، باطل و به انبار ذخایر بورس نامبرده بازگردانده شدند.

افزایش حجم نقدینگی در بازار فیزیکی آلومینیوم باعث شد، اختلاف قیمت‌های این فلز و همچنین قیمت مبنای نقدی سه ماهه آن کاهش یافته و موجب ایجاد وضعیت کانتنگو شود. به نظر می‌رسد تحویل آلومینیوم با مبدا تولید روسیه از انبارهای ذخایر بورس فلزات لندن، وضعیت چالش برانگیزتری را در ماه‌های آینده تجربه کند. با این حال، شانس به بورس فلزات لندن رو کرده است، چراکه مصرف‌کنندگان در چین حاضر به خرید محموله آلومینیوم تولید شده در روسیه از بازار فیزیکی هستند.

وضعیت فعلی ذخایر آلومینیوم در «LME»

بیشترین حجم تقاضا برای خرید ذخایر آلومینیوم از انبار بورس فلزات لندن در بندر گوانگیانگ کره‌جنوبی است؛ جایی که حواله فروش ۱۰۹ هزار و ۱۲۵ تن از موجودی ذخایر آلومینیوم در هفته منتهی به ۱۵ آوریل سال ۲۰۲۴ باطل شد و ابطال حواله فروش ۷۹ هزار و ۸۵۰ تن آن فقط در این روز اتفاق افتاد.

بیش از ۹۰ درصد از تمام حواله‌های فروش صادر شده برای آلومینیوم ذخیره شده در انبارهای بورس فلزات لندن در پایان ماه مارس ۲۰۲۴ متعلق به آلومینیوم با مبدا تولید روسیه است که در انبار بورس مذکور واقع در بندر گوانگیانگ قرار دارد.

گفتنی است که حدود نیمی از حجم کل موجودی آلومینیوم ثبت شده در انبارهای بورس فلزات لندن، در انبارهای بندر گوانگیانگ کره‌جنوبی نگهداری می‌شود. ذکر این مسئله خالی از لطف نیست که امکان معامله محموله‌هایی که در زمان اعلام وضع تحریم‌ها از قبل حواله فروش آن‌ها صادر شده بود، بلامانع است. در صورتی که مصرف‌کنندگان در کشورهایی نظیر بریتانیا و آمریکا به خرید محموله‌های آلومینیوم با مبدا تولید روسیه که در حال حاضر حواله فروش برای آن‌ها از سوی بورس فلزات لندن صادر نشده است اقدام کنند، محموله‌های خریداری شده مشمول تحریم‌های وضع شده از سوی این دو کشور خواهد شد.

اگرچه امکان فروش محموله‌های آلومینیوم با مبدا تولید روسیه که احتمالا برای مدت طولانی در انبارهای ذخایر بورس فلزات لندن نگهداری می‌شوند و حواله فروش نیز برای آن صادر نشده است، با توجه به تحریم‌های وضع شده فعلی وجود ندارد اما می‌توان این محموله‌ها را مجددا به انبارهای بورس نامبرده بازگرداند که این اقدام موجب خواهد شد انبارگردانان بورس فلزات لندن هزینه بیشتری از تولیدکنندگان فلزات دریافت کنند؛ به علاوه می‌توان برای محموله‌های بازگردانده شده، مجددا حواله فروش نیز در آینده در شرایطی خاص صادر کرد.

افزایش حجم واردات آلومینیوم روسیه به چین

اگرچه ایالات متحده آمریکا واردات تمام محصولات آلومینیومی تولید شده در روسیه را ممنوع اعلام کرده است و بسیاری از مصرف‌کنندگان در کشورهای غربی از خرید آلومینیوم تولید شده در این کشور شرقی امتناع می‌ورزند اما امکان فروش محصولات فلز نامبرده در بازار داخلی روسیه وجود دارد. علاوه‌براین، تمایل چین به خرید آلومینیوم روسیه نسبت به گذشته افزایش چشمگیری را تجربه کرده است.

در همین راستا، حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن آلومینیوم اولیه از روسیه به چین در سال ۲۰۲۳ وارد شد که نسبت به حجم ۴۶۲ هزار تنی وارد شده به این کشور در سال ۲۰۲۲ بیشتر بود؛ در واقع می‌توان گفت که سه چهارم حجم کل واردات آلومینیوم به چین به فلز تولید شده در روسیه اختصاص دارد. طبق بررسی‌های انجام شده، روند صعودی واردات آلومینیوم روسیه به چین در سه ماهه ابتدایی سال ۲۰۲۴ نیز ادامه پیدا کرد؛ بر همین اساس، حجم واردات آلومینیوم روسیه به چین در سه ماهه اول سال ۲۰۲۴ در مجموع حدود ۳۹۲ هزار تن اعلام شد. علاوه‌براین، احتمال می‌رود تولیدکنندگان چینی در سال ۲۰۲۴ سقف تولید سالانه محصولات آلومینیومی (۴۵ میلیون تن) تعیین شده از سوی دولت این کشور را رعایت نکنند.

در همین رابطه، چین قصد دارد علاوه بر راه‌اندازی واحدهای جدید تولید آلومینیوم و همچنین افزایش ظرفیت تولید واحدهای فعلی در این کشور، مقدار فزاینده‌ای آلومینیوم از روسیه وارد کند.

شرکت «Rusal» به عنوان تولیدکننده مطرح آلومینیوم کم‌کربن در روسیه، یکی از گزینه‌هایی است که چین قصد دارد از محصولات آلومینیومی تولیدی این شرکت به عنوان مواد اولیه واحدهای تولیدی خود استفاده کند.

افزایش تمایل چین برای خرید فلز آلومینیوم تولید روسیه، ممکن است بر ظرفیت واحدهای تولید فعلی و جدید تاثیر بگذارد و حتی این احتمال وجود دارد فلز تولید روسیه با برچسبی جدید مجددا سر از انبارهای ذخیره بورس فلزات لندن در بیاورد.

با این وجود، باید منتظر ماند و دید که در آینده وضعیت محموله آلومینیوم با مبدا تولید روسیه موجود در انبارهای بورس فلزات لندن به کجا ختم خواهد شد.

برمدار جهان

شرط ماندگاری کشورهای معدنی

اوج رونق معدنی جهان در سال ۲۰۱۸ بود. از آن زمان تا ابتدای سال ۲۰۲۲، بخش معدن جهان حدود ۹۰درصد ارزش خود را در بازارهای سهام از دست داده است. این سقوط ارزش منجر به از بین رفتن حدود ۱/۵ تریلیون دلار شده است. «صندوق بین‌المللی پول» ضمن اعلام این موضوع گفت که نهادهای مالی و اعتباری مختلف به‌دلیل وام دادن به شرکت‌های معدنی جهان و ناتوانی آنها در بازپرداخت وام خود، به صورت مستقیم یا غیرمستقیم دچار زیان می‌شوند. اما آیا پیامدهای این بحران به همین میزان ختم شده یا باید در آینده باز هم منتظر عواقب و تبعات بیشتری از بحران معدنی کنونی باشیم؟ به گزارش وب‌سایت تخصصی «ماینینگ»، سقوط ارزش شرکت‌های معدنی در بازار سهام و سرمایه جهان می‌تواند پیامدهای شدیدی بر جای بگذارد. براساس گزارش‌های جهانی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری بزرگ جهان در سال‌های گذشته متحمل ۹درصد زیان شده‌اند. نکته آنجاست که زیان آنها تنها به دلیل رکود معدنی بوده است؛ آن هم در حالی که بخش معدن، تنها ۱۰ درصد از سبد سرمایه‌گذاری آنها را تشکیل می‌دهد. این وضعیت باعث شده است که این نهادهای سرمایه‌گذاری، منابع مالی کمتری برای سرمایه‌گذاری در سایر حوزه‌ها داشته باشند. از طرفی با توجه به چشم‌انداز منفی شکل گرفته در بخش معدن، سرمایه‌های کمتری هم به این بخش وارد می‌شود. چنین وضعیتی برای سایر شرکت‌های سرمایه‌گذاری، افراد سرمایه‌گذار یا سایر سازمان‌ها و شرکت‌ها هم وجود دارد. بانک‌ها و سایر نهادهای مالی بین‌المللی هم حتی اگر به طور مستقیم به سرمایه‌گذاری و توسعه پروژه‌های معدنی اقدام نکنند، بخش قابل‌توجهی از منابع مالی آنها صرف گسترش و فراهم‌سازی زیرساخت‌ها می‌شود؛ زیرساخت‌هایی مانند بنادر، خطوط راه‌آهن، کشتی، نیروگاه‌ها و... که بسیاری از آنها برای خدمت‌رسانی به بخش معدن ساخته می‌شوند. از این طریق درآمدها و بازگشت سرمایه آنها هم به خطر افتاده و ارزش بازار آنها از دست رفته است. اما این وضعیت به‌طور طبیعی برای خود معدن‌ها بسیار شدیدتر است. معادنی که زمانی میلیون‌ها دلار صرف توسعه آنها شده، به راحتی تعطیل یا با قیمتی بسیار ارزان فروخته می‌شوند. از سوی دیگر، توان مالی اندک معدنکاران باعث شده نرخ کرایه کشتی‌ها کاهش یافته و بر وخامت اوضاع افزوده شود. محصولات معدنی اساسی هم مانند سنگ‌آهن، زغال‌سنگ کک‌شو، نیکل و مس در پایین‌ترین سطوح تاریخی خود مبادله می‌شوند تا تولیدکنندگان و فرآوری‌کنندگان آنها هم با مشکلات اقتصادی بسیاری دست به گریبان باشند. چنین شرایطی باعث شد که کارخانه‌های فولادسازی چین در سال گذشته متحمل زیان‌های سنگین شوند. چنین وضعیتی در بازارهای نفت و گاز هم مشاهده می‌شود.

تاثیر بر روی اشتغال

«نرخ اشتغال» در بخش معدن جهان در حال سقوط آزاد است. به‌عنوان مثال به تازگی «آنجلوامریکن»، یکی از بزرگترین شرکت‌های معدنی جهان از برنامه بی‌سابقه خود برای کاهش ۸۵هزار نفری نیروهای کار خود خبر داده است. با کاهش اشتغال معدنی، جوامع جهان هم درگیر این شرایط شده و اشتغال و اقتصادهای محلی آنها به شدت تهدید شده است. درآمدهای دولت‌های کشورهای غنی معدنی جهان هم به سختی تامین می‌شود تا باز هم پدیده «نفرین منابع» به ذهن برسد. این موضوع، سبب ضعیف شدن خدمات دولتی در برخی از فقیرترین کشورهای جهان شده است.

نیمه پر لیوان

البته کاهش قیمت محصولات معدنی و نفت، مزایایی هم دارد که می‌توان از آنها بهره‌مند شد. این وضعیت منجر به کاهش هزینه‌های تولید و بسیاری دیگر از هزینه‌ها در سیستم‌های اقتصادی می‌شود که می‌توان از آنها در جهت افزایش رقابت‌پذیری استفاده کرد.

این موضوع به ویژه برای کشورهایی که به تازگی قصد ورود به چرخه تولیدکنندگان بزرگ جهانی دارند، یک فرصت استثنایی است. چنین کشورهایی، از جمله ایران که قصد توسعه بخش معدنی خود را دارند، می‌توانند با سرمایه‌گذاری‌های بسیار کمتر جایگاه خود را در بین عرضه‌کنندگان جهانی پیدا کرده و آماده افزایش قیمت محصولات معدنی در سال‌های آینده شوند. با این حال، در صورتی که شرایط به خوبی مدیریت نشود، احتمال عمیق‌تر شدن بحران هم وجود دارد.

راه‌حل چیست؟

سیاست‌های مالیاتی و حقوق دولتی کشورها، می‌تواند به فعالیت‌های معدنی حاشیه‌ای و آن دسته که در معرض خطر هستند، قدرت بقا دهد. این اتفاق منجر به حفظ اشتغال و یکپارچگی زنجیره تامین متصل به چنین عملیات‌هایی می‌شود. با این حال، چنین حمایت‌هایی، روند خروج ظرفیت‌های تولید بیش از اندازه را از بازار کند کرده و بازگشت تعادل بین عرضه و تقاضای معدنی را به تعویق می‌اندازد. نکته جالب توجه آن است که تقاضای بازار کاهش نیافته و چالش موجود فقط به‌دلیل افزایش در سمت عرضه معادله است. قانون تنازع بقا باعث می‌شود که عرضه کاهش یافته و قیمت‌ها به سطح واقعی خود بازگردد. تا آن زمان، دولت‌ها و نهادهای بزرگ بازیگر بازار باید به این نکته توجه کنند که چگونه قوانین آنها و مداخلاتی که دارند، منجر به کاهش عرضه و افزایش تقاضا شده و بازگشت سریع‌تر تعادل را به اقتصاد جهانی تضمین می‌کند.

راهکارهای دیگر...

آزادسازی دارایی‌ها یکی از نخستین گزینه‌ها است. معدنکاران، سرمایه‌های زیادی صرف ساخت خطوط راه‌آهن، کارگاه‌های خرد کردن و شست‌وشوی مواد معدنی و زیرساخت‌های مرتبط می‌کنند. این دارایی‌ها را می‌توان فروخت و سرمایه شرکت را بازگرداند. در چنین شرایطی، کافی است که تنها دارایی‌های «محوری» شرکت را حفظ کرده و سایر دارایی‌های غیرضروری را آزاد کرد.

بسیاری از قراردادهای پیشین شرکت‌های معدنی برای تامین خدمات مورد نیازشان براساس فعالیت‌های آینده بوده و در آن امکان ورشکستگی بررسی نشده است. در بسیاری از این موارد، می‌توان با طرف قرارداد باز هم مذاکره کرد و هزینه‌ها را کاهش داد یا امکان ورشکستگی و اقدامات مقتضی را در آن شرایط به بندهای قرارداد اضافه کرد.

یکی از اقدامات دیگری که می‌توان در شرایط دشوار کنونی برای تضمین بقا انجام داد، ادغام‌های خلاقانه است. در بسیاری از موارد، شرکت‌های معدنی می‌توانند با ادغام شدن در یک شرکت دیگر، ضمن آنکه زنجیره تولیدی خود را کوتاه‌تر کنند، بسیاری از هزینه‌های خود را هم کاهش دهند. در این شرایط، منافع و مزایای رقابتی ۲ یا چند شرکت مختلف می‌توانند با یکدیگر ترکیب شده و یک اتحاد قدرتمند را برای رقابت در بازار پرتنش کنونی پدید آورند.

روزگار معدن
شنبه
۵ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۵ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۰

تحقق چشم انداز ۱۴۱۰ با اجرای پروژه‌های زیرساختی منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس

منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس با اجرای ۱۵ پروژه زیرساختی، به تحقق چشم انداز ۱۴۱۰ خود و افزایش تولید در این منطقه نزدیک می‌شود. اجرای این پروژه‌ها می‌تواند فرصتی برای رقابت با رقبای حاضر در منطقه باشد.

ایجاد زیرساخت ها یکی از رکن های اصلی برای توسعه صنعتی کشور است. در سال های اخیر کندی روند توسعه زیرساخت ها به تناسب برنامه های توسعه ای در بخش معدن و صنایع معدنی باعث شد تا این بخش در اجرای پروژه های خود با مشکلاتی از جمله مشکلاتی در زمینه تامین انرژی همراه شود.

حالا وضعیت تامین زیرساخت هایی مانند انرژی و حمل و نقل به صورتی است که خود شرکت های فعال در بخش معدن و صنایع معدنی وارد سرمایه گذاری در این حوزه شده اند.

در این میان مناطق ویژه معدنی با در اختیار داشتن زیر ساخت های لازم فرصتی برای توسعه فعالیت های صنایع معدنی و در ادامه تسهیل صادرات هستند.منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس در سال های اخیر با تمرکز بر ایجاد زیرساخت ها و همچنین تسهیل صادرات در حال تبدیل شدن به قطب تولید کشور است.

دسترسی آسان تر به بازارهای صادراتی در کنار مشوق هایی که برای تولید در این منطقه به عنوان منطقه ویژه قرار دارد باعث شده تا تمرکز سرمایه گذاری ها بر تولید و ایجاد زیرساخت ها باشد.

براین اساس چشم انداز پیش بینی شده برای این مجموعه قرار است در سال ۱۴۱۰ این منطقه به بزرگترین مجموعه و منطقه صنعتی خاورمیانه تبدیل شود. اما فراموش نکنیم در آن سوی ماجرا رقبا در حال توسعه هر چه بیشتر هستند.

با توجه به چنین شرایطی باید سرعت اجرای پروژه های زیرساختی در این منطقه افزایش پیدا کند، زیرا کشور ایران از نظر منابع معدنی در میان ۱۵ کشور معدنی جهان قرار گرفته است در نتیجه این ظرفیت در اختیار است اما باید بسترهای بهره برداری از آنها فراهم شود که بخش عمده آن به تامین زیرساخت ها باز می‌گردد.

بدون شک بخشی از این پروژه ها باید در راستای افزایش ظرفیت های بارگیری و صادراتی باشد تا درآمد این منطقه افزایش پیدا کند.

از سویی دیگر اجرای این ۱۵ پروژه منجر به جذب بیشتر سرمایه گذاران و در کنار آن سرمایه گذاران خارجی خواهد شد. در ادامه نیز این اتفاق باعث افزایش تولید در این منطقه و تحقق چشم انداز ۱۴۱۰ خواهد شد.

یادداشت

بازگشت به بازارهای صادراتی

امید ایزدپناه
عضو هیئت مدیره شرکت صنایع هفت الماس

سالی که گذشت را باید سالی سخت برای بازار ورق‌های سرد و پوشش‌دار دانست. مهم‌ترین دلیل این امر، سیاست‌های اتخاذ شده مرتبط با صادرات و واردات ورق‌های سرد و پوشش‌دار از سوی نهادهای مسئول بود؛ به نحوی که در این سال، حجم واردات ورق سرد با رشد ۱۷۰ درصدی مواجه شد که رقم بسیار شگفت‌آوری است. این میزان برای ورق‌های پوشش‌دار نیز به بیش از ۵۹ درصد رسید که باز هم عدد بسیار بزرگی به نظر می‌رسد. نکته قابل‌تامل اینکه هم‌زمان حجم صادرات ورق سرد ۶۸ درصد و صادرات ورق پوشش‌دار بیش از ۳۲ درصد در سال ۱۴۰۲ کاهش پیدا کرد.

این آمار به خوبی گویای حجم فشاری است که به تولیدکنندگان این محصولات استراتژیک وارد می‌شود. از یک سو به دلیل سیاست‌های مختلف از جمله سیاست ارزی دولت، امکان صادرات از تولیدکنندگان سلب شده و از سوی دیگر با واردات بی‌رویه، تعادل بازار به زیان تولیدکنندگان داخلی برهم خورده است. در حالی که ورق گرم به عنوان ماده اولیه تولیدکنندگان ورق‌های سرد و پوشش‌دار در بورس کالا معادل با ارز بازار آزاد به تولیدکنندگان فروخته می‌شود، دولت انتظار دارد که صادرکنندگان ارز حاصل را در سامانه نیما عرضه کرده و معادل ریالی آن را به قیمت دلار نیمایی دریافت کنند. هم‌اکنون تفاوت نرخ دلار آزاد و دلار نیمایی نزدیک به ۲۰ هزار تومان است. این یعنی تولیدکنندگان با دلار بالای ۶۰ هزار تومان، مواد اولیه مورد نیاز خود را تامین و دلار حاصل از صادرات را با قیمت نزدیک به ۴۲ هزار تومان در سامانه نیما عرضه کنند که بی‌شک اجرای این مسئله، امکان‌ناپذیر و حاصل چنین سیاستی، افت شدید صادرات بوده است.

علی‌رغم تمام دشواری‌های موجود در سال ۱۴۰۲، شرکت صنایع هفت الماس توانست میزان تولید خود را افزایش دهد؛ به طوری که تولید ورق رنگی که یک محصول مهم و استراتژیک به شمار می‌رود، با افزایش سرعت متوسط سیر واگن‌های حمل‌کننده این مواد به حدود ۳.۵ تا ۴ کیلومتر در ساعت رسیده است. در مقاطعی سرعت سیر این واگن‌ها از بندرعباس به منطقه گل‌گهر به دو سیر در ماه نیز می‌رسد؛ در حالی که باید این میزان حدود هفت تا نه سیر در ماه باشد.

نادری تاکید کرد: عدم تخلیه و بارگیری به موقع واگن‌های باری باعث کاهش بهره‌وری زنجیره ریلی شده و خواب سرمایه را در این صنعت ایجاد کرده است. ما در منطقه مانوری بندر شهیدرجایی شاهد این هستیم که واگن‌ها به انبار تبدیل شده‌اند و مواد فله معدنی حدوداً دو تا چهار هفته در آن‌ها باقی می‌ماند تا نهایتاً با روش سنتی و غیرمکانیزه، یعنی با بیل مکانیکی، تخلیه شود؛ علاوه بر اتلاف زمان، در حین این جابه‌جایی آلودگی و گردوغبار ایجاد می‌شود و همچنین بخشی از مواد معدنی بر روی زمین ریخته و خاک و آب را آلوده می‌کند.

وی ادامه داد: طبق محاسبات صورت‌گرفته، بازدهی زنجیره ریلی شامل پایانه، ریل، لوکوموتیو و واگن کمتر از ۳۰ درصد است.

نادری بیان کرد: صنایع معدنی نمی‌توانند تعهدات خود به مشتریان و حمل به موقع بار را نادیده بگیرند، بنابراین برای حمل از جاده استفاده کرده و مجبورند هزینه حمل جاده‌ای را به میزان دو برابر حمل ریلی پرداخت کنند؛ بنابراین حاشیه سود این صنایع کاهش یافته و رقابت در بازارهای جهانی را برای آن‌ها سخت می‌کند.

وی تاکید کرد: ما در بندرعباس مشکل اساسی در زمینه زیرساخت ریلی نداریم؛ بلکه عمده مسائل زمانی ایجاد می‌شوند که مواد فله معدنی به بندر می‌رسند و پایانه مکانیزه‌ای برای تخلیه این مواد و بارگیری در کشتی‌ها وجود ندارد و این روند باعث ترافیک شدید تریلی‌ها و قطارها در بندر شهید رجایی می‌شود.

مدیرعامل شرکت همراه جاده، ریل، دریا گفت: برای جلوگیری از این آسیب‌ها و پوشش همزمان لجستیکی بنادر و کارخانه‌های تولیدی، در حال احداث پایانه‌ای در منطقه غرب بندر شهید رجایی هستیم. در این پروژه قطار با عبور از خطوط انشعاب و مانوری بندر شهید رجایی در پارکینگ مخصوص توقف کرده و عملیات تخلیه و بارگیری را به صورت کاملاً مکانیزه انجام می‌دهد.

وی افزود: این پایانه تا روزی ۱۰ قطار را پوشش داده و در آن‌جا با استفاده از ابزار واگن‌برگردان عملیات تخلیه انجام شده و واگن‌های تخلیه شده مجدداً در سیر قرار می‌گیرند. احداث این پروژه امیدی را در شرکت‌های ریلی ایجاد کرده و کار پیچیده‌ای است، زیرا یک درهم‌تنیدگی و درهم‌آمیختگی نسبت به لجستیک در آن منطقه از قبل شکل گرفته و این کار جدید باید در دل فعالیت‌های قبلی انجام شود و نباید به آن‌ها لطمه‌ای وارد شود و باید به مرور زمان این چرخش از فعالیت‌های سنتی به سمت مکانیزه اتفاق بیفتد.

نادری درباره مزایای احداث این پروژه گفت: انجام این پروژه حدود ۳۰ تا ۳۵درصد بهره‌وری کلی حمل‌ونقل ریلی را بهبود می‌بخشد. در حال حاضر مجموع ظرفیت حمل ریلی بندرعباس حدود ۴ میلیون تن بوده که بهره‌برداری از این پروژه آن را به ۲۰ میلیون تن افزایش خواهد داد.

وی افزود: بودجه لازم برای احداث این پروژه بدون در نظر گرفتن تعدیل‌های آن حدود ۱۱هزار میلیارد تومان بوده که برای پوشش حمل ۱۰ میلیون تن مواد فله معدنی و یک میلیون تن گوگرد به صورت حمل ریلی در نظر گرفته شده است. نادری مطرح کرد: با وجود آلایندگی زیست محیطی گوگرد، پایانه‌ای برای این مواد معدنی در بندرعباس وجود ندارد. در سال حدود ۲ تا ۳ میلیون تن گوگرد از روسیه ترانزیت و یک میلیون تن نیز از محل داخل کشور به بندرعباس حمل می‌شود. گوگرد به علت اینکه پایانه بارپذیر ندارد، با روش‌های سنتی به میزان نیم یا یک میلیون تن در سال پذیرش ترانزیت می‌شود. در این پروژه قرار است یک منطقه مکانیزه ایمن برای پذیرش و انبارش گوگرد ایجاد شود.

وی افزود: تقریبا حدود ۲۲ فعال حوزه مواد فله معدنی در بندر شهید رجایی حضور داشته که همه آن‌ها امکان استفاده از ابزار سیستم انبارداری این پروژه را دارند و می‌توانند از ظرفیت‌های آن به عنوان نقطه اتصال بازار و پایانه استفاده کنند. در واقع در این پروژه، همکار ما سازمان بنادر بوده و به دنبال این هستیم که شرکت‌های لجستیکی و پایانه‌ای همان فعالیت‌های خود را با ابزار قوی‌تر انجام دهند. این پروژه نه‌تنها تهدیدی برای شرکت‌های موجود نبوده، بلکه باعث افزایش درآمدهای آن‌ها در نتیجه استفاده از ابزارهای جدید خواهد شد.

مدیرعامل هیمکو در ادامه گفت: درآمد یک پایانه‌دار ناشی از انجام فعالیت‌های بیشتر است؛ زمانی که یک پایانه‌دار سنتی با استفاده از این پایانه مکانیزه با ابزارهای نوین فعالیت کند، می‌تواند بهره‌وری خود را افزایش دهد. به عنوان مثال یک کشتی که ظرف مدت ۱۵ روز عملیات بارگیری را انجام می‌دهد با استفاده از این امکانات می‌تواند عملیات بارگیری را در مدت سه تا چهار روز، بدون جریمه و داخل یک محدوده ایمن، انجام دهد.

نادری در پایان بیان کرد: این پروژه در حال حاضر حدود ۱۱ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. تکمیل این پروژه با همپوشانی‌هایی که دارد حدود پنج سال زمان می‌برد. این پروژه را در شش سرفصل مستقل در قالب سه دوره ساخت و بهره‌برداری که به صورت موازی انجام می‌شود، تفکیک کرده‌ایم؛ به این صورت، یک دوره یک‌ساله مربوط به احداث سریع پایانه در خشکی است. دوره بعدی سه ساله بوده که شامل مکانیزه کردن بخش خشکی است. دوره بعدی پنج‌ساله بوده که شامل تمام‌مکانیزه کردن، احداث اسکله و تکمیل پروژه است.

لازم به ذکر است این پروژه با محوریت شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (ومعادن) و همچنین مشارکت سایر شرکت‌های بزرگ معدنی ایران همچون تجلی توسعه معادن و فلزات، شرکت‌های معدنی و صنعتی گلگهر، چادرملو و گهرزمین و شرکت سرمایه‌گذاری امید در حال انجام است.

مدیرعامل شرکت «هیمکو» تاکید کرد؛

خواب سرمایه؛ نتیجه عدم وجود پایانه مکانیزه در بندر شهید رجایی

گروه خبر

مجمع عمومی عادی سالیانه شرکت مدیریت بین‌المللی همراه جاده ریل دریا (هیمکو) ساعت ۹ صبح روز دوشنبه ۳۱ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳، با حضور ۱۰۰ درصدی سهامداران، در محل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات برگزار شد.

هدف از تاسیس شرکت مدیریت بین‌المللی همراه جاده ریل دریا (هیمکو) ایجاد یک پایانه مکانیزه مواد فله معدنی در غرب بندر شهید رجایی است. با ایجاد این پایانه و به دلیل استفاده از تجهیزات مکانیزه، اتوماسیون و تکنولوژی‌های پیشرفته، علاوه بر افزایش سرعت و کاهش هزینه‌ها، بهبود قابل توجهی در ایمنی، بهداشت و محیط زیست حاصل خواهد شد.

محسن نادری، مدیرعامل هیمکو در حاشیه این مجمع در گفت‌وگویی بیان کرد: به علت نبود پایانه‌های مکانیزه‌ی تخلیه و بارگیری مواد فله معدنی در بندر شهید رجایی، در حال حاضر سرعت متوسط سیر واگن‌های حمل‌کننده این مواد به حدود ۳.۵ تا ۴ کیلومتر در ساعت رسیده است. در مقاطعی سرعت سیر این واگن‌ها از بندرعباس به منطقه گل‌گهر به دو سیر در ماه نیز می‌رسد؛ در حالی که باید این میزان حدود هفت تا نه سیر در ماه باشد.

نادری تاکید کرد: عدم تخلیه و بارگیری به موقع واگن‌های باری باعث کاهش بهره‌وری زنجیره ریلی شده و خواب سرمایه را در این صنعت ایجاد کرده است. ما در منطقه مانوری بندر شهیدرجایی شاهد این هستیم که واگن‌ها به انبار تبدیل شده‌اند و مواد فله معدنی حدوداً دو تا چهار هفته در آن‌ها باقی می‌ماند تا نهایتاً با روش سنتی و غیرمکانیزه، یعنی با بیل مکانیکی، تخلیه شود؛ علاوه بر اتلاف زمان، در حین این جابه‌جایی آلودگی و گردوغبار ایجاد می‌شود و همچنین بخشی از مواد معدنی بر روی زمین ریخته و خاک و آب را آلوده می‌کند.

وی ادامه داد: طبق محاسبات صورت‌گرفته، بازدهی زنجیره ریلی شامل پایانه، ریل، لوکوموتیو و واگن کمتر از ۳۰ درصد است.

نادری بیان کرد: صنایع معدنی نمی‌توانند تعهدات خود به مشتریان و حمل به موقع بار را نادیده بگیرند، بنابراین برای حمل از جاده استفاده کرده و مجبورند هزینه حمل جاده‌ای را به میزان دو برابر حمل ریلی پرداخت کنند؛ بنابراین حاشیه سود این صنایع کاهش یافته و رقابت در بازارهای جهانی را برای آن‌ها سخت می‌کند.

وی تاکید کرد: ما در بندرعباس مشکل اساسی در زمینه زیرساخت ریلی نداریم؛ بلکه عمده مسائل زمانی ایجاد می‌شوند که مواد فله معدنی به بندر می‌رسند و پایانه مکانیزه‌ای برای تخلیه این مواد و بارگیری در کشتی‌ها وجود ندارد و این روند باعث ترافیک شدید تریلی‌ها و قطارها در بندر شهید رجایی می‌شود.

مدیرعامل شرکت همراه جاده، ریل، دریا گفت: برای جلوگیری از این آسیب‌ها و پوشش همزمان لجستیکی بنادر و کارخانه‌های تولیدی، در حال احداث پایانه‌ای در منطقه غرب بندر شهید رجایی هستیم. در این پروژه قطار با عبور از خطوط انشعاب و مانوری بندر شهید رجایی در پارکینگ مخصوص توقف کرده و عملیات تخلیه و بارگیری را به صورت کاملاً مکانیزه انجام می‌دهد.

وی افزود: این پایانه تا روزی ۱۰ قطار را پوشش داده و در آن‌جا با استفاده از ابزار واگن‌برگردان عملیات تخلیه انجام شده و واگن‌های تخلیه شده مجدداً در سیر قرار می‌گیرند. احداث این پروژه امیدی را در شرکت‌های ریلی ایجاد کرده و کار پیچیده‌ای است، زیرا یک درهم‌تنیدگی و درهم‌آمیختگی نسبت به لجستیک در آن منطقه از قبل شکل گرفته و این کار جدید باید در دل فعالیت‌های قبلی انجام شود و نباید به آن‌ها لطمه‌ای وارد شود و باید به مرور زمان این چرخش از فعالیت‌های سنتی به سمت مکانیزه اتفاق بیفتد.

نادری درباره مزایای احداث این پروژه گفت: انجام این پروژه حدود ۳۰ تا ۳۵درصد بهره‌وری کلی حمل‌ونقل ریلی را بهبود می‌بخشد. در حال حاضر مجموع ظرفیت حمل ریلی بندرعباس حدود ۴ میلیون تن بوده که بهره‌برداری از این پروژه آن را به ۲۰ میلیون تن افزایش خواهد داد.

وی افزود: بودجه لازم برای احداث این پروژه بدون در نظر گرفتن تعدیل‌های آن حدود ۱۱هزار میلیارد تومان بوده که برای پوشش حمل ۱۰ میلیون تن مواد فله معدنی و یک میلیون تن گوگرد به صورت حمل ریلی در نظر گرفته شده است. نادری مطرح کرد: با وجود آلایندگی زیست محیطی گوگرد، پایانه‌ای برای این مواد معدنی در بندرعباس وجود ندارد. در سال حدود ۲ تا ۳ میلیون تن گوگرد از روسیه ترانزیت و یک میلیون تن نیز از محل داخل کشور به بندرعباس حمل می‌شود. گوگرد به علت اینکه پایانه بارپذیر ندارد، با روش‌های سنتی به میزان نیم یا یک میلیون تن در سال پذیرش ترانزیت می‌شود. در این پروژه قرار است یک منطقه مکانیزه ایمن برای پذیرش و انبارش گوگرد ایجاد شود.

وی افزود: تقریبا حدود ۲۲ فعال حوزه مواد فله معدنی در بندر شهید رجایی حضور داشته که همه آن‌ها امکان استفاده از ابزار سیستم انبارداری این پروژه را دارند و می‌توانند از ظرفیت‌های آن به عنوان نقطه اتصال بازار و پایانه استفاده کنند. در واقع در این پروژه، همکار ما سازمان بنادر بوده و به دنبال این هستیم که شرکت‌های لجستیکی و پایانه‌ای همان فعالیت‌های خود را با ابزار قوی‌تر انجام دهند. این پروژه نه‌تنها تهدیدی برای شرکت‌های موجود نبوده، بلکه باعث افزایش درآمدهای آن‌ها در نتیجه استفاده از ابزارهای جدید خواهد شد.

مدیرعامل هیمکو در ادامه گفت: درآمد یک پایانه‌دار ناشی از انجام فعالیت‌های بیشتر است؛ زمانی که یک پایانه‌دار سنتی با استفاده از این پایانه مکانیزه با ابزارهای نوین فعالیت کند، می‌تواند بهره‌وری خود را افزایش دهد. به عنوان مثال یک کشتی که ظرف مدت ۱۵ روز عملیات بارگیری را انجام می‌دهد با استفاده از این امکانات می‌تواند عملیات بارگیری را در مدت سه تا چهار روز، بدون جریمه و داخل یک محدوده ایمن، انجام دهد.

نادری در پایان بیان کرد: این پروژه در حال حاضر حدود ۱۱ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. تکمیل این پروژه با همپوشانی‌هایی که دارد حدود پنج سال زمان می‌برد. این پروژه را در شش سرفصل مستقل در قالب سه دوره ساخت و بهره‌برداری که به صورت موازی انجام می‌شود، تفکیک کرده‌ایم؛ به این صورت، یک دوره یک‌ساله مربوط به احداث سریع پایانه در خشکی است. دوره بعدی سه ساله بوده که شامل مکانیزه کردن بخش خشکی است. دوره بعدی پنج‌ساله بوده که شامل تمام‌مکانیزه کردن، احداث اسکله و تکمیل پروژه است.

لازم به ذکر است این پروژه با محوریت شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (ومعادن) و همچنین مشارکت سایر شرکت‌های بزرگ معدنی ایران همچون تجلی توسعه معادن و فلزات، شرکت‌های معدنی و صنعتی گلگهر، چادرملو و گهرزمین و شرکت سرمایه‌گذاری امید در حال انجام است.

مزیت نسبی ایران در حوزه آهن و فولاد

محمدوحید شیخ‌زاده، مدیرعامل شرکت فکور صنعت تهران در دومین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی به بررسی وضعیت و چشم‌انداز کشورهای منطقه در زنجیره فولاد پرداخت. به گفته او زنجیره فولاد در دنیا به سه بخش اساسی تقسیم شده است. بخش Raw Material یا همان مواد اولیه، بخش Iron Making که شامل کنسانتره، گندله و احیای مستقیم است و در نهایت بخش Steel Making که شامل ذوب و نورد می‌شود. دنیا حدود ۸۰۰میلیارد تن ذخیره سنگ آهن دارد که از این میزان ۲۳۰میلیارد تن محتوای آهن و تنها ۲۰۰میلیارد تن آن ارزش اقتصادی اکتشاف دارد. از سوی دیگر، ۷۵درصد این ذخایر در کشورهای چین، برزیل، روسیه و هند قرار دارد.

مدیرعامل گروه مهندسی صنعتی فکور صنعت درخصوص چشم‌انداز فولادسازی منطقه و جهان بیان کرد: تا سال ۲۰۳۰، ۳۲۹ پروژه به ظرفیت ۵۵۵تن در سال در نظر گرفته شده است که ۶۰میلیون تن از این میزان تا سال ۲۰۲۶ قطعا و ۱۰۶میلیون تن هم به احتمال زیاد به بهره‌برداری می‌رسد. در منطقه خاورمیانه نیز ۹۸پروژه به ظرفیت ۹۳میلیون تن تعریف شده است. کشور هند نیز خیز بلندی برداشته است تا از ۱۳۴میلیون تن به ۳۰۰میلیون تن برسد. وی ادامه داد: نکته دیگر انتقال تکنولوژی کوره بلند به سمت قوس الکتریکی در دنیا است. برآوردها نشان می‌دهد که روش قوس الکتریکی از ۳۰درصد در سال ۲۰۲۱ به ۴۸درصد اعم از قراضه آهن و آهن اسفنجی تا سال ۲۰۵۰ خواهد رسید. شیخ‌زاده درخصوص تغییر ساختار هزینه تولید بیان کرد: میزان تولید کربن به ازای هر تن فولاد به روش BF-BOF حدود ۲تن است؛ اما در روش NG DRI-EAF میزان تولید کربن به یک تن کاهش پیدا می‌کند.

همچنین هزینه کربن در روش BF-BOF در سال ۲۰۲۰ به ازای هر تن ۶۰دلار بوده است، پیش‌بینی می‌شود این هزینه در سال ۲۰۳۰ به ۲۱۵دلار و در سال ۲۰۵۰ به ۵۰۶دلار برسد. هزینه محصول نهایی به ازای هر تن نیز در این روش از ۲۱۸دلار در سال ۲۰۲۰ به ۶۸۲دلار در سال ۲۰۵۰ خواهد رسید. در روش NG DRI-EAF هزینه کربن در سال ۲۰۲۰ برابر با ۲۷دلار بوده که این رقم در سال ۲۰۵۰ برابر با ۲۲۵دلار می‌شود؛ هزینه تولید محصول نهایی نیز در این روش از ۳۲۹دلار در سال ۲۰۲۰ به ۵۷۴دلار در سال ۲۰۵۰ افزایش پیدا می‌کند. وی ادامه داد: اما در روش استفاده از هیدروژن (DRI-EAF H۲) هزینه کربن از ۶دلار در سال ۲۰۲۰ به ۴۸دلار در سال ۲۰۵۰ خواهد رسید و هزینه محصول نهایی در این روش از ۷۴۹دلار در سال ۲۰۲۰ به ۴۹۱دلار در سال ۲۰۵۰ کاهش پیدا خواهد کرد. باید توجه داشت که قیمت هیدروژن در سال ۲۰۲۳ حدود ۴٫۵دلار به ازای هر کیلوگرم بوده که پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال ۲۰۵۰ به ۲٫۵دلار کاهش پیدا کند. بنابراین هر چقدر سریع‌تر به این نقطه نزدیک شویم، مزیت انرژی‌های نو را مشاهده خواهیم کرد.

شیخ‌زاده در بخش دیگری از تحلیل خود به بررسی سرمایه‌گذاری غول‌های فولادی در منطقه پرداخت و گفت: حدود ۶۵میلیون تن پروژه در سال ۲۰۲۱ تعریف شده است. نکته قابل توجه این است که امارات یک برنامه ۳۲میلیون تنی را در نظر دارد که ۶٫۵میلیون تن آن را با PRIMETALS قرارداد امضا کرده است. عربستان سعودی نیز سرمایه‌گذاری ۱۳میلیون تنی را انجام داده است. وی درخصوص شرایط سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در کشور نیز بیان کرد: سرمایه‌گذاری ۵میلیون تنی توسط شرکت فکور صنعت انجام گرفته است و جمعا در کشور حدود ۱۳میلیون تن پروژه درحال اجرا وجود دارد. مدیرعامل گروه مهندسی صنعتی فکور صنعت درخصوص مزیت نسبی ایران در حوزه آهن و فولاد بیان کرد: اولین مزیت ایران، دانش کشور در مقایسه با سایر کشورهای منطقه است؛ در حوزه آهن‌سازی (کنسانتره، گندله و احیای) ایران به لحاظ دانش و تکنولوژی جزو ۵کشور برتر جهان قرار دارد.

نیروی انسانی زبده در حوزه‌های مهندسی، اجرا و بهره‌برداری دیگر مزیت نسبی ایران محسوب می‌شود. شیخ زاده، گاز ارزان، دسترسی به آب‌های بین‌المللی و پتانسیل بالای انرژی‌های تجدیدپذیر را از دیگر مزیت‌های ایران دانست. وی در بخش پایانی صحبت‌های خود بیان کرد: توصیه راهبردی این است که آهن‌سازی و تولید DRI را در جدار آبی کشور به‌ویژه منطقه مکران توسعه دهیم. موضوع دوم اجرای پلنت‌های فولادی با تکنولوژی بالا و مصرف انرژی پایین است. شیخ‌زاده با بیان اینکه باید بین‌المللی فکر کنیم، تاکید کرد: شرکت‌های بزرگ در ایران متاسفانه بخشی نگاه می‌کنند و این تصور وجود دارد که اگر پروژه‌ای تولید زیادی به همراه داشته باشد، بازار ایران گنجایش آن را ندارد. بنابراین باید بر تولید صادرات‌محور حتی با واردات کنسانتره توجه شود. مدیرعامل گروه مهندسی صنعتی فکور صنعت در پایان، استفاده از ترکیب گاز طبیعی، هیدروژن و انرژی نو در زنجیره فولاد را به‌عنوان یک راهبرد مهم عنوان کرد.

درآمد «فخاس» با رشد چشمگیر ۲۲۲ درصدی همراه شد

جمع درآمد حاصل از فروش محصولات شرکت مجتمع فولاد خراسان در بازارهای داخلی و صادراتی در فروردین ماه امسال، به ۱۹ هزار و ۲۳ میلیارد و ۲۵۷ میلیون ریال رسید که این میزان با افزایش ۲۲۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (پنج هزار و ۹۰۹ میلیارد و ۶۸۱ میلیون ریال) همراه بوده است.

صنعت فولاد از جمله صنایع استراتژیک در راهبرد توسعه صنعتی کشور به شمار می‌آید و نقش مهم آن در بهبود شاخص‌های اقتصادی از جمله ایجاد ارزش افزوده، اشتغال‌زایی، رشد صادرات و ارزآوری، ایجاد زنجیره تامین و افزایش سطح دانش و فناوری کشور به خوبی احساس می‌شود. از این رو در برنامه‌های کلان توسعه کشور رشد ظرفیت، تکمیل زنجیره ارزش و افزایش تولید فولاد در کانون توجهات قرار گرفته است. در همین راستا، شرکت‌های بزرگ فولادی کشور اهداف توسعه‌ای خود را با هدف رشد تولید این فلز پراهمیت ترسیم کرده‌اند و در سالی که به «جهش تولید با مشارکت مردم» نام‌گذاری شده است، گام‌های مستحکمی در مسیر توسعه برداشته‌اند.

توسعه در مجتمع فولاد خراسان جریان دارد

شرکت مجتمع فولاد خراسان به عنوان بزرگ‌ترین قطب تولید فولاد در شرق کشور شناخته می‌شود که از خطوط تولید گندله، آهن اسفنجی، شمش و میلگرد برخوردار است. این شرکت به عنوان یکی از برجسته‌ترین و معتبرترین شرکت‌های فولادی، هم‌اکنون طرح توسعه احداث کارخانه کنسانتره‌سازی با ظرفیت تولید سالیانه دو میلیون و ۵۰۰ هزار تن کنسانتره سنگ‌آهن در شهرستان سنگان را از طریق شرکت تهیه و تولید مواد معدنی شرق فولاد خراسان در دست اقدام دارد. میزان سرمایه‌گذاری این پروژه ۷۱ میلیون یورو برآورد شده و در حال حاضر از پیشرفت فیزیکی مناسبی (بیش از ۵۰ درصد) برخوردار است. در همین راستا، اولین محموله از تجهیزات مورد نیاز این کارخانه در بهمن ماه سال گذشته به محل سایت رسید و در ادامه با موفقیت نصب و راه‌اندازی شد. این کارخانه شامل واحدهای سنگ‌شکن، سیستمهای انتقال، انباشت و برداشت و تجهیزات انبارش سنگ خرد شده و دربردارندهی ۲۸۰ هزار تن تجهیز و قطعات بوده که برای افزایش ظرفیت تولید سالانه تا پنج میلیون تن کنسانتره سنگ‌آهن پیش‌بینی شده است. از دیگر بخش‌های این پروژه می‌توان به سیستم‌های خردایش و آبگیری، آبگیری کامیون و قطار، محوطه‌سازیو احداث ساختمان‌های نیمه‌صنعتی به علاوه سایر تاسیسات و ساختمان‌های جانبی اشاره کرد. لازم به ذکر است که شرکت مجتمع فولاد خراسان با هدف تامین کنسانتره مورد نیاز خود که نقش بسزایی در تامین خوراک واحد گندله‌سازی و در ادامه احیا مستقیم دارد و همچنین تامین بخشی از نیاز سایر فولادسازان بزرگ کشور اقدام به اجرای این طرح توسعه‌ای کرده است. از سوی دیگر، «فخاس» به دنبال آن است که با اجرای طرح‌های توسعه‌ای متنوع در کارخانه‌های گندله‌سازی، احیامستقیم و نورد، ظرفیت تولید خود در این واحدها را به ترتیب به سه میلیون و ۴۰۰ هزار تن، سه میلیون و ۱۰۰ هزار تن و سه میلیون تن در آینده نزدیک افزایش دهد. از جمله اقدامات این مجتمع در راستای تسریع در اجرای طرح‌های توسعه‌ای به ویژه احداث کارخانه کنسانتره‌سازی، می‌توان به خرید امتیاز برق به میزان ۲۴۰ مگاوات از شرکت برق توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی؛ خرید امتیاز گاز به میزان ۹۰ هزار نرمال مترمکعب بر ساعت از شرکت گاز استان و انعقاد قرارداد مشارکت با شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی با هدف تامین پنج میلیون مترمکعب آب اشاره کرد. لازم به ذکر است که شرکت مجتمع فولاد خراسان با هدف تامین پایدار بخشی از آب مورد نیاز خود، اقدام به مشارکت در پروژه انتقال آب خلیج فارس به شرق کشور کرده است. بر همین اساس می‌توان گفت «فخاس» توسعه تولید را با هدف تکمیل زنجیره ارزش در دستور کار خود قرار داده است که بی‌شک نتایج مثبت حاصل از آن در آینده نزدیک متوجه این فولادساز بزرگ و سهامداران آن خواهد شد.

افزایش ۵۲ درصدی تولید در فروردین ماه ۱۴۰۳

شرکت مجتمع فولاد خراسان در فروردین ماه ۱۴۰۳، موفق به تولید ۱۰۴ هزار و ۶۰۵ تن شمش فولادی شد که این میزان با افزایش ۲۵۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (۳۹ هزار و ۷۴۰ تن) همراه بود. در فروردین ماه امسال، تولید آهن اسفنجی «فخاس» به ۱۳۴ هزار و ۴۵ تن رسید که حاکی از رشد ۱۹/۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۱۱۲ هزار و ۳۰۵ تن) است. فولاد خراسان در فروردین ماه امسال، موفق به تولید ۲۱۷ هزار و ۷۷۶ تن گندله شد که نشان از رشد ۶۴/۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (۱۳۲ هزار و ۶۵۱ تن) دارد. این شرکت در فروردین ماه سال جاری، ۴۶ هزار و ۳۵۱ تن محصولات سبک ساختمانی اعم از میلگرد، نبشی و ناودانی تولید کرد مجموع تولید شرکت مجتمع فولاد خراسان در فروردین ماه ۱۴۰۳، به ۵۰۲ هزار و ۷۷۷ تن رسید که این میزان با افزایش ۵۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۳۳۱ هزار و ۱۰۶ تن) همراه شد. درآمد حاصل از فروش شمش «فخاس» در فروردین ماه امسال، به چهار هزار و ۸۴۱ میلیارد و ۸۱۵ میلیون ریال رسید که این میزان با افزایش ۱۵۴درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲ (یک هزار و ۹۰۶ میلیارد و ۹۱۷ میلیون ریال) همراه بوده است. در نخستین ماه سال جهش تولید، ۱۳ هزار و ۷۶۲ میلیارد و ۹۶۶ میلیون ریال درآمد از فروش محصولات سبک ساختمانی فولاد خراسان حاصل شد که نشان از رشد ۲۴۹/۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (سه هزار و ۹۳۹ میلیارد و ۷۵۵ میلیون ریال) دارد. مجموع فروش داخلی شرکت فولاد خراسان در فروردین ماه ۱۴۰۳ به ۱۸ هزار و ۸۰۰ میلیارد و ۶۱۸ میلیون ریال رسید که این میزان با افزایش ۲۲۱/۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲ (پنج هزار و ۸۴۶ میلیارد و ۶۷۲ میلیون ریال) همراه شده است. در ماه مذکور، این شرکت از فروش یک هزار و ۱۹۵ تن محصولات سبک ساختمانی در بازارهای صادراتی، موفق به کسب درآمد ۲۲۲ میلیارد و ۶۳۹ میلیون تومانی شد که بیانگر رشد ۲۵۳/۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (۶۳ میلیارد و نه میلیون تومان) است. جمع درآمد شرکت مجتمع فولاد خراسان در فروردین ماه امسال، به ۱۹ هزار و ۲۳ میلیارد و ۲۵۷ میلیون ریال رسید که این میزان با افزایش ۲۲۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (پنج هزار و ۹۰۹ میلیارد و ۶۸۱ میلیون ریال) همراه بوده است.

روزگار معدن
شنبه
۵ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۵ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۰

کاهش قیمت نفت شتاب گرفت

قیمت نفت در اوایل معاملات روز سه‌شنبه بازار آسیا، تحت تاثیر دورنمای نرخ‌های بهره بالا در آمریکا و آسیب دیدن تقاضا برای سوخت، کاهش یافت.

بهای معاملات نفت برنت با ۴۴ سنت معادل ۰.۵۳ درصد، به ۸۳ دلار و ۲۷ سنت در هر بشکه رسید. بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت آمریکا با ۵۱ سنت معادل ۰.۶۴ درصد کاهش، به ۷۹ دلار و ۲۹ سنت در هر بشکه رسید. هر دو شاخص، روز دوشنبه که مقامات فدرال رزرو اعلام کردند منتظر سیگنال‌های بیشتری از کاهش تورم پیش از در نظر گرفتن کاهش نرخ بهره هستند، حدود یک درصد کاهش داشتند.

توشیتاکا تازاوا، تحلیلگر شرکت فوجیتومی سکیوریتیز گفت: ترس از تقاضای ضعیف‌تر، منجر به فروش شد زیرا چشم‌انداز کاهش نرخ‌های فدرال رزرو، طولانی‌تر شد. فیلیپ جفرسون، نایب رئیس فدرال رزرو، روز دوشنبه گفت: هنوز خیلی زود است که بگوییم آیا کاهش تورم طولانی مدت است یا خیر. همزمان، مایکل بار، نایب رئیس فدرال رزرو گفت: سیاست محدودکننده، به زمان بیشتری نیاز دارد. رافائل بوستیک، رئیس فدرال رزرو آتلانتا، گفت: مدتی طول می‌کشد تا بانک مرکزی مطمئن شود که کاهش رشد قیمت پایدار است. نرخ‌های بهره پایین‌تر، هزینه‌های استقراض را کاهش می‌دهد و منابع مالی را آزاد می‌کند که می‌تواند رشد اقتصادی و تقاضا برای نفت را تقویت کند. سرمایه‌گذاران بر عرضه نفت از سوی تولیدکنندگان اوپک پلاس متمرکز شده اند. وزیران گروه اوپک پلاس قرار است در اول ژوئن برای تعیین سیاست تولید، از جمله تمدید کاهش داوطلبانه تولید به میزان ۲.۲ میلیون بشکه ای در روز، دیدار کنند.

ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه روز دوشنبه در یک نشست تلویزیونی با مقامات ارشد که به مسائل انرژی اختصاص داشت، اعلام کرد: تولید گاز روسیه در چهار ماه نخست سال میلادی جاری، هشت درصد افزایش یافته و به ۲۴۶.۴ میلیارد مترمکعب رسیده است. پوتین همچنین گفت: تولید نفت روسیه از ابتدای سال میلادی جاری تاکنون، ۱.۸ درصد کاهش یافته و به ۱۹۵.۷ میلیون تن رسیده است که تا حدود زیادی، به دلیل کاهش تولید تحت پیمان اوپک پلاس بوده است.

بر اساس گزارش رویترز، رئیس‌جمهور روسیه گفت: با وجود تحریم‌ها و نوسانات قابل‌توجه در بازارهای جهانی و منطقه‌ای انرژی، مجتمع سوخت و انرژی داخلی، به شکلی پایدار در حال توسعه بوده و حوزه‌های صادراتی جدیدی در حال گشایش است و آنچه برای ما بسیار مهم و در اولویت است، این است که نیازهای داخلی را به طور قابل اعتماد و کامل برآورده کند. اقتصاد روسیه رو به رشد است، نیازها در حال افزایش است و توسط مجتمع سوخت و انرژی تامین می‌شوند.

احداث نیروگاه کوچک مقیاس توسط صنایع بررسی شد:

اقدام نادرست کوچک مقیاس‌ها

مهدی کاوه‌ای

این روزها موضوع ناترازی انرژی با گرم‌تر شدن هوا بار دیگر سر زبان‌ها افتاده و دو گروه نیروگاه‌داران و صنایع انرژی‌بر یکی برای بهتر شدن وضعیت اقتصادی و دیگری برای جلوگیری از عدم‌النفع‌های چندهزار میلیاردی به واسطه قطع برق، علاوه بر نامه‌نگاری‌ها، در رسانه‌ها نیز درخواست‌هایشان را با مسوولان وزارت نیرو و سایر نهادهای دولتی مطرح می‌کنند؛ در این میان نیروگاه‌های کوچک مقیاس هم که ۵ ساله اول و دوم فعالیت‌شان شرایط اقتصادی متفاوتی برای آنها ایجاد می‌کند، خواستار اصلاح وضعیت هستند؛ این گروه اعتقاد دارند باید انرژی تولیدی کوچک مقیاس‌ها به مانند تجدیدپذیرها در بورس انرژی عرضه شود و صنایعی که برقشان را از این گروه خریداری می‌کنند، مشمول محدودیت‌های وزارت نیرو برای قطع برق نشوند تا این جذابیت منجر به فروش برق با قیمت‌های واقعی‌تر شود؛ در غیر این صورت کوچک مقیاس‌هایی که می‌توانند با توسعه در سراسر کشور برای رفع ناترازی بسیار راهگشا باشند، به حاشیه رانده می‌شوند و حتی در اغلب ماه‌های سال ترجیح می‌دهند نیروگاه را خاموش کنند. در همین خصوص رئیس کمیته تولید پراکنده و کمیسیون رویکردهای نوین انرژی سندیکای صنعت برق می‌گوید: ما اعتقاد داریم ناترازی برق هیچ راهی جز توسعه تولید پراکنده‌ها ندارد. منکر پتانسیل‌های تجدیدپذیرها نیستیم اما یادمان باشد که قابلیت اجرایی تولید پراکنده بسیار بالاتر از تجدیدپذیرهاست، چرا که در ۱۰۰۰ متر زمین می‌توان ۱۲ مگاوات برق به صورت شبانه‌روزی تولید کنید در حالی که تولید همین میزان انرژی توسط تجدیدپذیرها نیازمند زمین بسیار زیادی است و عملا در شب‌ها و روزهایی که شرایط تابش خورشید فراهم نیست، امکان تولید نیست. از سوی دیگر یکی از اقداماتی که می‌تواند این صنعت را متحول کند؛عرضه برق تولیدی در بورس با لحاظ کردن مصوبه در دست اقدام اخیر است که به مانند تجدیدپذیرها صنایعی که برق‌شان را از کوچک مقیاس‌ها دریافت کنند، مشمول برنامه‌های مدیریت مصرف نشوند تا به قیمت منطقی برق بفروشد و از این طریق هزینه‌ها با درآمد همخوانی داشته باشد.

مهدی اسداله‌پور می‌افزاید: احداث نیروگاه کوچک مقیاس توسط صنایع از اساس نادرست است و بنده صراحتا با چنین طرحی مخالف هستم و اعتقاد دارم هر صنعتی باید فعالیت تخصصی خودش را انجام دهد و کار تولید برق باید به متخصص آن سپرده شود. دلیل دوم هم این است که به دلیل اجباری که صنایع برای تولید برق دارند و از طرفی فقدان نقدینگی لازم، به سمت مولدهای مستعمل و دست دوم می‌روند و در این صورت چنین مولد مستعملی که از نگهداری و تعمیرات لازم هم برخوردار نیست، نمی‌تواند کارآیی لازم را داشته باشد. متن پیش رو ما حصل گفت‌وگویی است با مهدی اسداله‌پور، رئیس کمیته تولید پراکنده و کمیسیون رویکردهای نوین انرژی سندیکای صنعت برق در مورد مشکلات این بخش از تولیدکنندگان صنعت برق است که در ادامه مشروح آن از نظر مخاطبان می‌گذرد.

◉ یکی از اصلی‌ترین چالش‌های نیروگاه‌های تولید پراکنده نرخ خرید برق توسط دولت است. آیا در سال جدید در بر همان پاشنه سابق می‌چرخد؟

از گذشته تاکنون نرخ نیروگاه‌های تولید پراکنده به دو بخش تقسیم شده است؛ بخشی که در دوره ۵ ساله قراردادهای خرید تضمینی قرار دارند، با شاخص و فرمول تعدیل مندرج در قرارداد تغییراتی را تجربه می‌کنند و بسته به اینکه قرارداد در چه سالی منعقد شده، می‌توان گفت هر کیلووات ۸۰۰ تا ۱۱۰۰ تومان توسط وزارت نیرو خریداری می‌شود و به طور میانگین می‌توان گفت با شرایط گذشته نرخ هر کیلووات در سال‌جاری حدود ۱۰۰۰ تومان خواهد بود؛ در مورد نیروگاه‌هایی که دوره ۵ ساله اول آنها به پایان رسیده نیز باید گفت نرخ امسال آنها شبیه سنوات گذشته پایین است که شامل سه قیمت در زمان کم باری، میان باری و اوج بار است که متوسط این سه نرخ به حدود ۵۳۰ تومان می‌رسد آن هم برای نیمی‌از سال و اگر در سال‌جاری نیروگاهی بخواهد استانداردهای جدید را پاس کند، هزینه تولید حتی برای هر کیلووات به ۸۵۰ تومان می‌رسد و به همین دلیل نیروگاه‌هایی که ۵ سال اولشان به پایان می‌رسد عملا به سمت خاموشی می‌روند.

◉ وزارت نیرو طرحی را ابلاغ کرده که صنایع به سمت احداث نیروگاه یا تامین برق خودشان بروند که صنایع بزرگ به دلیل مصرف بالا باید برای احداث نیروگاه‌های بزرگ اقدام کنند و صنایع کوچک‌تر برای احداث نیروگاه مقیاس کوچک به این عرصه ورود کنند. تا چه اندازه با این طرح موافق هستید؟

بنده صراحتا با چنین طرحی مخالف هستم و اعتقاد دارم هر صنعتی باید فعالیت تخصصی خودش را انجام دهد و کار تولید برق باید به متخصص آن سپرده شود. دلیل دوم هم این است که به دلیل اجباری که صنایع برای تولید برق دارند و از طرفی فقدان نقدینگی لازم، به سمت مولدهای مستعمل و دست دوم می‌روند و در این صورت چنین مولد مستعملی که از نگهداری و تعمیرات لازم هم برخوردار نیست، نمی‌تواند کارآیی لازم را داشته باشد.

◉ اگر قرار باشد صنایع از نیروگاه‌های کوچک مقیاس برای تامین انرژی در پیک تابستان اقدام کنند و نیروگاه را به نزدیک کارخانه خودشان منتقل کنند، چه اتفاقی می‌افتد؟

اگر صنعتی بخواهد نیروگاهی ایجاد کند یا نیروگاه تولید پراکنده‌ای را به اطراف صنعت خودش منتقل کند، از نظر من کاملا غلط است و به جای آن می‌توان نیروگاه تولید پراکنده را در مکانی که هستند با توجه به زیرساخت موجود تقویت کنیم و برق‌شان را به هر نقطه‌ای منتقل کنیم؛ همچنین اینکه یک نیروگاه تولید پراکنده بین چند صنعت تقسیم شود، هزینه‌های تولید برق را بالا می‌برد.

◉ اگر از طریق ترانزیت مورد نظر شما برق انتقال داده شود، شرکت‌هایی که قرارداد دوجانبه با کوچک مقیاس‌ها منعقد کرده‌اند، به مانند سال گذشته مشمول برنامه‌های مدیریت مصرف وزارت نیرو و خاموشی می‌شوند؟

ما چند ماه این موضوع را پیگیری کردیم و مشکل را به گوش مسوولان رساندیم و اعلام کردیم که خرید دوجانبه به شکل پیشین و مورد نظر وزارت نیرو برای نیروگاه‌ها توجیه ندارد؛ اما در صورتی که به مانند تجدید پذیرها در بورس انرژی عرضه شود و صنایع خریدار از برنامه‌های مدیریت مصرف معاف شوند، می‌توانیم با یک تیر چند نشان بزنیم؛ یکی اینکه نیروگاه‌ها دوباره وارد مدار می‌شوند و از طرفی همچون تابلو سبزها که خریداران آن مشمول مدیریت مصرف نمی‌شوند، صنایع حاضرند برق این دسته از نیروگاه‌ها در بورس انرژی را به قیمت به مراتب بالاتری خریداری کنند.

خبر خوب اینکه زحمات ما تا حدی به ثمر نشسته و منجر به یک پیش‌نویس توسط وزارت نیرو شده که بر مبنای آن نیروگاه‌های مقیاس کوچکی که زمان خرید تضمینی آنها به پایان رسیده می‌توانند به صورت دوجانبه با صنایع قرارداد ببندند و صنایع از مدیریت مصرف معاف شوند. موضوعی که در این پیش‌نویس بود و مورد اعتراض ما واقع شد، این بود که نیروگاه‌های واقع در سه برق منطقه‌ای تهران، گلستان و مازندران می‌توانند ۷۰درصد ظرفیت تولید عملی‌شان را از این طریق بفروشند و سایرین می‌توانند ۵۰درصد ظرفیت را بفروشند و ما هم اعلام کردیم که این یک تبعیض آشکار است و باید اصلاح شود و خوشبختانه جای امیدواری برای اصلاح این مورد هم داریم. بنابراین می‌توانیم امیدوار باشیم که با بهبود اقتصاد با زیرساخت‌های فعلی، کوچک مقیاس‌ها ظرفیت‌هایشان را افزایش دهند. تصور کنید نیروگاهی که به مرحله اورهال مولد می‌رسد، باید هزینه ۴۰درصد خرید یک مولد نو را پرداخت می‌کرد اما با شرایط جدید می‌توان این نوید را داد که این صنعت جان دوباره بگیرد.

◉ یکی از چالش‌های کنونی کوچک‌مقیاس‌ها موضوع پرداخت مطالبات آنهاست که ظاهرا حدود ۵هزار میلیارد تومان است و قرار بود سال گذشته بخشی از این مطالبات با انتشار اسناد تسویه شود. وضعیت کنونی به چه منوال است؟

سال گذشته نوید پرداخت بخشی از مطالبات از طریق اسناد را داده بودند و اما چند روز پیش اسناد مورد نظر به کوچک‌مقیاس‌ها تخصیص پیدا کرد، اما ارقامی که نیروگاه‌ها می‌خواستند محقق نشده و کمتر از ۵۰درصد درخواست نیروگاه‌ها برای دریافت مطالبات از طریق اسناد تحقق پیدا کرده است.

◉ بهای سوخت نیروگاه‌های مقیاس کوچک چگونه محاسبه می‌شود؟

در مقطعی گاز را به صورت صنعتی محاسبه کردند، اما با توافق‌نامه‌های فی مابین وزارت نیرو و نفت مشکل حل شد و امروز هزینه گاز همان هزینه یارانه‌ای نیروگاه‌هاست. از طرفی وزارت نیرو هزینه قبوض گاز نیروگاه‌ها را با وزارت نفت تهاتر می‌کند. با وجود این در زمستان از اواخر آبان ماه تا فروردین نیروگاه‌های کوچک‌مقیاس را خاموش کردند و این در حالی است که مکاتبات بسیاری داشتیم. امسال هم با توجه به راندمان بالای کوچک‌مقیاس‌ها و حذف تلفات انتقال برق این موضوع را مطرح کرده‌ایم که نباید گاز این گروه قطع شود که متاسفانه نتیجه‌ای نداشت.

◉ چالش صدور مجوز برای احداث نیروگاه‌های کوچک‌مقیاس بارها مطرح می‌شود. مساله اصلی کجاست؟

قبلا هر کس در هر جایی می‌توانست با داشتن زیرساخت و گاز، نیروگاه کوچک‌مقیاس احداث کند، اما چند سالی است که وزارت نیرو نقاط اولویت‌دار را مطرح کرده است و معتقد است در نقاطی که کشور نیاز دارد، مجاز به احداث نیروگاه هستید و از طرفی در سال‌های اخیر مجوزها صادر شده و ظرفیت‌ها اشغال شده اما به دلیل مشکلات و سودآور نبودن اقدامی در این خصوص انجام نشده و در کمتر موردی ظرفیت خالی برای سایر سرمایه‌گذاران فراهم می‌شود.

◉ سازمان برنامه از این پس پرداخت مطالبات کوچک‌مقیاس‌ها را به عهده می‌گیرد. تا چه میزان با این تصمیم موافق هستید؟

ما موضوعاتی در این خصوص شنیده‌ایم و نگران هستیم .چرا که امروز در خصوص بودجه ذیل وزارت نیرو هستیم و زمان پیک قادر است جابه‌جایی‌هایی ایجاد کند، اما سپردن کار به دست سازمان برنامه می‌تواند مشکل را سخت تر کند.

◉ هر کدام از بخش‌های صنعت برق متولی خاص خودش را دارد. چرا هیچ وقت مقیاس‌کوچک‌ها متولی خاصی نداشته‌اند؟

متاسفانه به دلیل پراکندگی و تعدد نیروگاه‌ها از طرف وزارت نیرو به گونه‌ای جزو صنایع هستیم و از طرفی با توجه به ماهیت فعالیت‌مان از طرف وزارت صمت در دسته نیروگاه‌ها قرار گرفته‌ایم و برق حرارتی و وزارت صنایع هیچ‌کدام به طور مشخص عهده‌دار و متولی کوچک‌مقیاس‌ها نیستند؛ بنابراین منابع مالی و تسهیلاتی که وزارت صمت متولی تخصیص آنهاست، هیچ وقت به کوچک‌مقیاس‌ها اختصاص پیدا نمی‌کند؛ پیشنهاد ما برای رفع مشکل این بود که ما زیرمجموعه برق حرارتی باشیم یا دفتر تولید پراکنده برای تصمیم‌گیری ارتقا پیدا کند یا به عنوان یک معاونت در وزارت نیرو تعریف شود.

◉ در پایان چه راهکاری برای بهتر شدن وضعیت تولید پراکنده‌ها دارید؟

ما اعتقاد داریم ناترازی برق هیچ راهی جز توسعه تولید پراکنده‌ها ندارد. منکر پتانسیل‌های تجدیدپذیرها نیستیم، اما یادمان باشد که قابلیت اجرایی تولید پراکنده بسیار بالاتر از تجدیدپذیرهاست چرا که در ۱۰۰۰ متر زمین می‌توان ۱۲ مگاوات برق به صورت شبانه‌روزی تولید کنید در حالی که تولید همین میزان انرژی توسط تجدیدپذیرها نیازمند زمین بسیار زیادی است و عملا در شب‌ها و روزهایی که شرایط تابش خورشید فراهم نیست، امکان تولید نیست. از سوی دیگر یکی از اقداماتی که می‌تواند این صنعت را متحول کند؛ عرضه برق تولیدی در بورس با لحاظ کردن پیش‌نویس مصوبه اخیر است که به مانند تجدیدپذیرها صنایعی که برق‌شان را از کوچک‌مقیاس‌ها دریافت کنند، مشمول برنامه‌های مدیریت مصرف نشوند تا به قیمت منطقی برق بفروشد و از این طریق هزینه‌ها با درآمد همخوانی داشته باشد.

یادداشت

۶ دست‌انداز واردکننده‌های مواد اولیه شیمیایی

میلاد نصیری
مدیرعامل شرکت بازرگانی نصیرشیمی

فرابین کشور ایران به دلیل وجود ذخایر عظیم هیدروکربوری؛ جذابیت ویژه‌ای برای توسعه زنجیره ارزش را در خود دارد. زنجیره ارزش صنعت نفت در انتهای خود به بنگاه‌های کوچک می‌رسد که مهم‌ترین رکن توسعه این زنجیره، وجود بنگاه‌هایی است که به آنها خدمات مالی، فنی، بازرگانی، منابع انسانی و... بدهند.

یکی از چالش‌های صنایع و بنگاه‌های تولیدی انتهای زنجیره، تامین پایدار مواد اولیه و افزودنی‌هایی است که برای تولید محصولات با ارزش افزوده بالا ضروری بوده و این درحالی است که بسیاری از این مواد از طریق واردات تامین می‌شود، درسال‌های اخیر این واردات ضروری به دلیل محدودیت‌های ناشی از تامین ارز و فرآیندهای نامطلوب اداری و موانع ایجاد شده به وسیله بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های گاه و بیگاه با مخاطره و چالش جدی مواجه شده است.

از جمله موانع در بخش واردات می‌توان به اختصار به موارد ذیل اشاره کرد:

۱-عدم‌تخصیص ارز در زمان مناسب

تشدید تحریم‌های اقتصادی و ایجاد موانع در تامین ارز موردنیاز کشور در سالیان اخیر موجب بحران‌هایی در تخصیص ارز موردنیاز کالاهای ضروری شده، که این موضوع از ابتدای امسال حادتر شده است به‌طوری که تاکنون هیچ تخصیص ارزی به تولیدکنندگان و بازرگانان درسال ۱۴۰۳ صورت نگرفته است و این امر موجب کمبود مواد موردنیاز بنگاه‌های تولیدی در بازار و به تبع آن افزایش نرخ محصولات نهایی می‌شود.

۲- عدم‌نقدینگی واحدهای تولیدی و بازرگانی

از سال گذشته دستورالعملی ابلاغ شد که برای هر ثبت‌سفارش باید واردکنندگان ۵درصد کل ارزش ثبت‌سفارش را نزد بانک در ابتدا بلوکه کرده، (که زمان مسدودی آن با توجه به تاخیر در تخصیص ارز به ۳ ماه هم متاسفانه می‌رسد.) پس از تایید تخصیص، مبلغ بلوکه به ۳۵درصد افزایش یافته که تا زمان ترخیص کامل نزد بانک خواهد ماند، که این موضوع موجب از دست رفتن توان مالی و نقدینگی بنگاه می‌شود.

۳- محدودیت و ایجاد سقف واردات

هدف از واردات، تامین نیاز بازار داخل بوده و تا زمانی که تقاضا بیشتر از عرضه باشد، واردات ضروری است که ادامه یابد. فلذا قراردادن سقف برای واردات، به منزله عدم‌تامین تقاضای بازار و افزایش قیمت‌هاست.

۴- موضوع متروکه شدن محموله‌ها در گمرکات

با توجه به زمان طولانی تخصیص ارز و همچنین زمان‌بربودن تخصیص حواله ارزی برای صرافی‌ها ضروری است، زمان متروکه شدن محموله‌ها در گمرک اصلاح شود، که با توجه به هزینه حادث‌شده به واردکننده این هزینه به مصرف‌کنندگان نهایی منتقل شده و این به معنی تحمیل قصور دولت به گردن بنگاه اقتصادی خصوصی و مردم است.

۵- طولانی بودن فرآیند ترخیص از گمرکات

- فرآیند ترخیص درکشور چین به‌طور تقریبی

۲ تا ۳ روز است، که این موضوع متاسفانه درایران به ۲ هفته و حتی بیشتر هم رسیده است. در صورتی که به راحتی می‌توان بسیاری از فرآیندهای زمان‌بر را حذف کرده و زمان ترخیص را کاهش داد.

۶- اجرای ناقص قانون ترخیص ۹۰ درصدی

زمانی که واردکننده موفق به گرفتن تخصیص ارز نشده باشد، می‌تواند درصورت آزاد شدن بارنامه، ۹۰درصد مواد اولیه را ترخیص کند که خود کمک شایانی به تولیدکنندگان است، اما اجرای ناقص این دستورالعمل که ۱۰درصد مانده درگمرک را مشمول دموراژ می‌کند، خود موجب تحمیل هزینه غیرقابل قبول بر واردکننده شده؛ درصورتی که با انتقال این ۱۰درصد مانده به انبار گمرک؛ می‌توان این هزینه را حذف کرد.

موج انرژی

بهینه‌سازی سیلاب‌زنی در ازدیاد برداشت نفت با استفاده از نانوذرات

محقق پژوهشگاه صنعت نفت در طرح خود در راستای برداشت بهینه نفت و جلوگیری از هدررفت انرژی، تأثیر نانوذرات اصلاح‌شده در میان – رویه امولسیون آب و هیدروکربن جهت بهینه‌سازی سیلاب‌زنی در ازدیاد برداشت نفت را بررسی کرد. رشیدی خوش‌صحبت، دانش آموخته پسادکتری دانشگاه تهران درباره این طرح توضیح داد: با وجود آن‌که استفاده از انرژی‌های جایگزین مانند انرژی‌های هسته‌ای و انرژی‌های تجدیدپذیر در سال‌های اخیر افزایش پیدا کرده است، اما مقدار آن در مقابل انرژی‌های فسیلی کم بوده و می‌توان گفت که نقش اصلی منابع تجدیدپذیر حداقل در دو دهه آینده نقشی تکمیلی و حامی خواهد بود. به همین دلیل باید رویکردهای جدی در خصوص ازدیاد برداشت از مخازن نفتی داشته باشیم و سیاست‌های خارجی و داخلی در این زمینه تعیین شود. در این میان فناوری نانو به‌عنوان یک فناوری جدید و منحصر به فرد، این ظرفیت و پتانسیل را دارد که تغییرات چشم‌گیری در حوزه‌های متنوع نفت و گاز ایجاد کند. این پژوهشگر با بیان این‌که امروزه نسل جدیدی از سیالات مورد توجه محققان در صنایع نفت و گاز قرار گرفته که سیالات هوشمند نام دارد، اظهار کرد: سیالات هوشمند با تأثیر در نیروهای بین مولکولی می‌تواند منجر به تغییر در ترشوندگی و کاهش نیروی کششی شده و به تبع آن فرآیند ازدیاد برداشت از مخازن را بهبود می‌دهند. یکی از کاربردهای مؤثر نانوذرات، تغییر دادن میزان ترشوندگی سنگ مخزن است. ترشوندگی به صورت توانایی پخش‌شدن یک سیال بر روی سطح سنگ در حضور سیال دیگر تعریف می‌شود و نقش مهمی در تولید نفت و گاز دارد. وی ادامه داد: با این روش با مقدار هزینه قابل قبول در ازدیاد برداشت نفت، می‌توان روند روبه‌رشدی در صنعتی‌کردن و بومی‌کردن این دانش فنی داشت. هدف اصلی انجام این پروژه افزایش بازدهی ازدیاد برداشت نفت از چاه‌های تولیدی به وسیله نانوذرات اصلاح‌شده و تأثیر آنها در بهبود خواص امولسیون بود که خوشبختانه توانستیم به آن دست پیدا کنیم. به نقل از ستاد نانو، رشیدی خوش‌صحبت در پایان خاطر نشان کرد: خوشبختانه، چالش خاصی در انجام این طرح وجود نداشت، اما اگر از این طرح حمایت شود، می‌توانیم مرحله بعد یعنی تست میدانی را هم پیاده‌سازی کنیم.

یک بام و دو هوای گازی غرب

درمیان تقاضای روبه‌رشد جامعه جهانی برای چشم‌پوشی از درآمدهای حاصل از سوخت‌های فسیلی، کشورهای آفریقایی با جدیت درصدد تامین مالی و توسعه پروژه‌های مرتبط با صنعت نفت و گاز خود هستند؛ صنعتی که به‌صورت بالقوه می‌تواند تحول اقتصادی قابل‌توجهی برای کشورهای نفت‌خیز آفریقایی ایجاد کند.

به نوشته تارنمای آفریکن‌بیزینس، رئیس‌جمهور گویان در مصاحبه‌ای با بی‌بی‌سی در اواخر ماه گذشته گفت: «اجازه دهید همین‌جا شما را متوقف کنم.» استفان ساکور مجری برنامه، در مورد تاثیرات زیست‌محیطی تولید نفت در این کشور حوزه کارائیب که به‌طور بالقوه می‌تواند ۱۵۰میلیارد دلار برای این کشور آورده مالی داشته‌باشد، رئیس‌جمهور را به چالش دعوت کرد. رئیس‌جمهور اما تمایلی به پذیرش انتقاد بابت انتشار کربن در نتیجه فعالیت‌های نفتی این کشور نداشت. وی با لحنی عصبانی با انتقاد از کشورهای ثروتمندی که «درباره تغییرات آب‌وهوایی ما را موعظه می‌کنند»، از دوگانگی و عوام‌فریبی در استدلال‌های زیست‌محیطی کشورهایی که مسوول بخش عظیمی از انتشار گازهای گلخانه‌ای از زمان انقلاب‌صنعتی هستند، انتقاد کرد. او پرسید: «آیا می‌دانستید که گویان جنگلی به اندازه مجموع وسعت دو کشور انگلستان و اسکاتلند دارد، جنگلی که ۱۹.۵گیگاتن کربن جذب می‌کند و ما آن را زنده نگه داشته‌ایم؟ می‌خواهم در مورد تغییرات آب‌وهوا برای شما سخن بگویم. ما این جنگل را زنده نگه داشته‌ایم صرفا برای اینکه شما از آن لذت می‌برید، دنیا از آن لذت می‌برد، درحالی‌که به ما پولی نمی‌دهید و برای این اقدام زیست‌محیطی ما ارزشی قائل نیستید.» استدلال رئیس‌جمهور گویان که به‌سرعت در رسانه‌های اجتماعی در سراسر نیمکره‌جنوبی و به‌ویژه در آفریقا منتشر شد.

▣ آفریقا و تغییرات آب‌وهوایی

بر اساس این گزارش، آفریقا؛ در واقع قاره‌ای است که کم‌ترین مسوولیت در قبال تغییرات آب‌وهوایی متوجه آن می‌شود. از مجموع دی‌اکسیدکربن آزاد شده حاصل از سوزاندن سوخت‌های فسیلی طی دو قرن گذشته، آفریقا تنها ۲.۸درصد را به خود اختصاص داده‌است. اروپا در این بازه زمانی بیش از ۱۰برابر آفریقا تولید و انتشار کربن داشته‌است. بنابراین، تعجب‌آور نیست که دولت‌های آفریقایی با هر پیشنهادی مبنی‌بر اینکه باید برنامه‌های توسعه منابع نفت و گاز خود را کنار بگذارند، مخالف هستند. چندین کشور آفریقایی دیگر نیز در موقعیتی مشابه گویان قرار دارند، این کشورها در سال‌های اخیر ذخایر عمده هیدروکربنی را کشف کرده‌اند.

▣ حوزه‌های جدید اکتشاف در آفریقا

سنگال اکنون قرار است به جدیدترین تولیدکننده بزرگ نفت و گاز آفریقا تبدیل شود. شرکت استرالیایی Woodside Energy قصد دارد تا چند ماه آینده پمپاژ نفت از میدان فراساحلی Sangomar را آغاز کند. همچنین انتظار می‌رود که یک میدان گازی تحت‌مدیریت BP که در مرز سنگال و موریتانی قرار دارد، تولید خود را در سال‌جاری میلادی آغاز کند. درآمدهای حاصل از این پروژه‌ها دلیلی کلیدی است چرا که پیش‌بینی می‌شود این کشور به رشد تولید ناخالص داخلی نزدیک به ۱۰درصد در سال۲۰۲۴ برسد که در نوع خود رشدی درخور توجه است. اطمینانی نیست که دیگر کشورهای آفریقایی نیز بتوانند راه سنگال را دنبال کنند.

تامین مالی هزینه‌های هنگفت پروژه‌های دریایی در آب‌های عمیق روزبه‌روز دشوارتر می‌شود. تقاضا برای نفت در برخی از بازارهای صادراتی کلیدی در حال کاهش است، تقاضای گاز اما در آینده نسبتا نزدیک، به اوج خود خواهد رسید. در مقابل این پس‌زمینه، طیف پیچیده‌ای از عوامل اقتصادی و زیست‌محیطی هستند که روشن می‌کنند آیا در این فرآیند، صیانت و حفظ منابع طبیعی زمین به‌طورجدی موردتوجه قرارگرفته‌است یا خیر.

▣ گاز؛ سوخت انتقالی عصر جدید

توجه صاحب‌نظران حوزه انرژی در آفریقا عمدتا بر نقش مورد مناقشه گاز طبیعی به‌عنوان «سوخت انتقالی» در پرکردن شکاف بین سوخت‌های فسیلی و انرژی‌های تجدیدپذیر متمرکز شده‌است. در همین رابطه، امانی‌ابوزید کمیسراتحادیه‌آفریقا در امور زیربنایی، اعلام کرد: «اتفاقات زیادی در رابطه با چشم‌انداز انرژی در آفریقا در حال رخدادن بوده که توسعه گاز طبیعی در کوتاه‌مدت و میان‌مدت بخشی از آن است.» او افزود که بهره‌برداری کامل از منابع گاز طبیعی تنها، سهم آفریقا از انتشار جهانی کربن را به میزان اندکی افزایش می‌دهد. او افزود: «وقتی صحبت از انتشار گازهای گلخانه‌ای و موقعیت و تعهد ما به موضوع آب‌وهوا درمیان باشد، هیچ‌کس نمی‌تواند آفریقا را موعظه کند.»

▣ توقف توسعه منابع در آفریقا؟

منتقدان می‌گویند؛ این روایت که غرب به‌دنبال متوقف‌کردن آفریقا از توسعه منابع خود است، بیش از حد ساده‌انگارانه است. به‌ندرت شنیده می‌شود که دولت‌ها یا نهادهای بین‌المللی مستقیما از استدلال «نفت و منابع را در زمین نگاه دارید» حمایت کنند. فرانچسکو لاکامرا، مدیرکل آیرینا، به نشریه «تجارت آفریقایی» گفت: «ما هرگز درخواستی برای توقف تولید نفت و گاز نداشته‌ایم.» او استدلال کرد که تولید گاز باید تا سال۲۰۲۵ در سرتاسر جهان کاهش یابد تا دمای جهانی در سطح ۱.۵درجه نسبت به سطح قبل از صنعتی‌شدن کنترل شود. او اذعان کرد؛ با این حال برای جلوگیری از «کاهش سریع منابع انرژی که نمی‌تواند به‌سرعت با انرژی‌های تجدیدپذیر جبران شود» به سرمایه‌گذاری جدید در صنعت گاز نیاز داریم.

▣ اروپا به‌دنبال جایگزین گاز روسی

در همین حال، شرکت‌های نفت و گازی که مقر آنها در اروپا یا آمریکای‌شمالی است، معمولا در خط‌مقدم توسعه پروژه‌ها در آفریقا هستند. دولت‌های اروپایی، به‌ویژه ایتالیا و آلمان، از سال۲۰۲۲ در جست‌وجوی گازی در آفریقا هستند که می‌تواند به جایگزینی گاز صادراتی و البته ممنوعه روسیه کمک کند. مخالفت صریح با توسعه پروژه‌های نفت و گاز بیشتر از سوی سازمان‌های غیردولتی، چه در آفریقا و چه در خارج از این منطقه، از طرف دولت‌ها صورت می‌گیرد.

فعالان محیط‌زیست در آفریقا، غرب را به ریاکاری متهم می‌کنند که در مورد انتشار گازهای گلخانه‌ای برای شهروندان خود صحبت می‌کنند، این در حالی است که هم‌زمان به شرکت‌های نفتی خود اجازه می‌دهند در پروژه‌های نفت و گاز در خارج از کشور سرمایه‌گذاری کنند.

روزگار معدن

E-mail:info@madandaily.com • https://t.me/rozegarmadan • www.twitter.com/Madandaily • www.instagram.com/Madandaily • www.rouzegaremadan.ir

شنبه
۵ خرداد ۱۴۰۳
۱۶ ذی القعده ۱۴۴۵
۲۵ مه ۲۰۲۴
سال هفتم
شماره ۱۳۱۰

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

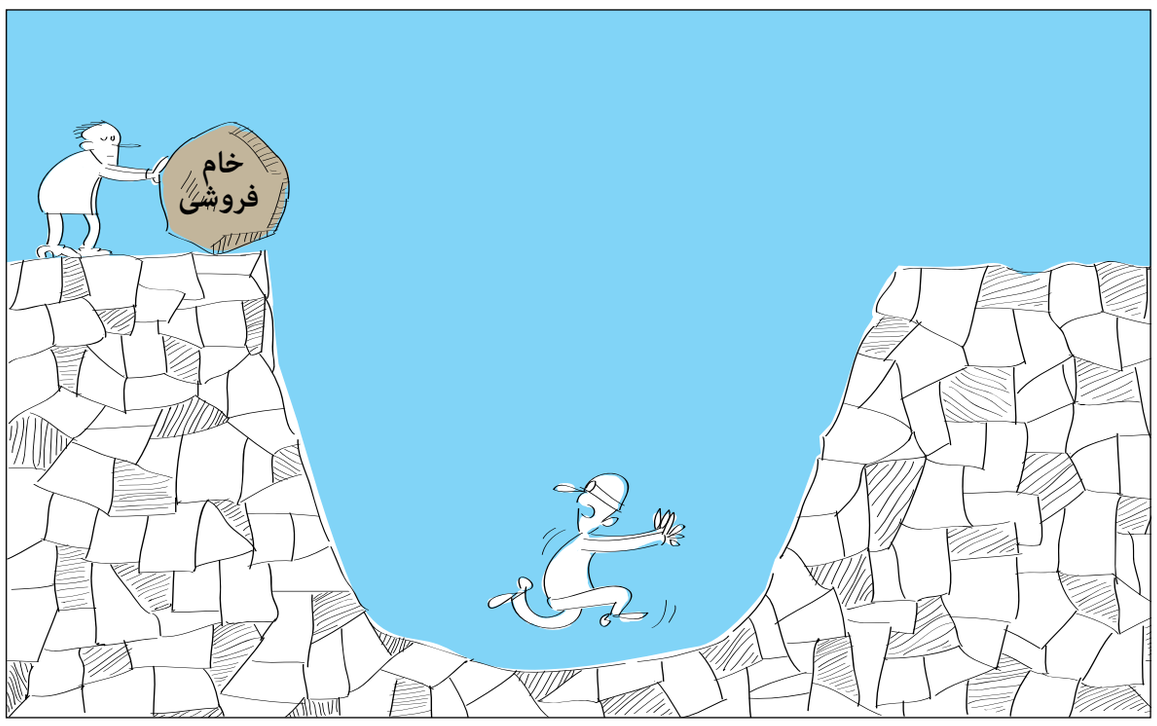
آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن:۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر:۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها:۸۸۷۲۲۷۳۲-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امورمشترکین:۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها:۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه:صمیم

درخواست جلسه فوق‌العاده برای بررسی وضعیت بازار سرمایه

محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس خواستار برگزاری جلسه فوق‌العاده برای بررسی وضعیت بازار سرمایه در هفته جاری شد. به گزارش روزگار معدن به نقل از خانه ملت، محمدرضا پورابراهیمی در نشست علنی یکشنبه ۳۰ اردیبهشت ماه مجلس در تذکری در خصوص وضعیت بازار سرمایه از ریاست جلسه درخواست کرد نشست فوق‌العاده‌ای در این هفته برای بازار سرمایه در دستور کار قرار گیرد. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس تصریح کرد: موضوع تامین مالی در کشور با نرخ‌های بسیار بالا که بدون رعایت ضوابط و مقررات از طریق بانک مرکزی و دستگاه‌های دولتی منتشر می‌شود در بازار سرمایه اثر منفی گذاشته و مشکل ایجاد کرده است. وی، ضمن تاکید بر لزوم در دستور کار قرار گرفتن این موضوع به صورت ویژه در صحن علنی مجلس عنوان کرد: البته امروز در جلسه‌کمیسیون اقتصادی مجلس با رئیس کل بانک مرکزی، مباحث مورد نظر را مطرح خواهیم کرد اما ضرورت دارد در سیاست‌های پولی و بازار پول نیز به صورت ویژه حمایت‌ها از بخش اقتصادی اعلام شود.

کارتن

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

کنترل ریسک مهم‌ترین اولویت سبدگردان‌ها

گروه بورس: «سبدگردان» به شخصی حقوقی گفته می‌شود که با قراردادی، موظف می‌شود با استفاده از دارایی افراد حقیقی و حقوقی، به سرمایه‌گذاری برای آن‌ها در بازار سرمایه بپردازد. افرادی که قصد سرمایه‌گذاری در بازار بورس را دارند، با اصطلاحات زیادی مواجه می‌شوند، یکی از این اصطلاحات «سبدگردانی» است. در این مقاله به توضیح مفهوم سبدگردانی و چگونگی انجام آن می‌پردازیم. بازار سرمایه همچون بسیاری از بازارهای موازی سرمایه، مثل طلا، مسکن، ارز و خودرو، دارای ریسک‌های مختص به خودش است. اما اشخاص همواره به دنبال کسب سود بیشتر و جلوگیری از زیان‌های مالی هستند، در نتیجه بهتر است اگر دانش کافی برای این کار را ندارند، سرمایه گذاری در بازارهای مالی مورد نظر خود را به شخصی با تجربه و کارآزموده بسپارند. برای یافتن چنین افراد متخصصی، لازم است به سراغ شرکت‌های سبدگردانی برویم. البته سبدگردان‌ها نیز چالش‌ها و استراتژی‌های خاص خود را دارند. در زمینه سبدگردانی احمد احمدآبادی، عضو هیات مدیره شرکت سبدگردان داناک با صدای بورس گفت‌وگویی داشته است.

◉ شرکت‌های سبدگردان چگونه از شرایط صعودی بازار بهره می‌برند؟

عمده ریسک‌های سیستماتیک به ویژه ریسک‌هایی که در ابتدای سال وجود داشت، همچون بحران‌های سیاسی رفع شد و بازار سرمایه دیگر چندان وزنی برای آن قائل نیست ولی همچنان ریسک‌هایی مثل بودجه مطرح است که رخوت حال حاضر بازار سرمایه و فشار فروش به دلیل این ریسک است که می‌تواند بازار سرمایه را در بلندمدت با چالش‌های جدی روبه‌رو کند که اقتصاد را نیز تحت تاثیر قرار دهد. اما اگر ریسک بودجه را نیز در نظر نگیریم بازار سرمایه دیگر با شرایط خاصی که بتواند رخوت و رکود پایداری را حفظ کند مواجه نیست و به نظر می‌رسد با اتفاقاتی که در سال ۱۴۰۳ رقم خواهد خورد بازار سرمایه رو به رشد خواهد بود. مهم‌ترین موضوع این است که در مقاطع مختلف ۱۴۰۳ بلندمدت و کوتاه‌مدت و میان‌مدت استراتژی درستی داشته باشیم.

به نظر می‌رسد در حال حاضر مهم‌ترین استراتژی، استراتژی کنترل ریسک است. استفاده از ابزارهایی که ریسک سبدها را کاهش دهد مهم‌ترین چالش مدیران دارایی است و شرکت‌های سبدگردان باید توجه ویژه‌ای به آن داشته باشند و ریسک کاهش ارزش را تا حد امکان از پرتفوها رفع کنند. در ادامه سال با تحلیل و انتخاب درست شرکت‌ها و صنایع می‌توان به مرور عملکرد پرتفوی‌ها را بهبود داد و به این شکل به مرور ریسک‌ها کاهش می‌یابند که عملکرد سبدگردان‌ها را ارتقا می‌دهد. به نظر می‌رسد با این استراتژی‌ها می‌توان امید داشت فضای سرمایه‌گذاری در بورس ۱۴۰۳ بهتر شود.

◉ در شرایط کنونی از دیدگاه بنیادین کدام صنایع پتانسیل رشد دارند؟

به نظر بسیاری از کارشناسان و فعالان بورس موضوع ارز مهم‌ترین درایور بازار سرمایه است. به ویژه ارزی که مبنای صورت مالی شرکت‌هاست. یعنی همان ارز نیمایی. رشد ارز نیمایی، که برای سال ۱۴۰۳ محتمل است، طبیعتا برای تمام صنایعی که ارزآور هستند و از این اتفاق تأثیر مثبت می‌گیرند، سال خوبی را نوید می‌دهد. ولی با توجه به ریسک‌های موجود در کوتاه‌مدت، صنایع و شرکت‌های کوچک می‌توانند هدف اصلی سرمایه‌گذاران باشند. صنایع کوچک همچون سیمان، قندوشکر و سایر شرکت‌های کوچک و شرکت‌های فعال در این صنایع می‌توانند بازده خوبی کسب کنند. برای بلندمدت و پرتفوهای بزرگ با توجه به این که قیمت‌ها در سطوح خوبی هستند، می‌توان بخش مهمی از پرتفوهای بزرگ را به صنایعی که رشد ارز نیمایی می‌تواند به آنها کمک کند، اختصاص داد. به نظر می‌رسد رشد بازار سرمایه درنهایت در اسکیل بزرگ در این صنایع رخ می‌دهد که اتفاق بزرگی بوده و می‌تواند پول بزرگی را به بازار سرمایه جذب کند.

◉ اثرات منفی چند نرخی بودن ارز بر بازار سرمایه چیست؟

چند نرخی بودن در اقتصاد اثرات عمیق و مخربی داشته است. بازار سرمایه نیز بخشی از اقتصاد است و مشاهده اثرات مخرب این سیاست‌ها در عملکرد شرکت‌ها، وضعیت بازدهی بازار سهام و... کاملا مشهود است. این سیاست با توزیع مخرب رانت سبب شده که محصول نهایی، در بسیاری از صنایع با گپ حداقل ۳۰ تا ۴۰درصدی نسبت به قیمت کارخانه، به دست مصرف‌کننده می‌رسد. این مسائل آسیب خود را در صورت‌های مالی و در عملکرد شرکت نشان می‌دهد. طبیعتاً این مسائل در قیمت سهام هم دیده خواهد شد. موضوع بعدی بلا تکلیفی بازار سرمایه با نرخ ارز است. در سال ۱۴۰۲ در چندین مرحله از این موضوع آسیب دیدیم و بدن نحیف بازار سرمایه و بورس که شرایط خوبی نداشت بارها با ضرباتی از این دست مواجه بود. روزی می‌گفتند می‌خواهند بورس کالا را جمع کنند.

◉ یعنی حتی شرکت نتواند به نرخ نیما هم فکر کند. نرخ ارز هم به‌شدت ترجیحی می‌شود و به نرخ‌هایی برسد که می‌تواند آسیب جدی‌تری به شرکت‌ها در پی داشته باشد. گاهی حتی خود بورس را هم زیر سوال می‌برند. چند نرخی بودن ارز، پیش‌بینی ناپذیر بودن ارز را تشدید می‌کند به ویژه وقتی شما با سرمایه‌گذار جدید روبه‌رو هستید که باید پول جدیدی به بازار وارد کند و احتمالاً در بیزنس خود با ارز آزاد کار می‌کند، وقتی در فضای بازار سرمایه قرار می‌گیرد و متوجه می‌شود که اینجا ارزهای مختلفی وجود دارد، بلاتکلیفی در سرمایه‌گذار جدید به وجود می‌آید که حال باید با چه نرخ ارزی تصمیم‌گیری کند و در صورت‌های مالی شرکت‌ها چه نرخ ارزی را در نظر بگیرد؟

صنایع مختلف هم به اشکال مختلف با این موضوع مواجه هستند. برای مثال اوره را به حمایت کشاورزی با چه نرخی بفروشند؟ در بورس کالا با چه نرخی، صادرات با چه نرخی و... حل شدن این بلاتکلیفی ارزی اثرات مثبتی را در کل اقتصاد کشور خواهد داشت که بازار سرمایه به عنوان بخشی از اقتصاد منتفع خواهد شد. امیدواریم روزی این موضوع را ببینیم اما فعلا این شرایط وجود ندارد و آسیب‌های آن را می‌بینید.

◉ وضعیت بازار سهام را تا انتهای سال ۱۴۰۳ چگونه ارزیابی می‌کنید؟

به نظر می‌رسد سال ۱۴۰۳ سال بهتری برای بازار سرمایه باشد. باتوجه به اینکه ریسک‌های سیستماتیک جدی تا حدی از بازار سرمایه رد شده و امیدواریم که ریسک بودجه هم با کمترین هزینه برای بازار و به بهترین شکل رفع شود. برای حل این مشکل تلاش‌های زیادی توسط نهادهای مالی، سازمان بورس و اوراق بهادار و سایر ارکان بازار در حال انجام است. بنابراین پیش‌بینی می‌کنیم بازار ۱۴۰۳ بازار آرام و رو به رشدی خواهد بود.

ولی به نظر می‌رسد اتفاق اصلی در سال ۱۴۰۴ رخ خواهد داد. احتمالاً در سال ۱۴۰۳ امکان کسب بازدهی تا سطحی که بازدهی تجمعی دلار و سایر بازارهای موازی را به شکل تجمعی نسبت به دو سه سال گذشته وجود نداشته باشد اما می‌توان امید داشت که بازدهی شاخص و حداقل تورم را پوشش دهد و امید داشت که در سال ۱۴۰۴ سال بهتری داشته باشیم.

روند صعودی قیمت دارایی‌ها ادامه می‌یابد؟

سرمایه‌گذاران شاهد روزهای طلایی در همه بازارهای مالی دنیا هستند. شاخص صنعتی داوجونز روز پنج‌شنبه برای اولین‌بار از سطح ۴۰هزار واحد عبور کرد، درحالی‌که فضای وال‌استریت به دلیل سودآوری مناسب شرکت‌ها، نرخ پایین بیکاری در آمریکا و افت تورم، عالی به‌نظر می‌رسد. براساس گزارش وال‌استریت ژورنال، مدتی است که قیمت همه دارایی‌ها از جمله سهام شرکت‌های ارزشی و رشدی، رمزارزها، طلا و سایر فلزات ارزشمند، در روند صعودی قرار دارد. حتی سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز نیز با گزینه‌های جذابی همچون گواهی‌سپرده با بازده حدود ۵درصد، اوراق‌بدهی با بازده مناسب و سایر دارایی‌های درآمد ثابت، روبه‌رو هستند.

به گفته مدیر تخصیص منابع شرکت سرمایه‌گذاری GMO، سهم‌های رشدی اکنون گران هستند، اما قیمت سهام سایر شرکت‌ها مناسب است. او معتقد است فضای کلی سرمایه‌گذاری و تعدد گزینه‌ها به‌ندرت در ۲۴سال گذشته به اندازه زمان حاضر «جذاب» بوده‌است. اگرچه نگاه بسیاری از آمریکایی‌ها به شرایط کلی اقتصاد به دلیل تداوم گرانی‌ها منفی است، اما آنها نسبت به شرایط بازار سهام خوشبین هستند.

عبور شاخص داوجونز از سطح ۴۰هزارواحدی و جهش سایر نماگرهای بازار در دو مرحله رخ داده‌است. سال‌گذشته رالی بورس پس از آن اتفاق افتاد که به‌دنبال کاهش نرخ تورم، فعالان بازار به این نتیجه رسیدند که فدرال‌رزرو تعدیل سیاست پولی و کاهش نرخ بهره را به‌زودی آغاز خواهد کرد، اما رالی اخیر بازار بیشتر به دلیل گزارش‌های درآمدی قوی شرکت‌ها و هیجان سرمایه‌گذاران درباره پیشرفت شرکت‌های فناوری در زمینه هوش‌مصنوعی بوده‌است. تحلیلگران خوشبین به آینده هوش‌مصنوعی برآین باورند که ایجاد و تحلیل حجم زیادی از داده‌ها منجر به نوآوری و بهبود فرآیندها در حوزه‌های مختلف از هماهنگ‌سازی بهینه نیروی کار و کارآمدسازی رویه‌های تولید گرفته تا آموزش جوانان و توسعه داروهای جدید، خواهد شد. از طرف دیگر، توسعه کلاس جدیدی از داروهای موثر برای درمان چاقی، چشم‌انداز بخش سلامت را بهبود بخشیده است. برخی تحلیلگران نیز به مزایای بازگرداندن واحدهای تولیدی مستقر در کشورهای دیگر به داخل خاک آمریکا برای شرکت‌ها و اقتصاد این کشور اشاره می‌کنند. همه این تحولات نشان‌دهنده بهبود فضای سودآوری شرکت‌ها است. حتی برخی کارشناسان که قبلا نسبت به بازار بدبین بودند، اکنون نگاه مثبت‌تری به بورس دارند. مدیر ارشد پرتفوی شرکت سرمایه‌گذاری «نوبرگر برمن» در ماه ژانویه هشدار می‌داد که معامله‌گران بیش از حد به بورس خوشبین هستند، اما او حالا معتقد است وضعیت بازار در مقایسه با دهه ۹۰ میلادی که مانند امروز نرخ بیکاری پایین بود و هیجان اینترنت موجب استقبال از سهام شرکت‌های فناوری شده‌بود، بهتر است.

▣ نگرانی بالقوه

با این حال، یک نگرانی بالقوه بر بازار سایه انداخته است: انتظار می‌رود که دولت آمریکا طی یک دهه‌آینده مجبور باشد ۱.۱ تریلیارد دلار سود به دارندگان اوراق‌بدهی دولتی پرداخت کند. به گفته بیل‌گروس، بنیان‌گذار شرکت مدیریت سرمایه‌گذاری «پاسیفیک» تکیه دولت به تامین مالی مبتنی بر استقراض به‌منظور پوشش هزینه‌ها بیش از حد بوده‌است؛ اتفاقی که بازده اوراق خزانه ۱۰ساله را بالاتر برده و به‌صورت بالقوه می‌تواند رشد اقتصادی را تحت‌فشار قرار دهد. او تاکید کرد: «دیر یا زود، بازده بالای اوراق اثر خود را نشان خواهد داد.» موضوع دیگری که برخی تحلیلگران را نگران کرده‌است، خوش‌بینی همه‌جانبه حاکم بر فضای بازار است. ممکن است این‌طور به‌نظر برسد که خوش‌بینی فراگیر برای بازار خبر خوبی است، اما تحلیلگران هشدار می‌دهند در چنین شرایطی ممکن است اکثر معامله‌گران به بازار ورود کنند و هنگام اصلاح بازار دیگر خریدار نقدی نباشد تا در طرف تقاضا قرار بگیرد.اد یاردنی، اقتصاددانی که طی دوسال گذشته به بازار خوشبین بوده‌است نیز نسبت به احتمال تغییر روند ابراز نگرانی می‌کند. شاخص S&P ۵۰۰ اکنون تقریبا ۵۰درصد بالاتر از کف خود در اوج بازار خرسی اکتبر ۲۰۲۲ قرار دارد.برخی کارشناسان نیز معتقدند که چشم‌انداز روشن اقتصادی «سرابی» بیش نیست و مشکلات جدی در ادامه سال‌نمایان خواهند شد. هرچند وضعیت مالی ثروتمندان و سالمندان آمریکایی کماکان خوب است، اما مقامات فدرال‌رزرو در مورد شرایط مالی خانوارهای کم‌درآمد و با درآمد متوسط هشدار می‌دهند. براساس صورتجلسه نشست ژانویه کمیته بازار باز فدرال‌رزرو، پس‌انداز این طبقه از مصرف‌کنندگان تحلیل رفته‌است و این افراد به‌طور فزاینده‌ای تحت‌فشار مالی قرار دارند.

نقش اقتصاد دانش‌بنیان در مردمی‌سازی اقتصاد

مسلم صالحی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس اظهار داشت: در راستای تحقق شعار «جهش تولید با مشارکت مردم» باید به اقتصاد دانش‌بنیان توجه ویژه و کلیدی داشت به نحوی که تجربه موفق مردمی‌سازی در اقتصاد با محوریت رشد اقتصادی و جهش تولید در دیگر صنایع نیز ادامه یابد. مسلم صالحی، با اشاره به لزوم توسعه اقتصاد دانش‌بنیان جهت مشارکت مردم در اقتصاد، اظهار کرد: در راستای تحقق شعار «جهش تولید با مشارکت مردم» باید به اقتصاد دانش‌بنیان توجه ویژه و کلیدی داشت به نحوی که این تجربه موفق مردمی‌سازی در اقتصاد با محوریت رشد اقتصادی و جهش تولید در دیگر صنایع نیز ادامه یابد. نماینده مردم «اقلید» در مجلس با بیان این که مردمی‌ترین بخش اقتصاد کشور، شرکت‌های دانش‌بنیان و بخش اقتصاد این شرکت‌ها است، گفت: باید برای تداوم این مسیر نیز توان و سرمایه مردم در جهت افزایش سهم اقتصاد دانش‌بنیان در اقتصاد و حرکت به سمت دانش‌بنیان شدن صنایع بزرگ در اقتصاد ملی مورد استفاده قرار گیرد. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس تاکید کرد: در راستای تحقق اقتصاد دانش‌بنیان با کمک بخش مردمی و نخبگان اقتصاد، باید اقدامات کلیدی نیز در این مسیر انجام پذیرد. این نماینده مجلس با اشاره به سایر ویژگی‌های شرکت‌های دانش بنیان در تقویت و توسعه اقتصاد دانش بنیان بیان کرد: این شرکت‌ها می‌توانند مانع خروج ارز از کشور شوند، یعنی اگر فعالیت دانش‌بنیانی در کشور رخ نمی‌داد مجبور بودیم ارز لازم را تامین کرده و محصولی که مورد نیاز بود را از خارج تهیه کنیم. بنابراین در قالب این فعالیت دیگر نیاز نیست ارزی را هزینه کنیم. این نماینده مجلس با بیان این که محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند به خارج از کشور صادر و باعث ارزآوری کشور شود، بیان کرد: معمولاً کشورهای دنیا به تولیدات دانش بنیان نیاز زیادی دارند. صالحی با اشاره به تخصیص اعتبارات لازم برای رونق اقتصاد دانش‌بنیان در بودجه اظهار کرد: مجلس برای رونق فعالیت‌های دانش‌بنیان منابع بودجه‌ای خوبی را در نظر گرفت که باید این منابع به درستی تخصیص پیدا کند. این نماینده مجلس در ادامه با اشاره به استنکاف برخی از دستگاه‌ها برای همکاری با شرکت‌های دانش بنیان اظهار کرد: برای دستگاه‌هایی که مصرف کننده هستند، قانون پیش‌بینی‌هایی در این زمینه داشته و آنها می‌توانند محصولات شرکت‌های دانش بنیان را خریداری کنند. اما اینکه تاکنون یک سری از دستگاه‌ها در زمینه فعالیت با شرکت‌های دانش‌بنیان استنکاف می‌کنند، این موجب اشکال است و دولت باید به این موضوع ورود کند. وی تاکید کرد: دولت می‌تواند برخی از دستگاه‌ها را ملزم به همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان کند. همچنین قانون مشوق‌هایی را برای دستگاه‌ها در زمینه همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان تعریف کرده است، بنابراین دستگاه‌های دولتی اگر اراده لازم را داشته باشند می‌توانند از این مشوق‌ها به درستی استفاده کنند، اقتصاد دانش‌بنیان تجربه موفقی در مردمی شدن بخش اقتصاد دارد و باید بر توسعه نقش اقتصاد این شرکت‌ها در اقتصاد نیز تمرکز شود.

دنیای رمز ارز

بخریم یا بفروشیم؟

علیرضا خان‌محمدی
کارشناس ارشد بازار سهام

در این بازار چه باید کرد؟ آیا اصلاح بازار ادامه دارد؟ در بازار بمانیم یا اینجا نقطه خروج از بازار است؟ در ابتدا عرض کنم خرید و فروش در بازار سهام یک تصمیم شخصی است و در این متن قصد دارم به تصمیم‌گیری در این خصوص کمکی کرده و ابعاد مختلف و تاثیرگذار بررسی شود تا به تصمیم بهتر منجر شود لذا درخواست دارم متن را کامل مطالعه فرمایید.

بازار سهام مانند تمام مشاغل یک شغل تخصصی است و مهارت بالا می‌طلبد و قطعا برای سرمایه‌گذاری باید تخصص داشت، از مشاوره سرمایه‌گذاری استفاده کرد یا سرمایه‌گذاری غیرمستقیم است که این به معنی حذف ریسک و سوددهی قطعی نیست، اما به طور قابل توجهی ریسک را کاهش می‌دهد. انتخاب موارد سرمایه‌گذاری در بازار سهام بر اساس تجزیه‌وتحلیل صورت‌های مالی و پیش‌بینی سودآوری شرکت‌ها برای سال‌های آتی است که با توجه به شرایط ایران با ریسک‌های فراوان همراه است، زیرا تغییر قوانین، مصوبات یک‌شبه و از همه مهم‌تر ریسک‌های ژئوپلیتیک، سودآوری شرکت‌ها یا به طور کلی بازار سرمایه را با چالش و مخاطره همراه کرده است.

در حال حاضر باید دید بازار سهام امروز تحت‌تاثیر کدام عوامل است و آیا سهامی که شخص خریداری کرده تحت‌تاثیر این موارد است یا خیر. متاسفانه در چند روز گذشته شاهد منفی بودن تمام شرکت‌ها، خوب یا بد، با هم بودیم که این موضوع طبیعی است زیرا بی‌اعتمادی مردم به کل بازار سرایت کرده و قوانینی که باعث زیانده شدن یک صنعت شده می‌تواند برای شرکت‌های دیگر هم رخ دهد، پس باید به سرمایه‌گذاران حق داد. از قوانین تاثیرگذار می‌توان به نرخ‌های بالای اخزا، نرخ‌های تامین مالی برای شرکت‌ها، افزایش نرخ بهره بانکی، خوراک پتروشیمی‌ها و عدم رشد دلار نیما که باعث زیان‌ده شدن این صنعت شده اشاره کرد. خبر آخر هم خبر سانحه‌ای است که برای رئیس‌جمهور کشور اتفاق افتاد که می‌تواند روی رفتار مردم تاثیرگذار باشد.

توصیه اکید می‌شود تا بررسی دقیق و انتشار رسمی ابعاد این ضایعه دلخراش باید از هر گونه گمانه‌زنی در این خصوص خودداری کرد، زیرا تصمیم‌گیری براساس گمانه‌زنی می‌تواند موجب ضرر بیشتر برای اشخاصی شود که هیجانی رفتار می‌کنند. تصمیم‌گیری بر مبنای آن برای خرید طلا، ارز یا رفتارهای هیجانی دیگر بر این اساس در بازار سهام چیزی جز زیان نخواهد بود، زیرا اگر خلاف آن ثابت شود تمام تحلیل‌ها و حرکت بازارها تغییر خواهد کرد. خلاصه کلام اینکه در شرایط کنونی به جای رفتارهای هیجانی، بدون تحلیل به خرید و فروش نپردازید.

بررسی مجدد پرتفوی سرمایه‌گذاری خود با توجه به موارد ذکرشده مانند روند سود شرکت، فروش، سود ناخالص، و سود عملیاتی را در نظر بگیرید. به این نکته توجه کنید که این شاخص‌ها در پرتفوی شما در حال رشد است یا خیر. علاوه بر این بررسی کنید ریسک و مواردی که گفته شد چقدر روی سهام پرتفوی شما تاثیرگذار است. بنابراین بسیار مهم است که بررسی کنید آیا خرید دارایی‌های جایگزین ریسک‌های پرتفوی شما را کم خواهد کرد یا خیر. اگر سهام و دارایی بدون تحلیل یا مشاوره خریداری شده قطعا باید در سرمایه‌گذاری خود تجدیدنظر و بررسی انجام گیرد. در این شرایط باید منتظر بود تغییراتی در نرخ خوراک پتروشیمی‌ها، تغییرات مثبت در دلار نیما، تغییرات در نرخ‌های بهره بانکی و اخزا انجام شود.

اگر پرتفو مناسب چیده شده باشد ترکیبی از دارایی‌های مختلف در این شرایط به بازدهی افراد کمک خواهد کرد. این به معنای فروش یا عدم فروش سهام نیست و هرکس باید خود برای دارایی تحت مالکیتش تصمیم‌گیری کند، اما توصیه بنده به عدم رفتار هیجانی و بدون تحلیل است.

دنیای رمز ارز

نهنگ‌ها در حال تخلیه هزاران اتریوم به بازار

در بحبوحه رکود بازار و با نزدیک شدن به موعد مقرر برای تصمیم‌گیری کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده (SEC) در مورد ETFهای اسپات اتریوم، نهنگ‌های بزرگ در حال ذخایر ETH خود به بازار هستند.

به گزارش پلتفرم تحلیلی Spot On Chain، یک نهنگ با آدرس کیف پول ۰x7f۱، امروز ۲۰ می، ۱۵ هزار اتریوم به ارزش تقریبی ۴۶ میلیون دلار را به صرافی کراکن واریز کرده است. طبق گزارش‌ها، این اولین باری است که این نهنگ چنین رقم هنگفتی را به صرافی کراکن منتقل می‌کند.

تیم Spot On Chain در ادامه اشاره کرده که کل سود این نهنگ از اتریوم، ۸۶/۷ درصد یا حدود ۱۷۲/۴ میلیون دلار تخمین زده می‌شود. با وجود انتقال اخیر، نهنگ مذکور همچنان ۱۰۵،۸۷۴ اتریوم، به ارزش تقریبی ۳۲۷ میلیون دلار در اختیار دارد.

این تحولات در حالی رخ می‌دهند که قیمت اتریوم نسبت به پایین‌ترین حد هفته گذشته بیش از ۹ درصد افزایش یافته و به نظر می‌رسد که نهنگ‌ها در حال برداشت سود خود هستند.

در همین راستا، گزارش‌ها حاکی از آنند که یک نهنگ دیگر با آدرس کیف پول ۰x2ce نیز ۴،۱۵۳ اتریوم به ارزش حدود ۱۲/۱۷ میلیون دلار را به صرافی کوین بیس منتقل کرده است.

همزمانی انجام این تراکنش‌ها با تصمیم‌گیری قریب‌الوقوع SEC در مورد ETFهای اسپات اتریوم، به گمانه‌زنی‌ها افزوده است. انتظار می‌رود که این کمیسیون در تاریخ ۲۳ می، تصمیم خود را در مورد ETF اسپات اتریوم شرکت ون‌اک (VanEck) اعلام کند.

در این میان، اریک بالچوناس، تحلیلگر ارشد بلومبرگ، احتمال تأیید ETFهای اسپات اتریوم را کمتر از ۳۵ درصد تخمین می‌زند.

حال، باید منتظر ماند و دید که اقدامات اخیر نهنگ‌ها و تصمیم SEC درباره ETF اسپات اتریوم، چه تأثیری بر قیمت این ارز دیجیتال خواهند گذاشت.

جهش اتریوم به سمت ۴ هزار دلاری شدن

بازار ارزهای دیجیتال شاهد جهش قابل‌توجه قیمت اتریوم (ETH) است. قیمت اتریوم در ۲۴ ساعت گذشته نزدیک به ۲۰ درصد افزایش یافته و در زمان نگارش این خبر، در محدوده ۳،۶۶۸ دلار معامله می‌شود. این رشد قیمت همزمان با افزایش خوش‌بینی‌ها نسبت به تایید احتمالی صندوق قابل معامله در بورس (ETF) اسپات اتریوم توسط کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا (SEC) صورت گرفته است. تحلیلگران بازار پس از فشار کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا بر ناشران ETFها برای به‌روزرسانی پرونده‌های ۱۹b-۴ خود برای صندوق ETF اسپات اتریوم، احتمال تایید این محصول را از ۲۵ درصد به بیش از ۷۵ درصد افزایش داده‌اند.

انتظار می‌رود اولین تصمیم در مورد صندوق ETF اسپات اتریوم شرکت ون‌اک (VanEck) تا روز پنجشنبه، ۲۳ می اتخاذ شود. هرگونه تحول مثبت در روند تایید این صندوق‌ها، می‌تواند قیمت اتریوم را به سمت ۴،۰۰۰ دلار و بالاتر هدایت کند.

علاوه بر افزایش خوش‌بینی‌ها نسبت به تایید ETF اسپات اتریوم، فعالیت نهنگ‌های این ارز دیجیتال نیز بر افزایش قیمت آن تاثیرگذار بوده است. نهنگ‌های بازار طی ۲۴ ساعت گذشته ۱۱۰،۰۰۰ اتریوم به ارزش خیره‌کننده ۳۴۱ میلیون دلار را خریداری کرده‌اند. همچنین، جفت ارز ETH/BTC علی‌رغم افزایش قابل‌توجه بیت‌کوین، رشد شدیدی داشته است.

این موضوع نشان می‌دهد که برخی از سرمایه‌گذاران در حال انتقال سرمایه خود از بیت‌کوین به اتریوم هستند.

برای مثال، گزارش‌ها حاکی از آنند که یک سرمایه‌گذار با نام جیمز فیکل (James Fickel) با توجه به افزایش احتمال تایید ETF اتریوم، اقدام به وام گرفتن ۳۵۰ رپد بیت کوین (WBTC) معادل ۲۵ میلیون دلار از پلتفرم آوه (Aave) کرده و آن را برای باز کردن پوزیشن لانگ جفت معاملاتی ETH/BTC به ۶،۹۰۵ اتریوم تبدیل کرده است.

فیکل از زمان راه‌اندازی صندوق قابل معامله در بورس اسپات بیت‌کوین در ۱۰ ژانویه، موقعیت لانگ خود برای ETH/BTC را حفظ کرده است.

افزایش سرمایه ورودی به محصولات رمزارزی

محصولات سرمایه‌گذاری مبتنی بر ارزهای دیجیتال در هفته گذشته ورود سرمایه چشمگیری را تجربه کردند که دومین هفته متوالی با جریان مثبت سرمایه، از زمان رکود اخیر بازار محسوب می‌شود.

بر اساس داده‌های شرکت کوین‌شیرز (CoinShares)، این محصولات سرمایه‌گذاری از ۱۳ تا ۱۷ می، ۹۳۲ میلیون دلار جذب کردند که ناشی از واکنش فوری بازار به گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) ایالات متحده بود؛ زیرا داده‌های این گزارش از تعدیل فشارهای تورمی حکایت داشت. علی‌رغم افزایش سرمایه ورودی، حجم معاملات هفتگی نسبتاً پایین باقی مانده و به ۱۰.۵ میلیارد دلار رسیده است که نسبت به ۴۰ میلیارد دلار ثبت‌شده در ماه مارس کاهش چشمگیری دارد. کوین‌شیرز در تحلیل قبلی خود اشاره کرد که پس از تایید صندوق‌های ETF اسپات بیت کوین، عوامل مؤثر بر قیمت این ارز دیجیتال، بار دیگر با انتظارات بازار حول نرخ بهره همسو شده‌اند.

در این میان، داده‌ها نشان می‌دهند که صندوق ETF بیت کوین شرکت گری‌اسکیل (Grayscale) در طول هفته ورودی ۱۸ میلیون دلاری را تجربه کرده است.

گفتنی است از زمان تبدیل این صندوق به ETF در ماه ژانویه، ۱۶.۶ میلیارد دلار از آن خارج شده است. از نظر منطقه‌ای نیز، هنگ کنگ و کانادا به ترتیب ۸۳ و ۱۷ میلیون دلار خروجی سرمایه را تجربه کردند. طبق گزارش کوین‌شیرز، طیف گسترده‌ای از صندوق‌های آلت‌کوینی هم در هفته گذشته شاهد ورود سرمایه بوده‌اند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری سولانا (SOL)، چین‌لینک (LINK) و کاردانو (ADA) به ترتیب ۴.۹ میلیون دلار، ۳.۷ میلیون دلار و ۱.۹ میلیون دلار ورودی سرمایه را تجربه کرده‌اند. در همین حال، صندوق‌های اتریوم ۲۳ میلیون دلار خروجی داشته‌اند.